

Prvenstvo
letalcevMogočna športna mani-
festacija v posavskih
občinah

Na stadionu v Brežicah bo danes ob 18. uri slovesen začetek 28. športnega prvenstva jugoslovanskega vojnega letalstva in prolektalske obrambe. S to veliko športno, kulturno in politično manifestacijo bodo udeleženci počastili jubileje partije in predsednika Tita ter 35-letnico vojnega letalstva. Naslov priveditve je „Tito – partija – revolucija“. Na tem prvenstvu bo bolj kot kadarkoli prej prišlo do izraza sodelovanje armade in ljudstva, pa ne samo na tekmovalnih, ampak tudi na drugih srečanjih, ki se bodo zvrstila do nedelje v posavskih občinah.

Na otvoritvenem mimohodu bo od tržnice do stadiona korakalo 1.200 športnikov, letalcev in mladih iz Posavja. Prvenstvo bo trajalo štiri dni. Strelci bodo preizkusili svoje znanje na strelišču v Sevnici, plavalci v Krškem, rokometaši in odbojkarji se bodo pomerili v Brežicah, judoisti v Leskovicu in atletski na stadionu v Cerkljah. Tam bo tudi tekmovaljevanje v vojaškem mnogoboju.

Pokroviteljice prvenstva so vse tri posavske občine, vsaka ekipa pa ima še svojega pokrovitelja: ekipa iz Niša Tovamo celuloze in papirja v Krškem, ekipa iz Zagreba Jedrsko elektrarno v Krškem, ekipa iz Beograda sevnjsko Jutrjanjko, ekipa Zagreb I. Lisco iz Sevnice, ekipa Sombor Tovamo pohištva iz Brežic, ekipa Posavja pa brežiški dom I.L.A. To je nova oblika sodelovanja in utrjevanja vezi med armado in delovnimi kolektivi.

SPOMINSKO SLAVJE
V ZAPOTOKU

Ko v letu Titovih in partijskih jubilejev dodajamo še enega: 35-letnico smrti Toneta Tomšiča, legendarnega partizanskega heroja, po katerem se je poimenoval tudi 1. Zapotoku pri Ljubljani slovesnost ob odkritju spominske plošče v spomin na ustanovitev tega bataljona. Proslava bo v soboto, 11. junija ob 10. uri.

Preveč na istih ramenih

Ob odhodu Jakoba Beriča na novo dolžnost, predlaga komite ZK za novega predsednika ObsNovo mesto Marjana Simiča

V ponedeljek, 6. junija, je komisija za organiziranost in Novo mesto o svojem delu. Pri tem je Miloš Jakopec, predsednik komisije, naglasil, da delo pri raznih akcijah sloni v glavnem na ramenih sekretarjev in nekaterih članov sejni dovolj aktivno.

Pri sprejemanju novih članov naj bi v bodoče posebno pozornost namenili zasebnim kmetovalcem in zaposlenim v zdravstvu, ker je iz vrst teh občanov najmanj članov ZK. Po mnenju komisije bi morali tudi vključevati v konkretno delo pri družbenopolitičnem izobraževanju.

R. B.

KARDELJ V BELI KRAJINI – Član predsedstva SFRJ Edvard Kardelj z ženo Pepco in sodelavci je v ponedeljek obiskal Iskrin tozd v Semiču, kjer si je ogledal proizvodne prostore. Ugledni gost se je predtem zadržal še v Črnomlju in se pogovarjal s predstavniki občine. (Foto: B. Budja)

V vsak načrt vtakati delo mladih

Franc Šetinc ob začetku „Suhe krajine 77“ o pomenu mladinskih delovnih akcij

Suhokrajinski kamen se bo letos že tretjič preobračal pod krampi in lopatami mladih brigadirjev, ki bodo nadaljevali gradnjo vodovodnega omrežja in začeli graditi novo cesto, ki bo povezovala Prevole z Žužemberkom. Nedeljske slovesnosti v brigadirskem naselju stanovanjskih prikolic na Prevolah se je udeležil tudi Franc Šetinc, sekretar IK P CK ZKS, ki je govoril o pomenu mladinskih delovnih brigad nasploh in za Suho krajino še posebej.

Letošnja mladinska akcija „Suha krajina 77“ ima po besedah govornika še poseben pomen ne le zaradi

PRVI ZLATI C
V NOVEM MESTU

Dolenjski jadralci so letošnji uspešni pomladi dodali še eno lovniko: pilot Srečko Kotnik je v četrtek s preletom tristokilometrskga trikotnika Novo mesto-Lesce-Maribor-Novno mesto osvojil še zadnji pogoj za jadralsko zlato C značko. To je v novomeškem aeroklubu prvi domačin, ki je osvojil to visoko športno priznanje, hkrati pa drugi pilot sploh, ki je preletel to zelo zahtevno disciplino s štartom iz Novega mesta.

K trem osvojenim srebrnim C značkam v zadnjem tednu maja pa so jadralci 1. junija pristeli še enega, ko je Rudi Perše opravil zadnji pogoj s stokilometrskim preletom Novo mesto-Lesce.

Komite je obravnaval še predlog kadrovske komisije v zvezi z novo zaposlitvijo Jakoba Beriča, predsednika občinske skupščine. Pred kratkim je bil izvoljen za direktorja Zdravstvenega centra v Novem mestu, kjer so s tem rešili hudo kadrovsko zagato. Zaradi zahtevnosti dela tako v zdravstvu, kot v občinski skupščini pa bi morali po mnenju komiteja v SZDL čimprej začeti kadrovske postopek za izvolitev novega predsednika občinske skupščine. Kot najprilimejšega kandidata za novega predsednika do volitev 1978, so v kadrovski komisiji predlagali Marjana Simiča, zdajšnjega načelnika za gospodarstvo pri občinski skupščini.

R. B.

Dostojni nasledniki OF

Na Mirni odkrili obeležje prvemu odboru OF

V nedeljo so mirenske družbenopolitične organizacije, društva in krajevna skupnost pod gradom pripravili prirčno srečanje aktivistov OF nekdanjih okrožij, borcev in ostalih.

Mirenski rojak, sodnik ustavnega sodišča Riko Kolenc je uvodoma govoril o velikem pomenu ustanovitve prvega odbora OF za Mirensko dolino, kar je okupator brž tudi krepko občutil že po septembru 1941. Domačini so to tovariško srečanje povezali tudi s praznovanjem praznika mirenske krajevne skupnosti. Kot je dejal v nagovoru predsednik sveta te krajevne skupnosti Avgust Gregorčič, je celotna kra-

jevna skupnost v zadnjih letih napravila velikanski razvoj. Predsednik krajevne organizacije SZDL inž. Maks Kurent je podelil letošnja priznanja KS.

Med številnimi uglednimi gosti so bili prisotni tudi nekateri živeči udeleženci zgodovinskega sestanka OF v tem kraju: razen Rika Kolenca še dr. Jože Rus, narodni heroj Jože Borštnar in Marjan Jenko. Tovariš Kolenc je po kulturnem sporedu stopil na čelo kolone in popeljal vse udeležence pod grajski stolp, kjer je nato odkril spominsko ploščo. Z

V ČAST AKTIVISTOM – Sodnik ustavnega sodišča Slovenije, mirenski rojak Riko Kolenc je v nedeljo na mirenskem gradu odkril spominsko ploščo prvemu odboru OF iz leta 1941. (Foto: Železnik)

bolečin o v srcu je spregovoril besede o vrsti preminulih udeležencev tega shoda: zverinsko ubitem Francu Lunačku, Vladimiru Berčetu, čevljarju Kunstku, Jožetu Žanu in Mirku Ruglju.

A. ŽELEZNIK

Spet jurjevanje

V soboto in nedeljo v Črnomlju praznik folklorne

Letošnji praznik folklorne in starodavnega obredja bo v soboto in nedeljo, 11. in 12. junija, na prireditvenem prostoru v Črnomlju. Prizadevni organizatorji bodo jurjevanje tokrat pripravili že štirinajstič po vrsti.

Nastopilo bo deset belokranjskih folklornih skupin in slovenska folklorna skupina iz avstrijske Koroške. V soboto se bo program začel ob 20.30, ko bodo „kresnice“ iz Dragatuša, Adlešičev in Vinice prikazale kresne običaje. V nedeljo ob 9.30 pa bodona vrsti belokranjska kola in svatbeni običaji.

Prireditelji obljublajo za soboto zvečer ognjemet, v nedeljo jutraj pa bo Črnomaljšce zbudila budnica godbe na pihala. Marsikateri gledalec združi oglede zanimive folklorne prireditve s prijetnim izletom v sončno in prijazno Belo krajino. Prireditelji so mislili na vse in zagotavljajo, da nihče ne bo šel iz Črnomlja lačen ali žejen.

A. B.

Sporočilo bralcem
in sodelavcem DL

Z današnjo številko se je začelo obdobje izdavanja Dolenjskega lista v zmanjšanim (poletnem) obsegu, kar je predvideno tudi v pogodbah o sofinanciranju komunističnih strani. V prihodnjih tednih se bodo tri mesece, če bo tako narekovala delovna stiska, pa tudi kak teden dlje, menjavale številke z obsegom največ do 24 strani, vključno s štirinajstnevno Prilogo. Komunske rubrike, kultura, šport, črno-bela kronika in pisma bodo izhajala le v polovičnem obsegu, zato prosimo tudi vse zunanje sodelavce, naj pišejo krajše in bolj jedrnat. Potrpeti bo treba tudi, če kak prispevek ne bo takoj objavljen ali če bo močno skrajšan.

UREDNIŠTVO DL

FILHARMONIKI JUTRI
V NOVEM MESTU

V amfiteatski dvorani novomeškega Doma JLA bo jutri zvečer koncertiral orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane z dirigentom Dragom M. Sijancom in s solistoma Samom Vremšakom in Alenko Popovo. Na prireditvi, posvečeni 70-letnici rojstva skladatelja in akademika Marjana Kozine (tani so bile spominske slovesnosti ob desetletnici njegove smrti), bodo filharmoniki izvajali Kozinova, Ravelova in Beethovnova dela. To bo prvo povojno gostovanje Slovenske filharmonije v Novem mestu in zato za dolenjsko metropolo prav gotovo velik kulturni dogodek.

TOVARNA „YUKEN“
ZE POD STREHO

Tovarna Yuken, ki jo v Keniji skupaj gradijo Jugotekstil, Lisca, Jutrjanjka in Labod, je pod streho in bo 1. septembra dokončana. S tem dnem naj bi začeli pričevati kenijske delavce, poskusna proizvodnja pa naj bi se začela že z novim letom. Gradnja objekta poteka po načrtu. Proizvodna dvorana bo obsegala 2.000 m² površine, v tovarni pa bo zaposlenih 500 delavcev.

Dva zlata javorova
lista v Novem mestu

Zveza tabornikov Jugoslavije je na konferenci v Novem Sadu ob praznovanju dneva mladosti podelila tudi letošnje zlato javorove liste z žarki: v Sloveniji dve, ma posameznikom, trem odredom in trem občinskim zvezam. To najvišje jugoslovansko taborniško odlikovanje sta v Novem mestu dobila Tone Gošnik za več kot petindvajsetletno organizatorsko in mentorsko delo med dolenjskimi taborniki, ter Odred gorjanskih tabornikov, m.

V drugi polovici tedna
bo precej sončno in toplo vreme.

A. B.

tradicionalna zabavnoglasbena prireditev

ČATEŠKA NOČ

— pričetek z ognjemetom
ob 20. uri

sobota, 2. julij 1977

— zabavno-glasbeni program z
nagradnimi igrami in ple-
som do zore

— za prijetno vzdušje so za-
dolženi: Saša Zalepugin,
Jana Osojnik, Volodja
Peer, Nada Knežević,
Dolores Valdez, Fantje treh
dolin, New Swing kvartet s
Crnimi vranami...
— vstopnina: 50 din

Velikega pomena je, da je Jugoslavija organizator konference o evropski varnosti in sodelovanju. Naša država zasluži to čast. Jugoslavija je most na zelo pomembni točki sveta. Z našimi očmi gledamo na vse štiri strani sveta.

Svetovna organizacija ima svoje središče v New Yorku. Tako so sklenili že med vojno, ko so snovali Organizacijo združenih narodov. Evropsko središče te organizacije je v Ženevi, na meji Švice in Francije. Kot tretje središče svetovne organizacije se vse bolj uveljavlja Dunaj. To mesto forsira tudi Kurt Waldheim, predsednik te organizacije in sam doma

sede je zapisal dopisnik Tanjuga v pogovoru z njim. Te dni bodo v Washingtonu objavili Carterjevo sporočilo kongresu.

Edvard Kardelj je v intervjuju za ameriško revijo „Time“ izjavil, da ima socializem več razvojnih poti. Nujno je, da se začne širok razgovor o rešitvi vseh tistih problemov, ki so lastni državam vsega sveta. Edvard Kardelj je dejal, da smo zainteresirani za dobre odnose z Združenimi državami. Smrt velikih voditeljev, kot so bili Naser, Nehru, Sukarno in izguba Indire Gandhi, je ohromila gibanje neuvrženih. Vendar pa gibanje ni bilo in ni odvisno od njihove osebe, njihovih subjektivnih moči.

Naša prihodnost

iz Avstrije. Naša želja je, da bi se naš Beograd razvil v četrto središče mednarodnih srečanj. In zato imamo tudi svoje argumente.

Mi nismo v nobenem bloku in Jugoslavija je bila organizator prvega srečanja neuvrženih – leta 1961. Ideja neuvrženih se je rodila leta 1956, na sestanku med Titom, Naserjem in Nehrujem. Naša država je v izredno hitrem času zgradila kongresni center Sava v Novem Beogradu. To središče si je pred dnevi ogledal tudi kancler Schmidt in sicer med svojim obiskom pri nas. V tej dvorani bi tudi jaz rad govoril, je izjavil kancler.

Prva skupina finske delegacije je medtem že prispele v naše glavno mesto. Finci so prepričani, da se bo beograjski sestanek končal uspešno. Na tem sestanku bodo predstavniki 35 držav iz Evrope, z ameriške celine pa bodo prišli delegati Združenih držav in Kanade. Ameriško delegacijo bo vodil veleposlanik Scherer – strokovnjak ameriškega zunanjega ministrstva za Vzhodno Evropo. Scherer ima 61 let. V ameriškem interesu je, da bi uresničili čim več idej helsinške konference. Te be-

ITALIJANSKI OBISK

In kaj se dogaja na evropskem odru, v naši bližini in pri nas? V našo državo je prišel v ponedeljek italijanski zunanji minister Arnaldo Forlani. Tudi to je pomemben dogodek. Pred dnevi sta italijanski in jugoslovanski predstavnik pri svetovni organizaciji obvestila ta forum, da je odslej tržaško vprašanje izključna kompetenca Italije in Jugoslavije. S tem se bo začel nov dialog med Italijo in Jugoslavijo. Osnovna tema bosta dva aspekta: naši medsebojni odnosi in pa splošna evropska vprašanja.

Popolnoma slučajno je, da bodo prav istega dne, ko se bo začela v Beogradu evropska konferenca, španske volitve. Prve svobodne volitve po štiridesetih letih! Menijo, da bodo pobrale največ glasov sredinske stranke, partija bo dobila 8 do 10 odstotkov. Vendar pa menijo, da bo levica krepko zastopana v novem španskem parlamentu – Cortesu. Špansko volilno kampanjo spremlja val nasilja, obračunavanja, vendar položaj vseeno ni tako kritičen, kakor so pričakovali. In še nekaj moramo povedati: zgradba Francovega režima se vse bolj ruši.

MIRAN OGRIN

OTOPLITEV ODNOSOV – Združene države in Kuba so že navezale prve uradne stike – vendar o pravih diplomatskih odnosih še ne moremo govoriti. Ameriški predstavnik bo rezidiral v švedskem veleposlaništvu v Havani, kubanski pa v češkoslovaškem veleposlaništvu v Washingtonu. Te dni je kubanska vlada izpustila na svobodo 10 ameriških državljanov. V kubanskih zaporih jih je zdaj še dvajset. Fidel Castro (na sliki) je te dni sprejel znano televizijsko napovedovalko Barbaro Walter, ta pripravlja za družbo ABC televizijsko predstavo „Fidel Castro govori“.

Mlekarne se utapljujejo v mleku

Ob tem pa polovico vsega masla uvažamo – Podobno je z mlekom v prahu, pa tudi sira bi lahko naredili več, če bi imeli več predelovalnih obratov

Ali je mleka preveč, ko mlekarne nočejo odkupiti vsega, ali je uvoženo boljše? Ni ga preveč za stvarne potrebe in uvažajo ga tudi ne. Vsaj svežega ne – uvažajo pa izdelke iz njega, zlasti veliko masla in mleka v prahu. Lani je polovico masla, ki smo ga pojedli v vsej državi, bilo uvoženega, mleka v prahu pa več kot ena tretjina.

Preden bomo očitali našim mlekarjem, zakaj ne odkupijo vsega ponujenega mleka, pogledajmo še nekatere stvari. Večina slovenskih mlekarj odkupuje to pomlad veliko več mleka, kot bi ga lahko predelale v normalnih razmerah. Celjska mlekarna, na primer, je bila zgrajena za 50.000 litrov mleka na dan, zdaj pa ga odkupi do 85.000 litrov in ga prevzema za 31 odstotkov več kot lansko pomlad, čeprav se tako rekoč že utaplja v njem. Mariborska mlekarna je bila zgrajena za enako količino mleka, odkupi pa ga do 70.000 litrov. Ljubljanske mlekarne imajo 300.000 litrov zmogljivosti, mleka pa zbero le za 15.000 litrov manj, kar je komaj 5 odstotkov – torej bodo lahko tudi kmalu pretesne, saj ima sosednja kranjska mlekarna že 20.000 litrov presežka nad svojo zmogljivostjo. Letošnji odkup mleka je pri

posameznih mlekarjnih v Sloveniji za 5 do 42 odstotkov večji od lanskega ob istem času. Najbolj se je zvečal v severovzhodni Sloveniji, na koprskem in celjskem območju, najmanj pa pri ljubljanskih mlekarjnih. Ali je to posledica razvoja živinoreje na posameznih območjih ali bolj organizacije odkupa, je težko presoditi.

Sedanja ponudba mleka kaže, da bodo skoraj vse slovenske mlekarne morale zvečati predelavo v razne izdelke, kakršne še uvažamo. Prodaja svežega mleka v mestih rase namreč mnogo počasneje kot prireje in odkup. Nekatere mlekarne bi morale zmogljivosti predelave podvojiti ali potrojiti. Zdjaj delajo namreč

tako rekoč noč in dan in v neustreznih prostorih, da ne bi bilo treba puščati mleka pri živinorejcih.

Mlekarne bodo morale postaviti nove obrate in nakupiti sodobno opremo. Njihovi dohodki pa pri določeni odkupni ceni mleka in prodajnih cenah izdelkov niso tako visoki, da bi v kratkem času lahko zbrale dovolj denarja za najetje kredita za take investicije. Potreben denar bi morda zbirali z združenjem sredstev mlakarj in živinorejcev pri odkupu ali kako drugače. Gre namreč enako za koristi živinorejcev, da bi lahko prodali vse mleko, kot delavcev, zaposlenih v mlekarjnih, in porabnikov mleka in mlečnih izdelkov. Niti dejavnost mlekarjnih živinorejcev ni namenjena sama sebi.

Odkup mleka v nekaterih krajih, kjer ga ponujajo le 100 ali 200 litrov na dan, pa bo moč zagotoviti z večjo prirejo. Pomembno vlogo igrajo namreč tudi prevozni stroški. Če je več mleka, jih pride na en liter manj. O tem bi se morali dogovarjati kmetovalci in sporazumno usmerjati svojo rejo na mleko ali pitanje. Sodobna reja krav daje več mleka, ki ga mlekarne raje odkupuje.

JOŽE PETEK

TELEGRAMI

WASHINGTON: Menahem Begin je poslal v Ameriko svojega posebnega odposlanca. Schmucl Katz bo skušal ameriške predstavnike prepričati, da je Izrael za mir in da je novo izraelsko vodstvo pripravljeno pogovoriti se z Arabci. Katz meni, da se bo med svojim bivanjem v Ameriki sestal tudi s Carterjem in njegovim svetovalcem za mednarodna vprašanja Brzeinskim.

OTTAWA – Sedem dežel južno od saharškega puščavskega pasu bo dobilo izdaten kredit tri milijarde dolarjev. Vse te države je leta 1975 prizadela huda suša. Skupno ime za vse je Sahel. Ta denar bodo porabili predvsem za izgradnjo namakalnih naprav. Najbolj kritičen je položaj v Zgornji Volti, državi, ki leži severno od Gane.

LAHORE – Prišel se je razgovor med pakistansko vlado in opozicijo. Pakistanski predsednik Buto je pred tem izpustil vse voditelje opozicije. Ta pa je nato pristala, da ne bo več vztrajala pri novih parlamentarnih volitvah. Tako se je končala najhujša kriza zadnjih let. Pogovori pa pomenijo, da je tudi konec demonstracij, ki so se vedno končale z mrtvimi in ranjenimi.

BUENOS AIRES – Iz Argentine poročajo, da je bil nedavno ubit voditelj „Montonerov“ 36-letni Roque. To pa še ne pomeni, da se je položaj v tej 25-milijonski državi že umiril. Glavno akcijsko jedro te organizacije je v krogu 50–100 kilometrov okrog glavnega mesta.

WASHINGTON – Vse kaže, da bodo Združene države in Irak obnovile diplomatske odnose. Menijo, da bo ameriški zunanji minister Vance med svojo turnejo po deželah Srednjega vzhoda obiskal tudi Irak. Ta obisk predvidevajo za drugo polovico poletja.

TOKIO – Japonska vlada se ni odrekla otokom, ki leže severno od njenega ozemlja. Gre za skupino širih otokov, okrog katerih so bogata ribja lovišča. Otoka Habomaj in Sikotan sta prav blizu velikega japonskega otoka Hokajda, kjer živi okrog 10 milijonov ljudi. Stališče Sovjetske zveze je: če vmemo te otoke, se bodo takoj oglasili tudi Kitajci.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V začetku tedna je bil v Zagrebu vsejugoslovanski seminar na temo: Zveza komunistov Jugoslavije, fenomen religije in cerkve ter delovanje verskih skupnosti v socialistični samoupravni družbi.

V izogib ugibanjem povejmo, da sodi seminar v redno dejavnost politične šole „Josip Broz Tito“ iz Kumrovc, da predstavlja potemtakem le enega med mnogimi,

Trdna načela ZK

na katerih skušajo najti udeleženci odgovore na številna aktualna vprašanja našega minulega, sedanjega in tudi že prihodnjega razvoja.

Vsekakor je tudi na omenjenem seminarju prišla do izraza načelna in praktična politika vseh organiziranih političnih sil, na čelu z ZK, do odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi. Politika temelji na znanstvenih izsledkih ter izkustvu, po katerem je vsako ločevanje ljudi na podlagi svetovnonazorskih naziranj nedopustno ter zato tudi nelastno družbi, ki jo živimo. Takšna stališča je komunistična partija zavzemala že pred drugo vojno, kot taka so bila sestavni del naše oborožene vstaje: odstop od tako zarisanih principov je povzročil, kot vemo, našim narodom ter narodnostim številna gorja. Prav zaradi enovitosti uspešno izvedene revolucije je Kidrič dejal, da je bila narodnoosvobodilna vojna tudi dejanje vernih množic, povsem nekaj drugega pa je, kako se je v tem pogledu obnašala takratna (njen del) uradna, če go-

vorimo za naše razmere, slovenska katoliška cerkev.

Na seminarju so poudarili, da zagotavlja danes odprto politiko delovanja vseh, ki jim je pri srcu duhovno in materialno blagostanje našega občestva, Socialistična zveza.

Naša praksa je takšna, kakršna so naša ravnanja. To pa pomeni, da je potrebno načela Osvobodilne fronte ter določila ustave tudi danes uresničevati, razumno, brez od Zveze komunistov obsojenega pojava sektašenja, ki ima nemalokrat za svoj antipod tudi pojave neoklerikalističnih teženj. Oboje sta izjemnosti, ki ne moreta ogroziti temeljnih vrednot humanega samoupravnega socializma, le če je hotenje dobro in volja pravišnja.

RESNIČNA SVOBODA

V obširnem intervjuju za zagrebško televizijo je sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc dejal, da pri nas razsežnost svoboščin ne moremo meriti le z odprtimi državnimi mejami. Slednje so nujna posledica naše siceršnje osvoboditve človeka, ki ima vse možnosti, da razpolaga s sadovi in pogoji svojega dela, to pa je tudi temelj vsake resnične svobode.

MLADINSKE AKCIJE

V Sloveniji so se pričele tri mladinske delovne akcije, na katerih bodo mladinci s svojim delom pomagali odstranjevati posledice potresa ali pa bodo gradili vodovode ter ceste.

MILAN MEDEN

TURCIJA – ZMAGA REPUBLIKANCEV

Kar ne moremo mimo vseh volitev, ki jih zdaj pravljajo po svetu. Volitve japonski senat – te bodo junija – nas ne zanimajo. Volitve v Sri Lanki so dale kje je še 21. julij! V Indiji bodo v teh dneh volitve deželne zbornice-parlamente. Za te pa je v Evropi zelo malo zanimanje.

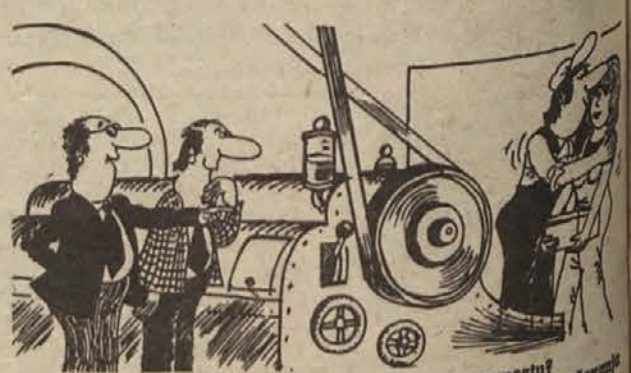
NA SPLOŠNIH PRLAMENTARNIH volitvah v Indiji je marca zmaga Dzanata stranka – kongresna stranka je izgubila. Bila na oblasti 30 let, zdaj izgubila zaupanje množic. Vendar pa je kongresna stranka obdržala čino v lokalnih parlamentih. Dzanata stranka je odločena, da ji izbiže to karot rok. Menijo, da bo leta 1977 v vseh državah indijske unije, razen v Zahodni Bengaliji in v državi Nadu. Tam glavno mesto te je 3-milijonski Madras.

AMERIKA JE SPREMENILA svoje stališče do Indije. Vse več je znano, da bo Indija dobila obogatni uran – tega pridobivajo plutonija. Pakistan v trenutku ne bo dobil modernejših ameriških školskih letal. To isto velja za Iran. Amerika menjuje Južna Azija ni upravičena do najmodernejšega orožja.

ALI BO PRISLO ZBLIŽANJA med Indijo in Kitajsko? Se nobenih pogovorov ni, da bi lahko ogovorili: se že taja led.

IN TU SO ZDJAJ ZULTATI TURSKIH LITEV. V novem parlamentu bo imela republikaška stranka 222 poslancev, v parlamentu bo 450 poslancev. Ecevitu, vodilni republikancev, manjka absolutne večine le še glasov. Stranka Demira dobila le 173 glasov. Po njej še niso dokončni, menijo, si bodo republikanci zagotovili še tiste tri glasove, ki jim potrební za popolno večino. In tako se v Turčiji menjavajo dve stranki oblasti. Ta razvoj se je takoj po drugi svetovni vojni. Predvidevajo, da zdaj nastopi tudi trenutek za postopno rešitev ciprskih vprašanj.

Iz zadnjega PAVLIHE

– Ali kar dovoljujete takšno muckanje na delovnem mestu? – Kaj pa hočemo! To je pri nas edini način dolgoročnega reševanja kadrovske politike.

– Ta samocijski kredit pa je ravno prav prišel, spet si bomo lahko povišali plače.

GAUDEAMUS IGITUR – Veseli obrazi dijakov novomeških srednjih šol so v petek in ponedeljek dopoldan s sprevodom skozi mesto naznanili zaključek zadnjega razreda. Na sliki: maturanti srednje kmetijske šole Grm v sprevodu. (Foto: Janez Pavlin)

HORUK ZA KOZJANSKO – Štirideset brigadirjev novomeške mladinske brigade „Katja Rupena“ je v petek zjutraj odpotovalo na zvezno delovno akcijo „Kozjansko 77“. Pred odhodom so si brigadirji ogledali tovarno Novoles v Straži, ki je pokrovitelj brigade. (Foto: Janez Pavlin)

MLADINSKI DOM GRADIJO – Člani mladinskega aktiva iz Rumanje vasi so se ob ustanovitvi aktiva dogovorili, da bodo postavili mladinski dom. Mogočna stavba (16 x 10 m) je že pod streho, mladi pa so z vaščani do sedaj opravili več kot 3300 prostovoljnih ur. (Foto: J. Pezelj)

ČIŠČENJE GOZDOV: GG Novo mesto je na predlog občinske komisije za varstvo okolja 4. junija organizirala očiščevalno akcijo gozdov v bližini Novega mesta. Preko 100 mladih iz osnovnih šol Bršljin, „Katja Rupena“, Grm, Šmihel, Otočec in Vavta vas je napolnilo vreče. (Foto: J. Pavlin)

ZBOR ZADRUŽNE ZVEZE
Jutri, 10. junija, bo v Mariboru V. redni občni zbor Zadružne zveze Slovenije, pred petimi leti vnovič ustanovljene organizacije, ki združuje zdaj že nad 56.000 članov, organiziranih v 328 združnih enotah, ter nad 6000 delavcev, zaposlenih v kmetijskih združenjih in obratih za kmetijstvo. Zadružna zveza je v svojem kratkem doseganju delovanju precej pripomogla k napredovanju kmetijstva. Slovenske kmetije imajo že nad 34.000 traktorjev, 37.000 kosilnic, 8.627 pobiralnih prikolic, nad tisoč kombajnov za koruzo itd. in seveda celo vrsto razvojnih, gospodarskih, socialnih idr. problemov, s katerimi se ubadajo združna zveza in slovensko združenstvo z željo nenehno izboljševati življenje in položaj kmetov ter socialistično preobraziti slovensko vas.

RIKO bo delal valjarje Bomag

Pogodbo o skupnih vlaganjih med firmami Koering GmbH iz ZDA oz. njeno podružnico Bomag Division iz Zahodne Nemčije, zastopstvom tujih firm Commerce iz Ljubljane in RIKO iz Ribnice razen tega pa še pogodbo o pogodbenem so-

ralni direktor Commerca Ljubljana Vladimir Štangl in direktor RIKO Stane Škrabec. Pogodbi določata, da bodo vse tri firme zgradile že do prihodnje pomladi v Ribnici novo proizvodno dvorano, v kateri bodo proizvajali 4 tipe cestnih valjarjev. Tuji partner bo v investicijo vložil 49 odstotkov sredstev, domača partnerja pa 51, od tega večino RIKO. Začetna investicija znaša 40 milijonov dinarjev.

poslovanjem v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih. V preteklem letu se je zaposlilo največ ljudi z ozkimi profili, kar pomeni, da ima Slovenija še vedno primanjkljaj nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev. Potrebe so bile celo za 9 odstotkov večje od ponudbe. To pa lahko tudi pomeni, da večamo produktivnost bolj z delom kot pa z uvajanjem moderne tehnologije. Naslednja značilnost so velike regionalne razlike v zaposlovanju. Dolenjska je bila lani med tistimi, kjer je bila rast zaposlenosti nadpovprečna.

OGLED RIKA – Predsednik firme Bomag K. H. Schwamborn (drugi z leve) si je ogledal proizvodne prostore RIKO Ribnica.

Valjarje bodo v RIKO začeli proizvajati že septembra letos, kar v sedanjih prostorih RIKO. Ko bo nova dvorana, ki bo merila okoli 3.000 kv.m, zgrajena in opremljena, bodo proizvodnja valjarjev preselili vanjo. Predvidoma bodo že v prihodnjem letu izdelali za 15 milijonov mark valjarjev, ki jih bodo v glavnem izvozili v Zah. Nemčijo (80 odstotkov), preostale pa prodali v Jugoslaviji. Proizvodnja cestnih valjarjev bo poseben tožd v RIKO, ki ga bodo ustanovili predvidoma septembra. Izdelovali bodo dva večja in dva manjša tipa valjarjev. V RIKO bodo praktično izdelovali te traktorje za ves svet, saj je firma Bomag oz. Koering največji proizvajalec valjarjev na svetu. Letni promet te firme znaša 410 milijonov dolarjev in ima zaposlenih 8.000 ljudi, proizvaja pa še žerjave, agregate, črpalke, vrtalne naprave za iskanje oz. izkoriščanje vode in drugo.

PRIORITETA Karikatura A. Nova

na, medtem ko so mnogo pod povprečjem Pomurje in druga manj razvita območja Slovenije. Zanimiv je tudi podatek, da je med zaposlenimi velik odstotek žensk, kar 42,9 odstotka. Rast zaposlenosti pri ženskah pa še vedno napreduje hitreje kot pri moških, kar pomeni, da zgornja meja aktivnosti ženske še vedno ni dosežena. V Sloveniji imamo približno 12.000 nezaposlenih, največ v manj razvitih območjih, predvsem murskosoboškem. Če strnemo samo teh nekaj pokazateljev, ni težko ugotoviti, da plan zaposlovanja ni povsem uresničen. Ostalo je še mnogo že zastaranih problemov. Hitreje bi morali odpirati nova delovna mesta tam, kjer je delovna sila. Popraviti bi morali strukturo potreb in zaposlovati manj delavcev z ozkimi profili. Odpirati moramo nova delovna mesta za zdomec, katerih priliv pa je v prvih štirih mesecih letošnjega leta manjši kot v istem obdobju lani. Racionalizacija zaposlovanja ostaja torej še naprej zelo pereča potreba in naloga. To je bilo ugotovljeno tudi na novinarski konferenci v republiškem sekretariatu za delo prejšnji teden.

J. PRIMC

Zaposlovanje gre še svojo pot

Delež družbenih dejavnosti se je lani skokovito povečal, od 17 odstotkov v letu 1975 na 27,6 odstotkov. Ta skok ni toliko posledica širjenja režijskih oziroma administrativnih delovnih mest, ampak so se dodatno zaposlovali strokovni, za izvajanje temeljnih dejavnosti potrebni kadri. Seveda to ne more opravičiti strukturnega neskladja med za-

I. VIZJAK

Nevarno za proračun?

Naj bi bile krajevne skupnosti oproščene najrazličnejših dajatev, predvsem pa davka na promet

Sejmišča
NOVO MESTO: cene pujskov so se popustile. Naprodaj je bilo 448, prodanih pa le 199. Veljali so 460 do 800 din, nad tri mesece stari – naprodaj jih je bilo 24 – pa 810 do 1.100 din. Na sejmišču je bilo tudi 29 glav goveje živine. Voli so bili po 16 do 20 din kilogram žive teže, krave po 13,50 do 16 din in mlada živina po 14 do 16 din kilogram žive teže.
BREŽICE: naprodaj je bilo 521 pujskov, prodanih pa 369 po 38 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Pripravljeni?

Najprej drobna, a značilna zanimivost. Med pomembne vzrope, ki so pripomogli k temu, da so morali v prvi svetovni vojni ro. Le-ta je tako zamajala pridelek in oskrbo vojske, da je padla vojna in narasla negotovost v vrstah bojevnikov. Prva svetovna vojna je minila, prav tako druga, fitofora pa je ostala in še danes v deževnih, toplih poletjih pobere do polovico pridelka. Blizamo se dnevom „iks“. Proti koncu junija (pri zgodnjih spodnjih listih črno rjave pege. Če so listi mokri, je mogoče videti tudi bel puh, ki ga sestavlja množica trosonokov. To je dobesedno prvi znak za alarm, zakaj škropiti je treba takoj, ko se pojavijo prvi znaki. Da ne zamudimo roka za škropljenje, je v resnici vredno prislusniti napovedim profitoftorne službe, ki s pomočjo opazovanja vlage, toplote ter uporabo nomograma Naumove napove čas, kdaj bo izbruhnila bolezen. Bolezen more zanesljivo zadržati le pravočasno in pravilno škropljenje s kemičnimi pripravki. Na voljo jih je dovolj: od bakrenih kakršna je bordojska brozga ali cuprablau, do organskih fungicidov, kot so maneb, cineb, delan. Kot najboljše sredstvo zoper plesen na gomoljih se je doslej izkazal brestan 60, ki je zelo strupen in je zanj treba imeti posebno dovoljenje. Učinkoviti pripravki so še: antracol, dithane M – 45, vondozeb in najnovejša: cuprosan in dithan M – 70. Škropljenje mora biti temeljito. Vsak listič mora biti obložen s fungicidno oblogo, sicer se na njem bolezen razvija naprej in postane žarišče za novo okužbo. Škropljenje je treba ponavljati na približno 14 dni, število škropljenj pa je odvisno zlasti od vremena. Seveda je koristneje bolezen preprečevati, kot pa zdraviti. Plesen se ne more širiti s tako hitro, če so polja čista, brez gnojila, dovolj pognojena s kalijem, nadalje, če smo že pred škropljenjem mislili na nevarnost in izločili okužene gomolje, ki jih je mogoče prepoznati po temnih lisah.

Inž. M. LEGAN

– Fantek, povej stricu, koliko let imaš!
– Dvaintideset!
(Branko Babić)

proizvodov, kadar nabavljajo material za komunalna dela, je Franc Kirn iz Novega mesta predlagal že januarja, vprašanje pa je ponovil 26. maja na seji zbora združenega dela republiške skupščine kot član skupine delegatov za gospodarsko področje 17. okoliša. Kirn problematiko krajevnih skupnosti dobro pozna, saj si že vrsto let prizadeva v krajevni skupnosti Otočec, eni najbolj delavnih v novomeški občini. Na njegovo vprašanje je odgovorila Milica Ozbič, republiška sekretarka za finance. Poudarila je, da se-

danja zakonodaja ne predvideva takih ugodnosti za krajevne skupnosti. „Če pa bi zveznim organom predlagali dopolnitev v tem smislu, da bi krajevne skupnosti lahko nabavljale material brez prometnega davka tudi tedaj, ko nimajo registrirane gradbene enote,“ je pristavila, „bi bili drugi kupci iz družbenega sektorja, ki tudi ne izpolnjujejo pogojev, v enakem položaju. Če pa bi vse te kupce oprostil plačevanja takih dajatev, bi se znatno zmanjšali proračunski dohodki, tega pa ob siceršnjih proračunskih težavah ni mogoče sprejeti.“

CENTER POKLICNIH ŠOL KOČEVJE

razpisuje naslednja prosta učna mesta za šolsko leto 1977/78

POKLICNA KOVINARSKA ŠOLA (triletna šola)

- 90 učnih mest za poklic:
 - ključavničar
 - strojni ključavničar (strojni mehanik)
 - orodjar
 - strugar
 - rezkalec
 - varilec

POKLICNA OBLAČILNA ŠOLA (triletna šola)

- 30 učnih mest za poklic:
 - šivilja ženskih oblek (15)
 - krojač-ica za moške obleke (15)

ŠOLA ZA KONFEKCIJSKE DELAVCE (enoletna šola)

- 10 učnih mest za poklic:
 - konfekcijski šivalec

POKLICNA KOVINARSKA ŠOLA S PRIREJENIM PREDMETNIKOM (dveletno šolanje)

- 10 učnih mest za poklic:
 - priučen ključavničar
 - priučen strugar
 - drugi poklici kovinarske stroke ozkega profila

Redni vpis v prvi razred bo med 20. in 30. junijem 1977, naknadni pa med 26. in 31. avgustom 1977.

- Pogoji za vpis so:
 - uspešno končana osnovna šola (pod 3. in 4. uspešno končana posebna osnovna šola ali najmanj šest razredov osnovne šole z izpolnjeno osnovnošolsko obveznostjo)
 - najvišja starost 18 let
 - zdravstvena sposobnostOb vpisu morajo kandidati predložiti:
 - izpolnjeno prijavo (Obr. 1,20 – DZS), kolkovano z 2.–din
 - spričevalo o uspešno končani osnovni šoli, posebni osnovni šoli oz. spričevalo o zadnjem uspešno končanem razredu
 - zdravniško spričevalo
 - izpisek iz rojstne matične knjige
 - mnenje osnovne šole
 - dopisnico s točnim naslovom Preizkusa znanja ob vpisu ni.

V šole se sprejemajo učenci s sklenjeno učno in štipendijsko pogodbo in brez učne oz. štipendijske pogodbe. Za vse učence Centra poklicnih šol Kočevje s stalnim bivališčem izven Kočevja so zagotovljena mesta v Domu Dušana Remiha, Kočevje, Prešernova 9, tel. 86–263. Izpolnjene prijave in ostalo dokumentacijo sprejema tajništvo centra vsak dan od 7. do 12. ure (prilicje levo) ali pismeno priporočeno po pošti na naslov CENTER POKLICNIH ŠOL, KOČEVJE, LJUBLJANSKA C. 12 (tel. 86–089, 86–624).

15. JUNIJA ZAČETEK GRADNJE

S sprejetjem zadnjih potrebnih sklepov je skupščina kulturne skupnosti Novo mesto na svoji seji v ponedeljek, 6. junija, pržgala zeleno luč za začetek gradnje izredno pomembnega objekta – oddelka muzeja NOB v Novem mestu, ki bo v sebi združeval tako kulturno kot vzgojno poslanstvo. Gradnja se bo začela 15. junija, prva stopnja izgraditve pa naj bi bila dokončana v enem letu. Skupščina je obravnavala in sprejela samoupravna sporazuma o temeljnih plana Kulturne skupnosti Novo mesto za obdobje 1976 – 1980, katerega uresničevanje bo odvisno tudi od bolj rednega dotokanja sredstev za gradnjo muzeja NOB. Precej delovnih organizacij svojih obvez ni izpolnilo: od 137 jih je le 45 v celoti izpolnilo obveze, 92 delovnih organizacij pa le delno ali sploh ne.

Razprava za INDOK Center za boljše in hitrejšo informiranje

Lani jeseni je občinska skupščina imenovala iniciativni odbor za ustanovitev INDOK centra v občini Črnomelj, da bi tako izboljšali kakovost delegatskih informacij ter zagotovili sprotne in predhodne informacije, predvsem v prvi fazi odločanja o pomembnih družbenih vprašanjih.

„Iniciativni odbor je pripravil osnutek družbenega dogovora o ustanovitvi INDOK centra, opredelil podpisnike in dal osnutek v javno razpravo,“ je povedal predsednik iniciativnega odbora Mirko Jelenič, sicer sekretar občinske skupščine. Inicijativni odbor je pripravil tudi izvleček o vlogi, pomenu in naloga informacijsko-dokumentacijskega centra, da bodo podpisniki lažje predlagali dopolnila.

Javna razprava o osnutku že traja, pristopila pa sta že občinska skupščina in OK ZKS. „Občinska skupščina nas je na zadnji seji usmerila v nadaljnje delo: predvsem moramo pospešiti in spodbuditi javno razpravo, izvršni svet pa je zavezala, da zagotovi ustrezne prostore za delo INDOK centra,“ je dejal Jelenič. V letošnjem letu naj bi dejavnost INDOK centra financirali iz proračuna, to morajo upoštevati tudi pri zagotovitvi zagonskih stroškov, kasneje pa bodo dejavnost financirali podpisniki.

Največji problem je sedaj ustrezen prostor, kjer naj bi bili v začetku zaposleni trije delavci.

NOVI PROSTORI KS IN UPOKOJENCEV

Krmeljčani so minuli teden dvakrat slavili: najprej se je krajevna skupnost preselila v nove prostore bivše pošte Krmelj, zatem pa je tudi tamkajšnje društvo upokojencev dobilo svoje prostore v bivši Rujgljevi hiši. Za društvo, ki je ustanovljeno šele dobro leto, je to velik uspeh, posebno pa so člani hvalični republikanemu odboru društev upokojencev, ki jim je omogočil nabavo opreme. Uradni dnevi v novih prostorih bodo poslej od sredah od 9. do 11. ure.

B. D.

Izkažeš se le z delom

Od 50-ih prijavljeni samo dve OO ZSMS – Vzroki znani

Oktober lani so bile vse mladinske organizacije v temeljnih organizacijah in organizacijah združenega dela, decembra pa tudi vse osnovne organizacije sindikata in ZK pismeno seznanjene z akcijo „Najboljši mladi delavec – samoupravljalec“. Od približno 50 vabil jih je pognalo le dve: vabilo, poslano TOZD TSP Novole in Biokemija – TOZD v Krki.

Upamo pa si trditi, da je vzrok za tako slab odziv na akcijo, v kateri naj bi se mladi delavci potrdili kot nosilci proizvodnje, v „spomladanski“ zaspanosti in nedelavnosti mladinskih organizacij. Kako sicer opravičiti dejstvo, da pride na psvete konference mladih delavcev le grške predsednikov in sekretarjev OO ZSMS. Tudi odločitev predsedstva občinske konference ZSMS, da bo vsak član zadolžen

I. VIZJAK

Vse za dvig iz nerazvitosti

Sklepi prve seje skupščine skupnosti KS Suha krajina

25. maja so se v domu Ljudske tehnike v Žužemberku zbrali delegati KS iz Suhe krajine na prvo sejo skupščine skupnosti krajevnih skupnosti, kateri so prisostvovali še predsednik medobčinskega odbora za pospeševanje razvoja Suhe krajine Uroš Dular, člana ekipe, ki je pripravila osnutek programa razvoja te regije, Marjan Simič in Julij Štern ter drugi.

Sklenjeno je bilo, da bo sedež skupnosti v Žužemberku, da bo predsednik skupščine skupnosti iz vrst delegatov KS iz območja občine Grosuplje, podpredsednik iz vrst delegatov KS iz območja občine Kočevje, predsednik sveta skupnosti iz vrst delegatov KS iz občine Novo mesto in da bo popodpredsednik sveta skupnosti KS iz vrst delegatov iz območja občine Trebnje.

S programom razvoja Suhe krajine, ki mora biti celovit, se bo ustanovljena skupnost predstavila vsem občinskim in republiškim SIS, denarnim zavodom in delovnim organizacijam. Še pred 15. junijem bodo osnutek tega programa obravna-

za delo posameznih OO kaže, da tam, kjer naj bi se mladi najbolj potrjevali – pri delu v TOZD – zmanjkuje zagnanosti.

Da pa le ni vse tako črno in da bi kritika bolj spodbujala, kot hromela, prislunimo primeru iz Novolesa in besedam Slavka Damjanoviča, novega predsednika koordinacijskega sveta OO ZSMS: „V eni izmed naših TOZD, v tovarni stilnega pohištva, je akcija ‚Zbiramo najboljše delavce – samoupravljajca‘ stekla zelo dobro. Najprej smo mlade seznanili z vsebino akcije, ocenjevanjem in si zastavili delovni načrt. Sestajamo se enkrat na mesec in takrat je vsak mladenec seznanjen s svojo oceno, ki je izraz njegove storilnosti, odnosa do delovnih pripomočkov, njegovega interesa za izboljševanje proizvodnje, aktivnosti v delu samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, pa tudi odnosa do sotovarišev. Ocenjuje predsednik OO na predlog članov predsedništva in delavcu predpostavljenega. Želel bi omeniti, kljub zagretosti vseh, mladina, ki sta krnilo in motor mnogih akcij in ki sta mnogo prispevala, da je to tekmovanje rodilo uspeh. To sta Drago Krstinc, ki je ravno sedaj komandant brigade v Suhi krajini, in Franc Judež.“

Prav tako je akcija zelo dobro stekla v Krkini TOZD Biokemija. Nekje torej ne poznajo niti začetniških težav.

I. VIZJAK

vali na zborih občanov, na 2. seji skupščine skupnosti pa bo sprejet samoupravni sporazum skupnosti, konstituirana skupščina in sprejet program razvoja Suhe krajine.

Ustanovitev novega organa je izrednega pomena za pospeševanje razvoja tega območja.

M. SENICA

TRIDESET LET „RAŠICE“

S svečano sejo centralnega delavskega sveta minuli teden, je 1.330-članski kolektiv tovarne „Rašica“ proslavil pomemben jubilej: 30-letnico obstoja. Slovesnosti se je poleg številnih gostov udeležilo tudi član predsedstva SFRJ Edvard Kardelj, ki je skupaj s tovarišem Titom prejel častno listino Rašice, tovarne, ki z eno najodobnejših pletilnic v Evropi stopa v korak s svetovno modo.

Ob koncu slovesnosti je kolektiv Rašice poslal pozdravno brzojavko tovarišu Titu.

J. S.

Vreme ne ovira teritorialcev

Na urjenju v vzgojnem središču na Kočevskem smo obiskali krške teritorialce

V Centru za vzgojo enot teritorialne obrambe Dolenjske pokrajine, ki je na Kočevskem, se bo vrstilo od aprila do julija 5 skupin. Pred kratkim smo obiskali teritorialce iz krške občine, ki so bili tam na urjenju. Čeprav je bilo vreme deževno in razmeroma hladno, je potekala vaja redno, dopoldne in popoldne.

Enote so odhajale na urenjenje ogrinjene s šotorski krili ali pa so bile oblečene v zimske uniforme in plašče. Vadile so približevanje sovražnikovega položaja, da bi nato izvedle juriš in sovražnika potolkle ali pregnale.

letože je precej bolje urejen, kot je bil lani, razen tega ga še sproti urejajo, oziroma dopolnjujejo.

Foto in besedilo:
JOŽE PRIMC

ZMAGALI BOLJŠI

V nedeljo so se odpravili v goste k pobratenu družstvu Brezje v Ljubljani pionirji boštanjkega prostovoljnega gasilskega društva. Z vrstniki so se pomerili v pravem tekmovalnem duhu. Boštanjčanom je že kazalo slabo, ko se je gostiteljem premila brentača. To je Ljubljancem navrglo 20 kazenskih točk, Boštanjčanom pa prineslo odločilno prednost. Ljubljanci bodo v bližnji prihodnosti poskusili srečo v Boštanju, kjer jih bodo kot po navadi sprejeli v pravem bratskem vzdušju.

ZMAGA HRVATOV IN SLOVENK

Na novomeških kegličih je bil minulo soboto odigran tradicionalni turnir mladincev in mladink pod geslom „Bratstvo in enotnost“. V moški ekipi je nastopilo šest ekip, pri mladinkah dve.

Rezultati – mladinci: 1. Hrvatska 5175, 2. Slovenija 5131, 3. Vojvodina 5088, 4. Bosna in Hercegovina 4967, 5. Makedonija 4864, 6. Srbija 4709; mladinke: 1. Slovenija 2326, 2. Hrvatska 2186. Za Slovenijo so nastopile Šoškova, Turšičeva, Jurmanova, Baričeva, Mulčeva in Zoretova.

D. BRATOŽ

RIBIŠKO TEKMOVANJE

Na Krki od Cerkelj do Boršta bo v nedeljo, 12. junija, republiško ribiško prvenstvo. Udeležilo se ga bo 150 tekmovalcev v lovu na plovec. V brežiški občini bo letos od 16. do 19. julija tudi jugoslovansko ribiško tekmovanje, na katerem bo preizkušalo znanje in srečo 88 udeležencev.

POZORNOST OBVEŠČANJU – Teritorialci se zavedajo, da je tudi obveščanje ena najpomembnejših dejavnosti, zato med vajami vsak drugi dan izdajajo svoje glasilo.

Bojno tovarištvo

V teritorialni enoti občine Krško, ki je te dni na vaji v Centru za vzgojo teritorialnih enot Dolenjske na Kočevskem, je tudi 26 mladincev – prostovoljcev, med njimi 7 mladink.

Branko Naglič, 19 let, strojni stavec iz Krškega: „Prijavil sem se za mornariško šolo pa nisem bil sprejet. Že od nekaj sem navdušen za vojaščino. Sicer pa mora biti vsak pripravljen braniti domovino. Prostovoljec sem že dve leti.“

Boža Peterkoč, 22 let, Labov – tozd Libna: „Za prostovoljstvo sem se prijavila preko mladinskih organizacij. Dobro je, če več ljudi o življenju pri vojakih in se nauči delati z orožjem, saj bo potem v morebitni vojni manj panje. Sem strelka, pomagam pa tudi drugod, kjer je treba. Res te dni malo mrzlo, a se da preživeti.“

Marjana Mavsar, 20 let, iz B. (dopisne) Krško: „Vojaško življenje je pestro. O njem mi je veljelo pripovedovati ata, ki je delal v vojaškem poklicu. Med vojniki se zve veliko novega in tudi res pravo tovarištvo oziroma prijateljstvo. Doslej sem bila že na več pohodih, tako po potih 14. divizije na Bohor in na Čebinje. Tale mraz ni posebno hud. Lahko ga bomo pretrpeli, saj bi pravi vojni prišlo še do česa boljšega.“

TO NE ŠTAMPOHAR:

„Boljševik“ kot prvi ilegalec

Kako je nastajal in kaj pomeni „Boljševik“, prvo glasilo okrožnega komiteja KPS Novo mesto

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Število vseh izšlih številkih lahko ocenimo na okrog 10 (po Kozanovem mnenju je bilo 12 številkih), kar naj pomeni, da je list izhajal še v prvi polovici leta 1934, potem pa je tehnika iz doslej neznanega razloga prenehala delati. Tako lahko sklepamo tudi po ugotovitvah v gradivu pokrajinske partijske konference v Goričanah, kjer je rečeno, da nobena okrožna partijska organizacija, razen v Ljubljani, ne premore lastnega tehničnega aparata, pri čemer so bile mišljene tudi tehnike.

Novomeški komunisti so v letu 1934 povečali svojo dejavnost v oživilnem delavskem prosvetnem društvu „Svoboda“ ter med novomeškim delavstvom, ki je septembra istega leta pod njihovim neposrednim vodstvom izbojevalo s štrajkom v Povhovi tovarni prvo veliko zmago. Potem pa je prišel nesrečni november 1934, ko so bili zaradi trošenja letakov ob sedemnajstletnici oktobrske socialistične revolucije aretirani komunisti Bogo Jurišič in Srečo Preželj ter Franc Lakner. Njihova aretacija in obsodba – Preželj je dobil 15, Jurišič pa 14 mesecev

zapora, medtem ko je bil Lakner po 48 dneh preiskovalnega zapora izpuščen – je imela za posledico začasen upad aktivnosti in težišče partijskega delovanja je bilo preneseno v Dolenjske Toplice, kjer se je oblikovala vplivna partijska celica s sekretarjem Rudom Zupancem, ki je vse do septembra 1940, ko je bil za sekretarja okrožnega komiteja izvoljen Vinko Kristan, tvorila tudi okrožno partijsko vodstvo.

Delo partijskih organizacij v novomeškem in zlasti v belokranjskem okrožju je bilo že na pokrajinski partijski konferenci KPJ za Slovenijo 16. septembra 1934 v Goričanah pozitivno ocenjeno, zlasti pohvalno pa je o njih pisal delegat centralnega komiteja Josip Broz – Tito v svojem poročilu o tej konferenci CK KP Jugoslavije kmalu po njej. Novomeške in belokranjske komuniste sta v Goričanah zastopala Srečo Preželj in Niko Černič, ki sta bila za delegata izvoljena na omenjeni konferenci na Gorjancih. S svojo razpravo sta pritegnila Titovo pozornost.

V poročilu zapisane besede, nanašajoče se na aktivnost belokranjskih komunistov in stanje v Beli krajini, predstavljajo neminljiv spomenik revolucionarnemu prebujanju v kasnejši „zibelki partizanstva“. V

celoti se odstavek glasi: „Najbolje se dela, kot se je lahko razbralo iz poročila, med kmeti v Beli krajini. Tam je nekaj zelo dobrih in sposobnih kmetov, ki prednjačijo. Tu je največ celic po vaseh, a Partija ima med kmeti ogromen vpliv. Ta kmečki delegat (Niko Černič, moja op.) je zahteval, da CK poskrbi za ilegalni in legalni kmečki list za Slovenijo. Tam kmetje želijo, da je neobhodno potrebno izdajati ilegalni kmečki list, ki bo poljudno pisan, kot npr. ‚Hrvatski put‘. Sicer pa so oni sami sposobni organizirati razne akcije kmetov, kar do neke mere že delajo. Potrebno bo, da se ravno iz te pokrajine organizira dopisovanje za partijsko literaturo in list, če bo izhajal.“

O potrebi izdajanja legalnega in ilegalnega partijskega časopisa ter literature, kar vse naj bo pisano v preprostem jeziku, so razpravljali že delegati na konferenci na Gorjancih. Vendar „Ljudska pravica“ ni rezultat Černičeve razprave, kajti priprave za izdajanje legalnega partijskega lista so bile izvedene že predtem in prva številka je izšla že 5. oktobra 1934 v Dolnji Lendavi v Prekmurju.

O partijski organizaciji v Novem mestu je Tito zapisal: „Partijska organizacija v Novem mestu ravno tako dobro dela. Posebno pozornost posveča delu na vasi. Delegat, ki je bil iz tega mesta na konferenci, je neki kovinar in zelo sposoben mlajši delavec (Srečo Preželj, moja op.). Imel sem željo da ga pritegnem v pokrajinski komite, toda iz družinskih razlogov ne more zapustiti tega mesta.“

Ze iz teh ocen je razvidno, da so si dolenjski komunisti v obdobju obnavljanja partijskih vrst, ki ga zaključuje goričanska konferenca, ustvarili trdno podlago za svoje delovanje. Zlasti uspešni so bili med kmečkim prebivalstvom, ki je že ob petomajskih volitvah leta 1935, ko je v Dragatušu pod žandarmerijskimi streli padel kmet Mihael Gorše, množično glasovalo za opozicijsko listo dr. Vladimira Mačka.

Veličino njihovega delovanja ponazarjajo tudi podatki o številčnem stanju članstva v času goričanske konference. Novomeški okrožni komite sta pred aretacijami 8. novembra tvorila dva delavca in dva intelektualca. V Novem mestu je bilo v 4 celicah 14 komunistov, po en član pa je bil v Dolenjskih Toplicah, Šentjerneju in Zdinju vasi. Poleg teh je bilo v okolici Novega mesta okrog 20 nepovezanih članov, medtem ko so vaški člani pridobili 10 do 20 simpatizerjev.

V okrožnem komiteju KP za Belo krajino so bili 3 kmetje in en delavec, 25 članov pa je bilo povezanih v 5 celic, ki so med kmeti pridobile 200 do 400 simpatizerjev.

Izdajanje „Boljševika“ predstavlja nedvomno enega temeljnih kamnov v razvoju

komunističnega gibanja na Dolenjskem. Zasluga njegovih vsebinskih oblikovalcev, izdajateljev je edinstvena in neprecenljiva. Ko se po petinštidesetih letih Tona Preželj in Srečo Preželj, poleg ing. Vinka Preželja, edini (?) še živeli prič, spominjajo na takratnih časov, iz njunih besed ni razvidno, da sta opravljala kakšno izjemno delo, da sta skupaj s Francem Laknerjem tvorila lastni sredstvi in ob nenehnem tveganju pred pregonom tedanjih oblastnih sodobnikov pri izdajanju ilegalnega revolucionarnega lista, se jima zdi samo po sebi razumljivo, da sta bila v pripravi na vse, kar je bilo potrebno. Opravljala sta pač delo, ki jima je bilo v je in neomajna vera v propad starega režima in zmago novega socialističnega družbenega reda.

Zaključimo lahko s trditvijo, da sta bila vključevanje v letih 1941–1945 v osvobodilne fronte in narodnoosvobodilno vojsko ter zavestna odločitev za socializem večine prebivalstva Dolenjske za temeljni del delovanja predvojnih komunistov. (Vir: Arhiv CK ZKS in Belokranjskega muzeja; gradivo, zbrano v oddelku NOB Dolenjskega muzeja; Komunistični spomenik Preželj, Tone Bel, Alojz Kozan in Danica Lakner, ustni viri)

Vse, ki jim je karkoli znano o „Boljševiku“, četudi so ga samo prebrali, prosimo, da to sporočijo oddelku NOB Dolenjskega muzeja.

Razkol nikomur ne koristi

Ob nedavni proslavi v Dol. Toplicah in „posledicah“

Nepazljivost, netaktnost, nepredvidnost ali malomarnost posameznika lahko v trenutku poruši vse, kar so drugi zgradili s trudom in dolgotrajnim prizadevanjem. Včasih je za to, kakor se izkaže, dovolj navidezno nepomemben organizacijski spodrsilaj. To se je zgodilo nedavno na proslavi v Dolenjskih Toplicah. Ker so ta spodrsilaj v svojih poročilih „prevzela“ tudi sredstva obveščanja, so to nekateri razumeli kot prilivanje olja na ogenj.

Zaradi nerodnosti napovedovalca je bilo ondan v resnici videti tako, kot da so proslavo v počastitev partijskih in Titovih jubilejev priredile same Dolenjske Toplice, ne pa skupaj s krajevnimi skupnostmi Žužemberk, Straža, Hinje in Uršna sela, kakor je dejansko bilo, saj so vse te krajevne skupnosti sodelovale in se enako trudile v pripravah in

pri sami izvedbi skupne proslave. Zgodilo se je, česar so si vsi najmanj želeli: da so namreč predstavniki iz nekaterih krajevnih skupnosti prav to organizacijsko nerodnost privedli do razprav o tem, ali krajevne skupnosti še lahko računajo na medsebojno sodelovanje in medsebojno zaupanje.

Ne nazadnje bi bila nepopravljiva škoda, da bi zdaj zadevo, ki jo lahko zbršiš z dnevnega reda čisto preprost tovariški pogovor, izrabili kot povod za rahljanje tistih vezi med vsemi krajevnimi skupnostmi, za katere so se med drugim še pred samo proslavo v Dolenjskih Toplicah zavzemali sekretarji aktivov komunistov, predstavniki izvršnih organov krajevnih skupnosti, kakor tudi predsedniki krajevnih konferenc Socialistične zveze.

I. Z.

Prvič po toliko letih

Ob srečanju aktivistov na partizanski Mirni

V nedeljo, 5. junija, je partizanska Mima ob svojem krajevnem prazniku gostila aktiviste OF dveh medvojnih podokrožnih odborov, podokrožja Trebelno-Mokronog in podokrožja Trebnje.

Aktivisti in borci, ki so organizirano delovali na področju Trebnja, Velike Loke, Velikega Gabra, Dobriča, Gabrovke, Trebelnega, Mokronoga, Šentjanža in Šentrupe, so se po mnogih letih tokrat prvič srečali. Osvetliti pomen obeh podokrožnih odborov pomeni obuditi spomine na narodnoosvobodilno gibanje, ljudi in kraje, ki so predstavljal pomembno zatočišče in zaledje naše vojske.

Organizacija OF je po zaslugi maloštevilnih komunistov in predstavnikov zavednih katoličanov in sokolov že v letu 1941 vzpostavila tu svojo mrežo, kmalu pa so vzniknili tudi prvi rajonski, krajevni in vaški odbori OF. Naloga so postajale vse zahtevnejše, treba jih je bilo reševati čim hitreje in uspešneje, ljudska oblast se je nezadržno širila, potrebe naše vojske pa so bile vedno večje. Že spomladi 1942 so bila ustanovljena podokrožja, ki so združevala tri, pa tudi štiri rajonske odbore, v katerih so bili zastopani komunisti, katoličani, sokoli, skojevci, mladi, aktivisti slovenske protifašistične ženske zveze in člani gospodarskih komisij.

Na podokrožje Trebnje sem bila poslana po nalogu IOOF sredi leta 1942 in sem na njem delovala več kot dve leti. V spominu imam naj-

bolj prve volitve v narodnoosvobodilne odbore. V zaslužni Evropi doživeti svobodne volitve – nepozabno! Čudoviti so bili ljudje teh krajev, na razpolago podnevi in ponoči, za vse naloge in zadolžitve. Delovala je obveščevalna služba, zaščita, preskrba, partizansko šolstvo, deloval so naše zveze z ljudmi v sovraniških postojankah.

Tako težko pričakovana svoboda je prišla za ceno mnogih žrtev. Nedeljsko srečanje, obuditev spominov, sporočila mladim rodovom in trdne vezi med nami so dokaz, da življenja, darovana svobodi, niso bila zaman.

ANICA LIST

SREČANJE STAROSTNIKOV

Na srečanju starostnikov in krvodajalcev, ki ga je zadnje nedeljo v maju priredil vaški odbor SZDL Šentjernej, je bila tudi Kotarjeva mama, ki si bo čez slabi dve leti naložila na rame že deveti križ in ki je v vojni izgubila tri sinove. Težki časi, leta... duh pa je še vedno čil in veder. Na sliki: Kotarjeva mama v družbi hčerke in vnuknje. (Foto: P. Miklič)

VSE NAJBOLJŠE V AMERIKO

Ni kaj, „Dolenjca“ glas seže še malo dlje kot v deveto vas. Te dni je namreč priromalo na urednikovo mizo pismo iz Minnesote v Združenih državah, ki nam ga je poslal Franc Tekautz. V njem nas prosi, da bi objavili kratek življenjepis naše naročni-

ce Johane Zobec, ki bo 18. junija dopolnila 92 let. Celoletna naročnica na naš časopis je darilo njene snahe za skorajšnji praznik.

Johana Pahule je odšla v Ameriko že leta 1902 in se poslednjem nikoli več vrnila v rodni kraj Dolenjo vas. V svoji drugi domovini se je poročila z Johnom Zobcem, ki je prav tako naš rojak iz vasi Dane pri Ribnici. V zakonu se jima je rodilo pet sinov, katerih prvi se je prav tako poročil s Slovenko.

Prijetno prebiranje in še na mnoga leta kličemo Johani Zobec s to objavo tudi mi!

S. G. Dolž 11

Dan posavskih napevov

Na posavski reviji pelo 16 zborov s 400 pevci

Za nami je še ena pevka manifestacija – jubilejna 5. revija posavskih zborov iz Posavja, ki je bila minulo soboto pod pokroviteljstvom predsednika krškega izvršnega sveta Franca Juvanca v Leskovcu pri Krškem.

Za to revijo je bilo značilno predvsem to, da je bila od vseh dosedanjih najbolj množična, saj je nastopilo v dvorani nove osnovne šole Milke Kerin kar šestnajst zborov s 400 pevci in pevkami.

Medobčinske pevke revije prireja vsako leto Posavska pevka zveza, ustanovljena pred petimi leti. Njegov gre tudi zasluga za boljše zborovsko organiziranost in sodelovanje med pevci iz brežiške, krške in sevniške občine.

Pevska zveza pa od vsega začetka skrbi za kader in kvaliteto napredovanje zborov, kar se vsako leto pokaže prav na reviji. Veliko nalog ure-

nični prek najrazličnejših izobraževalnih oblik za pevovodje in organizatorje petja.

DREVI BALETNI VEČER

Gojenke baletne vzgoje pri Zvezi kulturnih organizacij v Novem mestu bodo drevi ob 19.30 nastopile na tradicionalnem baletnem večeru. V koreografiji Milice Buh bodo v prvem delu pokazale klasične baletne like, v drugem delu pa nekaj baletnih plesov na glasbo znanih mojstrov.

ZADNJI ABONMA V SEZONI

V ponedeljek, 13. junija, bo v Novem mestu gostoval Sentačsko gledališče iz Ljubljane z Lužanovo dramatisacijo Jurčič – Kersnikovih „Rokovnjačev“. Predstavi v Domu kulture bosta ob 17. in 20. uri. S tem gostovanjem se v Novem mestu tudi končuje abonmajska gledališka sezona 1976/1977.

Pandurjevi obrazi

3. junija je rektor mariborske univerze dr. Vladimir Bračič v Lutovem likovnem salonu v Kostanjevici odprl slikarsko razstavo Ludvika Pandurja, ki živi in ustvarja v Mariboru. Na otvoritvi sta krajši glasbeni spored izvedla sopranistka Nika Vipotnik in pianist Andrej Jarc.

Čeprav je Pandur mlad slikar, saj bo šele avgusta dopolnil trideset let, je ustvaril že obsežen opus in izbere iz njega prikazal na številnih samostojnih in skupinskih razstavah doma in v tujini. Tudi njegova kostanjevska razstava je nenavadno obsežna, saj jo sestavlja nič manj kot 30 olj, 30 pastelov in 20 risb, skupaj torej kar 80 del.

Svet, ki ga uporablja oziroma izpoveduje Pandur, so tržnice, omizja, prodajalne, mesnice, ribarnice, kopalnice z zaspanimi (skoraj omljenimi) ženskami itd. Njegovi rembrandtovski izbrani obrazi so sprva zagnjeni s tančico, ko pa jo odstrani, se prikažejo metamorfozirani ljudje kot fantomi, skeleti, monstumi. Kritika pravi, da mu je s tem uspelo povezati Rembrandtov humanizem z „estetiko grgeda“, značilno za dvajseto stoletje.

Pandurjeva razstava, ki bo odprta do 25. junija, je vsekakor vredna ogleda, ne nazadnje zato, ker tega

umetnika iz severne slovenske „prestonice“ do zdaj na Dolenjskem – če izzamemo njegovo sodelovanje na skupinski razstavi v Ribnici – nismo poznali.

I. Z.

Češki koncert

V Mokronogu je gostoval zbor iz Karlovih Varov

Dekliški pevski zbor pedagoške šole iz Karlovih Varov, mesta na Čehoslovaškem, ki je znano tudi po filmskih festivalih, je prejšnji teden gostoval v Mokronogu: 1. junija je pel na večernem koncertu za odrasle, naslednji dan pa za osnovnošolce.

Gostujoči zbor je prispel v Mokronog na povabilo tamkajšnje osnovne šole in trebanjske kulturne skupnosti. Pred tem je sodeloval na tradicionalnem mladinskem pevskem festivalu v Celju, kjer si je prislužil zlato medaljo.

Najvišje priznanje že samo po sebi dokazuje, da je dekliški zbor iz Karlovih Varov kvaliteten, o tem pa so se lahko prepričali tudi poslušalci. Večglasovni zbor je s sporedom, ki je obsegal skladbe najrazličnejših smeri in časovnega nastanka, svojo kakovost nedvomno izpričal na obeh mokronoških koncertih.

Izredno kvaliteten spored pa mokronoških poslušalcev vendarle ni mogel tako ogreti, kot bi bilo želeli, delno tudi zaradi resnih, ne dovolj izobraženemu ušesu nekoliko tujih skladb.

Gostje, ki jih je v prvi koncert „uvedel“ krajši nastop pionirske folklorne skupine mokronoške osnovne šole, so iz mokronoške doline odšli z lepimi vtisi, obogateni s plastiko mirnekega samostanskega kiparja Sandija Leskovca.

I. Z.

Mali kulturni barometer

KOSTANJEVICA: CVELBARJEVA ZBIRKA – V založbi Dolenjskega kulturnega festivala je nedavno izšla druga knjiga iz zbirke Beseda Dolenjske: Jožeta Cvelbarja pesmi „Moji kraji“. Zbirko je uredil

Janez Menart, ki je napisal tudi obširnejši uvod, Božidar Jakac pa je prispeval portret Jožeta Cvelbarja. Knjiga je izšla ob 60-letnici Cvelbarjeve smrti.

BLANCA: KNJIŽNICA S KLUBOM – Naposled je tudi ta kraj v sevniški občini dobil knjižnico, ki se ji bo kasneje pridružila še čitalnica, hkrati pa so uredili tudi klubske prostore. Začetni fond knjižnice ni bogat, saj je na policah le 300 knjig.

NOVO MESTO: KNJIŽNA NAGRADA – Med petnajstimi nagrajenci – najbolj prizadevnimi vzgojno-izobraževalnimi organizacijami ob praznovanju 30-letnice osvoboditve v Sloveniji – je tudi Dijaški dom Majde Silc. Nagrado, ki obsega 15 knjig, sta komite za proslavo in komisija za vzgojno-izobraževalno delo pri republiški konferenci SZDL poslala pred kratkim s pripombo, da velja to priznanje tudi za uspešno delo v letu partijskih in Titovih jubilejev.

KRŠKO: STIPLOVŠKOVA RAZSTAVA – V krški galeriji bo do 19. junija odprta razstava slikarskih del Franja Stiplovskega, prvega slikarja Posavja in ustanovitelja Posavskega muzeja v Brežicah. Na petkovi otvoritvi je sodeloval harmonikar Franci Zibert. Razstavo so priredili v počastitev 500-letnice Krškega, mesta, v katerem je Stiplovskega dolga leta deloval tudi kot pedagog.

RECITAL Z GLASBO – Učenci, ki polnijo strani osnovnošolskih glasil s črticami in pesmicami, so se s svojimi deli javno predstavili prejšnji teden na literarnem popoldnevu v avli šmarješke šole. ZKO kot prirediteljica je kajpak na sodelovanje povabila le mlada persna iz novomeške občine. Na sliki so avtorji branih del za harmonikarjema iz glasbene šole „Marjan Kozina“, ki je ta recital popestrila z glasbenimi točkami svojih učencev. (Foto: J. Pavlin)

pisma in odmevi

Neprijetno presenečenje

SAP je 1. junija presenetilo ne le potnike na kočevski progi, ampak celo svoje vozno in drugo osebje: na progi Ljubljana-Kočevje in še nekaterih je uvedel nov vozni red. V Kočevju so zbesili novi vozni red poleg starega in noben potnik ni vedel, kdaj in kako vozijo avtobusi in ter po katerem voznem redu. Potniki in osebje SAP so kleli. Nekateri avtobusi so vozili polni, drugi spet prazni itd.

Kočevski občani so že dolgo prosili SAP in tudi zahtevali, naj bi odpravili prestopanje v Velikih Laščah. SAP je spet dokazala, da mu želeje in zahtevate potnikov niso mar, saj je edini prevoznik na progi Ljubljana-Kočevje, zato lahko dela, kar hoče. S 1. junijem je uvedlo še novo prestopanje – v Ribnici. Vendar presenečenj še ni konec. Prej je vozil iz Kočevja proti Ljubljani avtobus vsake pol ure, po novem pa peljeta v črti ure dva (ob črti in pol) nato pa kar tričrti ure nobeden itd.

Občani so preko svojih delegatov v začetku pogosto predlagali, nato pa celo zahtevali, naj SAP upošteva tudi njihove želje. Vse pa kaže, da so tako občani, kot razni organi znotraj občine in izven nje povsem neuporabni in da si prevozna podjetja res lahko sama delijo proge ter počenjajo na njih, kar se jim zljubi.

J. P.

ZGODOVINA S CELULOIDA

Komunisti novomeških osnovnih šol so 3. junija v avli osnovne šole pripravili proslavo v počastitev letošnjih jubilejev in pomembnih obolenic. Po kratkem uvodnem govoru tov. Marjana Blažiča so si vsi priotni ogledali film s številnimi dragocennimi dokumentarnimi posnetki iz zgodovine delavskega gibanja.

ANA BLAŽIČ

Za nagrado pa kletvice

Kako je naše delo ocenil predsednik gasilcev z Dolža

Mladinci z Dolža smo se teden dni po prvem maju zbrali ob kresu z namenom, da s kratkim kulturnim programom počastimo letošnje jubileje in obletnice. Ko so ognjeni zabojniki planili najvišje, je prijetno razpoloženje pokvaril predsednik ognjnih gasilcev, ki je zahteval, da mu razložijo, zakaj smo se zbrali, da ni nobene nevarnosti, da bi nastal požar, vendar ni nič pomagalo. Zahteva je dovoljenje milice in gasilskega društva.

Takoj sem vedela, da je za tem skrit nekak drugo. Med gasilci so namreč tudi mladinci in predstavniki gasilcev bi jih lahko seznanil s vsemi zahtevami, seveda, če bi bilo potrebno. Tako pa se je spravljal s pasovkami in žalitvami, ki so za javnost. Da ne znam dru-

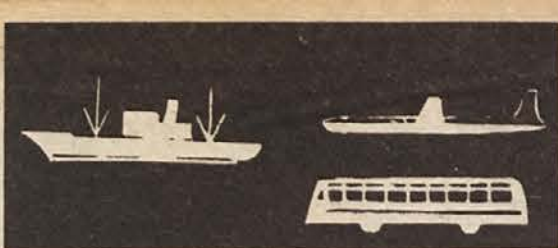
gega, kot sedeti za pisalno mizo in držati svinčnik v rokah, me je poniževal. Potem se me je lotil tudi fizično. Z blagajničarko sva morali zapustiti kraj neljubega dogodka.

To pa ni bilo prvič. Mučno in srmatno je bilo tudi na lanski veselici, ki smo jo prav tako priredili mladinci. Takrat je delilo mišljenje omenjenega tovariša še nekaj vaščanov. Ko pa smo prispevali ves dohodek za cesto Dolž-Veliki Cerovec, smo bili „zlata mladina“.

Pripravili smo veliko akcij, pohodov, tekmovanj, organizirali igre. Je mar to zahvala za naš trud? Založeno, navdse žalostno pa je, da naš trud tako oceni človek, ki bi nam moral biti opora in zgled.

21. maja je bil v Ribnici zaključni nastop učencev nižje osnovne šole, na katerem so se predstavili gojenci od 1. – 9. letnih stopenj mladih glasbenikov je lahko Ribničanom v ponos. VI. SKRABEC, Ribnica

INFORMACIJE

POČITNICE ZA VSAK ŽEP

od 650 do 2.060 din v 37 hotelih ob obali

- ANKARAN
- PORTOROŽ
- SAVUDRIJA
- UMAG
- POREČ
- VRSAR
- ROVINJ
- PUNAT na otoku KRKU
- CRIKVENICA
- KALI na otoku UGLJANU
- VODICE pri Šibeniku
- MAKARSKA RIVIERA
- HERCEGNOVI
- DUBROVNIK

To in še več vam je na voljo v Viatorjevem počitniškem programu „MORJE 77“.

Prijave in informacije: VIATOR

Turistična agencija
Trdinova 3, Ljubljana
Telefon: (061) 314-544,
int. 007 in (061) 316-871

in MLADINSKA TURISTIČNA POSLOVALNICA, Novo mesto, Glavni trg 7, tel. (068) 22-555

INEX adria aviopromet Ljubljana

ZAČASNO ZAPOSLENIM V NEMČIJI

Poslužite se rednih tedenskih letov, ki so namenjeni samo Vam in Vašim sorodnikom doma, ter so do 50% cenejši od rednih linij. Letimo:

Düsseldorf
Frankfurt
Hamburg
Hannover
Stuttgart

Zagreb
Split
Beograd

Düsseldorf
Frankfurt
Hamburg
Hannover
Stuttgart

Prodaja kart in informacije: ZR Nemčija:

grimex

6000 Frankfurt/Main 1 · Postfach 3009 · Wilhelm-Leuschner-Strasse 25
Telefon (0611) 2 57 32 50, 2 57 32 51. S filijalami:

air-bus reisen

6000 FRANKFURT/Main 1 · Münchener Str. 42 · Tel. (0611) 2 57 32 01
4000 DÜSSELDORF 1 · Steinstrasse 20 · Tel. (0211) 32 98 78 + 32 63 09
2000 HAMBURG 1 · Lange Reihe 20 · Telefon (040) 24 30 29 + 24 68 08
4800 BIELEFELD 1 · Herforder Str. 31 (Berl. Platz) · Tel. (0521) 6-32 82

Ljubljana: Inex Adria Aviopromet, Titova 48, tel. (061) 313-366,
320-970 ter KOMPAS - Novo mesto in SAP - Sevnica

INTEREXPORT Ljubljana
PE „INEX“ Potovalna agencija
61000 Ljubljana, Titova 25
Telefon: (061) 312-995

VABIMO VAS NA LETALSKE IZLETE:

TUNIZIJA: 14. junija 1977 - strokovno potovanje za gostinske in turistične delavce. PRIJAVE SPREJEMA DOLENJSKA TURISTIČNA ZVEZA, NOVO MESTO, c. kom. Staneta 30, tel. (068) 21-426

LONDON: odhod 25. in 26. junija
EGIPT: Spominski polet tankistov in borcev NOV, odhod 20. oktobra

ODLOČITE SE ZA UDOBNO LETOVANJE Z LETALSKIM PREVOZOM IN S POLNIMI PENZIONI:

SPLITSKA RIVIERA: Hotel Resnik, din 2.200
Kaštel Stari; zasebne sobe, din 1.800
Otok Čiovo, zasebne sobe, din 1.820
odhodi od 26. junija naprej vsako nedeljo

ZADARSKA RIVIERA: Kukljica, hotel, din 2350
Biograd, hotel, din 2.600
Pirovac, zasebne sobe, din 1.900
odhodi od 7. julija naprej vsak četrtek

GRČIJA: Anavissos na Atiki, od din 3.600 naprej, odhodi vsak četrtek

ŠPANIJA: Costa Dorada, od din 3.050 naprej, odhodi vsak četrtek

TUNIZIJA: Hammamet, od din 2.990 naprej, odhodi vsak torek
Sousse, od din 3.350 naprej.

Prijavite se za velika potovanja: Mehika, Južna Amerika, ZDA in Kanada, Zanzibar, Madagaskar, otok Bali. Tudi letos prirejamo tečaje ANGLEŠČINE v Veliki Britaniji. Pripravili smo tudi program tečajev ŠPANSČINE v Madridu. Prijave in informacije:

INEX PA, LJUBLJANA, Titova 25, tel. (061) 312-995,
INEX PA, MARIBOR, Volkmerjev prehod 4, tel. (062) 24-571, 24-572.

MLADINSKA TURISTIČNA POSLOVALNICA, NOVO MESTO, Glavni trg 7, tel. (068) 22-555, ter vse pooblašene agencije.

POČITNICE 77

Nečujam na otoku Šolti, nedaleč od Splita, se odlikuje s čudovito peščeno plažo in razkošnim borovim gajem. V hotelih „Rožmarin“ in „Marko Marulić“ se boste gotovo dobro počutili, saj je poskrbljeno za tiste, ki ljubijo mir, in tiste, ki se radi zabavajo.

Za Nečujam in ves otok Šolto je značilno zelo sončno podnebje. Zato ni čudno, da so ga že Rimljani imenovali „Sončni otok“ - Solenta.

Letalo poleti z Brnika vsako nedeljo ob pol desetih in se vrača iz Splita prav tako ob nedeljah ob pol enajstih.

Cene za celoten aranžma so za odrasle za en teden od 1.700 do 2.400 din, za dva tedna pa od 2.800 do 3.500 din. Za otroke v starosti od dveh do desetih let je cena za en teden 1.400 do 1.900 din, za dva tedna pa 2.400 do 2.800 din.

Prijave in informacije: Turistična agencija Aerodroma Ljubljana-Pula, Brnik, tel. (064) 22-347, in Mladinska turistična poslovalnica, Novo mesto, Glavni trg 7, tel. (068) 22-555

letovanja za mlade

- PORTOROŽ NOVIGRAD POREČ
- ROVINJ PULA MEDULIN
- TROGIR SOLARIS KORČULA
- BAŠKA VODA DUBROVNIK KVALA
- KOTOR BUDVA ULČINJ

DOLENJSKI LIST -

vsak četrtek 150.000 bralcev!

PROSTA UČNA MESTA

Gostinsko podjetje FIGOVEC p.o. Ljubljana, Ob Ljubljani 24,

sprejme v učno razmerje

4 učence za poklic NATAKAR,
4 učence za poklic KUHAR.

Pogoji za sprejem: uspešno končana osemletka.

Podjetje nudi učencem:

- mesečno učno nagrado,
- regresirano prehrano v podjetju,
- stanovanje v internatu,
- delovno obleko.

Prosimo kandidate, da pošljejo prošnje najpozneje do 25. 6. 1977.

Letni dopust organizira JAT ZRAČNI MOST

Hotel, mesto, kategorija	maj + oktober cena 7/14 dni		junij + september cena 7/14 dni		julij + avgust cena 7/14 dni		odhod: dan, čas	povratek: dan, čas	enoposteljne sobe
Internacional, Budva, B	1.943	3.003	2.175	3.385	2.651	4.316	sreda	9.30	sreda 17.00 ne
Slovenska plaža, Budva, B	1.943	3.003	2.175	3.385	2.551	3.996	sreda	9.30	sreda 17.00 da
Avala, Budva, B	1.663	2.443	1.965	2.965	2.231	3.436	sreda	9.30	sreda 17.00 ne
Vile Avala, Budva, B	1.733	2.583	2.035	3.105	2.441	3.856	sreda	9.30	sreda 17.00 ne
Kompleks Bečići, B	1.943	3.005	2.795	3.385	2.511	3.996	sreda	9.30	sreda 17.00 da
Miločer, Sv. Štefan, A	2.153	3.428	2.675	4.370	3.216	5.401	sreda	9.30	sreda 17.00 da
Maestral, Sv. Štefan, A	2.223	3.568	2.810	4.650	3.790	6.101	sreda	9.30	sreda 17.00 da
Plaža/Palma, Hercegnovi, B	1.983	3.033	2.225	3.420	2.596	4.111	sreda	9.30	sreda 17.00 da
Igalo, Hercegnovi, B	1.983	3.033	2.225	3.422	2.596	4.111	sreda	9.30	sreda 17.00 da
Riviera, Hercegnovi, B	1.913	2.893	2.155	3.280	2.561	4.041	sreda	9.30	sreda 17.00 da
Otok Cvetja, Otok Cvetja, B	1.808	2.728	2.170	3.370	2.578	4.128	sreda	9.30	sreda 17.00 da
Palace, Dubrovnik, A	2.353	3.798	2.800	4.595	3.038	5.018	1 JU 924	7.20	ponedeljek 8.50 da
Excelsior, Dubrovnik, A	2.318	3.728	2.765	4.528	2.968	4.878	ponedeljek	7.20	ponedeljek 8.50 da
Sumratin, Dubrovnik, B	1.678	2.453	2.330	3.385	2.603	4.158	ponedeljek	7.20	ponedeljek 8.50 da
President, Babin Kuk, L	2.748	4.578	3.205	5.385	3.623	6.158	ponedeljek	7.20	ponedeljek 8.50 da
Argosi/Plakir, Babin Kuk	2.308	3.718	2.615	4.235	2.893	2.728	ponedeljek	7.20	ponedeljek 8.50 da
Albatros, Cavtat, A	2.168	3.438	2.545	4.095	2.958	4.868	1 JU 924	7.20	ponedeljek 8.50 da
Medena, Trogir, B	1.745	3.160	1.958	3.148	2.415	4.030	sreda	19.25	sreda 8.00 da
Palace, Kaštel, A	1.605	2.515	1.958	3.153	2.280	3.755	sreda	19.25	sreda 8.00 da
Resnik, Kaštel, B	1.465	2.235	1.818	2.873	2.140	3.475	sreda	19.25	sreda 8.00 da
Lav, Split, A	1.815	2.935	2.233	3.703	2.485	4.165	sreda	19.25	sreda 8.00 da
Biser, Ohrid - Struga, A	2.145	3.195	2.340	3.455	2.760	4.230	sobota	7.60	sobota 14.30 da
Metropol, Ohrid, A	2.475	3.850	2.745	4.265	2.935	4.580	sobota	7.50	sobota 14.30 da
Desaret, Ohrid, A	2.225	3.345	2.490	3.750	2.770	4.240	sobota	7.50	sobota 14.30 da

V ceno aranžmaja je vključeno: prevoz z letalom, prevoz od letališča do hotela in nazaj, polni penzion v dvoposteljni sobi. — Za vse informacije in rezervacije se obrnite na JAT, Ljubljana, Miklošičeva 34, telefon 315-850, ali na pooblašene turistične agencije.

VOZNIKI

ZAŠČITITE SVOJE VOZILO PRED KORUZIJO. ZUNANJI NOTRANJI PREMAZ "VALVOLINE TECTYL OIL" VAM OPRAVI YLOM" VAM OPRAVI

PETER PERDEC

AVTOMEHANIČAR
POD TRŠKO GORO 90
TELEFON 068-22-374
GARANCIJA
OPRAVLJENO DELO

TECTYL CENTER

Hočete vedeti, kaj se pri nas godi? Naročite Dolenjski list!

PO UGODNIH CENAH IZVAJAMO VSA ZIDARSKA IN FASARSKA DELA.

Obrtna nabavno-prodajna zadruga "RESA" Krško, tel. 71-408

POTA IN STRAŠNOST

Dežurni poročajo

UKRADEN IN NAJDEN - V noči na 31. maj je bil v Trebnjem ukraden fičko, last Rajka Gmrovška iz Trebnjega. Avto so naslednji dan našli na Temeniški poti, vendar še ne vedo, kdo se je z njim odpeljal.

PONOČI OB KOLO - Avgustu Novaku iz Celevca je v noči na 2. junij zmanjkalo kolo z motorjem, vredno 3.000 dinarjev. Kdo se vozi, se ugotovljajo.

VLOM V VIKEND - 1. ali 2. junija je nepoklican gost na Malem Slamniku nasilno prišel v vikend Vlada Permeta iz Novega mesta. Vlomilec je odpeljal pony kolo, vredno 900 din.

„Taurus je šinil mimo...“

Pred sodiščem končano tragično prehitavanje v škarje

Nesreča pri Beli cerkvi, ki se je zgodila 25. julija 1975, je terjala smrtno žrtev, povzročila hude telesne poškodbe in eno lažjo. Te dni je zanjo dajal odgovor pred sodiščem 30-letni Željko Horvat iz Zagreba.

Okrožno sodišče v Novem mestu je voznika taunusa Željka Horvata opozorilo za krivega hude nesreče, prehitavanje. Dejstvo je, da je prišlo do silovitega trčenja Željkovega taunusa na delo v Nemčiji, z avtomobilom Novogoričana Milana Goluboviča. Ta je imel v avtu ženo in dva otroka ter sorodnico Miljano Milovana iz Zagreba.

Po silovitem trčenju je bil Golubovič na mestu mrtev, njegova žena je ostala trajni invalid in je obrednih prila v razpravno dvorano. Zoran Golubovič pa sta dobila tudi smrtne ranje in sorodnica, medtem ko je bil drugi sin Mili le laže ranjen.

Obtoženi Horvat je trdil, da mu je avto potegnilo v levo, verjetno med padal dež, vendar je bilo na cestni ni moglo biti. Preživel Golubovičev sin pa je kot pričal potrdil obtožbo s tem, ko je dejal: „Videl sem le, da je taunus

Čez objestnost se pritožujejo

Kar 660 primerov zaostankov je Tone Glogovšek, trebanjski sodnik za prekrške, iz leta 1976 prenesel v letošnje leto. Od lanskega poletja do maja letos je moral reševati nujne primere, kot so: nepravilno prehitavanje, vožnja vinjenih, vožnja brez izdruge prometne nesreče pa so čakale na obravnavo. Povzročitelji sami so hodili prosit za čimprejšnjo kazen, ker bi radi čimprej dobili povrnjeno škodo.

— In kaj pove praksa letošnjih petih mesecev glede prekrškov v občini Trebnje? — „Kaže, da bo letos prekrškov več, kot smo jih v poprečju obravnavali zadnja tri leta. Več začeli pospešeno preganjati, če problem je druge vrste objestnosti mladih občanov, in sicer z motorjem ali avtomobilom, ki je v takem stanju, da na cesto sploh ne bi smele skatle“ se volanom brez voznika. Ta divja po vaških cestah, tako da se ponekod krajani resno pritožujejo.“

— Ali so tovrstni prekrški tudi preveč zaskrbljujoči? — „Veliko jih odkrijejo, veliko jih vozi, ne da bi jih zasačil policnik. Po moji oceni je v naši občini okrog 60 odst. mladih voznikov za volanom brez voznika.“

— Kako pa vaši vozniki sploh napočeli: Če voziš, ne smeš trditi, da naši vozniki ne vozi, pač pa taki vozniki ne poznajo nesreč in niso odkrili, da ni kopicili spisi, pač pa so napreč voznikišknjuzic odpravili zaradi nepravilnega prehitavanja.“

R. B.

PONOČI JE GORELO

V noči na 7. junij je okrog 1.30 zagorela šupa pri hiši Alojza Gregorčanca v Drnovem 79. Ogenj je hitro zajel celotno poslopje in se razširil tudi na pritlično hišo. Kljub gašenju je škoda po prvi oceni za najmanj 200.000 dinarjev. Vzrok požara še ni znan.

USODNO PREČKANJE CESTE

4. junija okrog 20.50 je v vasi Vrhnje prišlo do prometne nesreče, zaradi katere je dan zatem podlegla poškodbam 39-letna Mira Primožič iz vasi Gornji. Iz Zupelevca je vozil proti Dobovi osebni avto Janez Černoga. Med potjo se je srečal z avtomobilistom Francem Požekom iz Sevnice. Tik zatem je prečkala cesto Primožičeva in z glavo treščila v Černogov avto.

PREHUDE POŠKODBE

4. junija zvečer je Martin Turk iz Bušnje vasi vozil osebni avto proti Novemu mestu. V ovinku pri Koroski vasi je vozil po levi, naproti pa je prišel drug avto. Turk je tedaj naglo zavil na svojo polovico cestišča, pri tem pa je avto zanesel v kup zemlje, da se je prevrnil na streho in se v jarku spet postavil na kolesa. Med prevrcaanjem so iz avta padli voznik in trije sopotniki. Voznik Turk je bil teže ranjen in odpeljan v bolnišnico, kjer pa je umrl.

PESEK GA JE PODSUL

30. maja okrog 7. ure zjutraj se je v peskolomu Pavlova vas hudo ponesrečil 37-letni Mihael Sumrak iz Ljubljane. Bil je na obisku pri materi in je šel v peskolom delat, pri tem pa se je usul plaz peska in kamenja in ga tako poškodoval, da je še isti dan v bolnišnici podlegel poškodbam.

NI PRIŠEL IZ SOLE

1. junija malo pred 13. uro se je med vasjo Dobe in Dobravo pri Kostanjevici zgodila huda nesreča, katere posledica je bila smrt otroka in gmotna škoda 5.000 dinarjev. Iz Kostanjevice je v smer Novo mesto vozil traktorist Janez Abram z Dobrave, za njim pa se je vozil na kolesu 13-letni Jože Jordan z Dobrave 8. Zaradi prometa je Abram ustavil v Dobah pri hiši št. 23. Fantiček ga je hotel obiti, takrat pa se je naproti pripeljal z avtom Stanko Kavšek iz Dob 12 in otroka zadel, da je od poškodb na kraju nesreče umrl.

Nič ni vedela ko je zažgala

Dva požara je podtaknila v stanju zmanjšane prištevnosti

30-letna Antonija Kunšek, priučena šivilja iz Trebeže pri Artičah, se je morala pred senatom novomeškega okrožnega sodišča zagovarjati zaradi dveh kaznivih dejanj. Dobili so jo letos 16. februarja, da je podtaknila ogenj v gospodarskem poslojpu Franca Štrifota v Sp. Pohanci. Na srečo so domači plamene takoj opazili in pogasili, tako da ni nastala škoda.

Ob tej priložnosti pa je prišlo na dan še, da je ona 15. novembra 1973 zažgala kozolec Vladimira Gerjeviča v Gor. Lenartu. Vžigalice je podtaknila v koruzno slamo, ki se je takoj vžgala, ogenj pa je povsem upelnil poslopje in z njim vred vse, kar je bilo tam shranjenega. Ugotovili so za 383.000 dinarjev škode, niso si pa vsa leta vedeli pojasniti, kdo bi utegnil zažgati.

Kunškova je sicer obe dejanji odkrito priznala in opisala, ni pa mogla odgovoriti, zakaj je to storila. „Nekaj me je obsedlo,“ je rekla. Nekaj podobnega se je z njo v resnici zgodilo, kajti psihiater je ugotovil občasne duševne motnje. Takrat ko je obe dejanji zagrešila, je bila po izvedenčevem mnenju v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti.

Temu primerno je senat izrekel tudi kazni: 1 leto in 6 mesecev zapora, vendar sodba še ni pravno močna.

NA SKRIVNEM MESTU...

4. junija med 12. in 13. uro je nekdo iz hiše Janeza Grande v Čelvcu ukradel 2.000 dinarjev. Neznavec je našel ključ, ki ga domači spravljajo na „skrivno mesto“, odprl vrata in poiskal denar. Ključ, spravljeni na oknih med rožami, pod prepražniki in na podobnih mestih, niso varni. Kljub temu da je bilo glede tega že več opozoril, so občani še zmeraj lahkomišlni.

KRONIKA NESREČ

KANDIJA: KAR NARAVNOST - Novomeščan Jože Mišmaš je 3. junija popoldne vozil osebni avto po Zagrebški proti kandiškemu križišču in mimo križišča pri Naselju Majde Silc zapeljal kar naravnost ter zaprl pot tovornjaku, ki ga je pripeljal Nikola Posarič iz okolice Ptuj. Prišlo je do trčenja, posledica pa je lažja poškodba Mišmaševne žene Marije in gmotna škoda 10.000 dinarjev.

KRIŽEVSKA VAS: S CESTE NA TRAVNIK - 5. junija dopoldne je Amalija Bahor iz Ljubljane vozila iz Metlike proti Črnomlju. Pri Križevski vasi je med vožnjo po klancu navzdol avto zapeljala na travnik. Voznica je bila laže ranjena, gmotne škode pa je za 15.000 dinarjev.

KARTELJEVO: VOZIL JE PO LEVI - 5. junija zvečer sta v ovinku pri nadvozu v Karteljevem pripeljala naproti Franc Bale z Vrha pri Mokronogu z osebnim avtom in Franc Kaferle iz Prečne na kolesu z motorjem. Med srečanjem je Kaferle vozil po levi, trčil v avto in padel. Dobil je laže poškodbe, gmotna škoda pa znaša 5.000 dinarjev.

METLIKA: PRIVEZANIMA NI BILO NIČ - 1. junija zvečer je Novomeščan Darko Švaiger vozil osebni avto proti Karlovcu. V Metliki je na CBE naproti pripeljal avtomobilist Darko Štrajnar iz Dol. Gradišča in zapeljal na prednostno cesto ter zaprl pot Švaigerju. Prišlo je do trčenja, pri čemer se je Švaiger laže poškodoval in je bilo tudi za 20.000 dinarjev škode. Štrajnar in

njegov sopotnik sta bila v avtu pritezana s pasom in jima ni bilo nič.

MOKRONOG: S STRANSKE NA GLAVNO - Jože Zeleznik iz Mokronoga je 5. junija zvečer pripeljal na kolesu z motorjem v Mokronog. V križišču se s stranske ceste pripeljal avtomobilist Alojz Gričar iz Dol. Jesenic, ki se ni prepričal, če je pot prosta. Zadel je kolesarja in ga zbil, pri tem se je Zeleznik poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico, na pločevini pa je za 4.000 din škode.

JEDINŠČICA: NAZAJ V AVTOBUS - 2. junija zvečer je Martin Ajdišek iz Stranske vasi v Jedinščici ustavil osebni avto na stranski cesti. Avto pa je zdrsnil nazaj na magistralo in trčil v avto, ki ga je pripeljal mimo Janez Matekovič z Radovice. Gmotne škode je za 20.000 dinarjev.

CASANOVA SE JE ZALETEL

Francoški državljan Jesus Ricardo Casanova je 3. junija zvečer doživel prometno nesrečo pri Dol. Podborštu. Pri srečanju z avtomobilistom Tomislavom Brnjakom iz Bugojna, ki je na začasnem delu v Nemčiji, je Francoz zapeljal na levo. Ob močnem trčenju je oba avtomobila odbilo na bankino. Hudo ranjena sta bila voznik Brnjak in sopotnik v francoskem avtu, laže poškodbe pa so dobili tudi Casanova, njegova sopotnica in Brnjakova žena Kata. Vse so odpeljali v bolnišnico, gmotno škodo pa cenijo na 100.000 dinarjev.

Bo reorganizacija rešitev?

Sevnica prihodnje leto v SRL - Krka čaka na sestanke zveze, ki bo razpravljala o reorganizaciji lige

Medtem ko se je tekmovanje v republiški rokometni ligi končalo, bodo šli zvezni ligasi na igrišče še dvakrat. Kot kaže, se bodo Ribničani uvrstili v sredino lestvice, Sevničani pa bodo prihodnjo sezono nastopali v republiški ligi. O usodi novomeške Krke, ki je na devetem mestu, se še ne ve, ker pripravlja Rokometna zveza Slovenije reorganizacijo lige.

SLOVAN - SEVNICA 22:18 (11:7)

Sevničani so bili Ljubljančanom (nastopili so brez Krivokapiča in Goriška) povsem enakovredni nasprotnik, in če bi ob koncu tekme v obrambi igrali nekoliko bolj pazljivo, bi si zaslužili vsaj neodločen rezultat. Sevnica: Možic, Jenčič, Gane, Jazbec 1, Jurišič 5, Guček 3, Svažič 1, Barič 3, Štojs 1, Novšak 1, Trbovc 3, Sirk.

INLES - SLATINA 31:24 (14:11)

Ribničani so z novo zmago dokazali, da so na domačem igrišču sposobni premagati vsakega nasprotnika. Čeravno so simpatični gostje vodili s 4:0, so domači ob koncu dosegli prepričljivo zmago, ki jih je še bolj utrdila našestem mestu. Škoda, ker si je dobro srečanje ogledalo le 150 gledalcev, saj je bilo srečanje res lepo. Inles: 1. Kersnič, Ponikvar 1, Abrahamsberg 7, Ilc 5, S. Kersnič 1, Zuk 1, Silc 8, Karpov 3, Pucer, Gabrijelčič 3, Putre 2, Laibacher. M. G.

ISKRA - BREŽICE 24:25 (8:13)

Brežičani so povedli s 6:0 in 8:1, toda navzile temu se domači igralci niso predali. Gostje so popustili in člani Iskre so spretno izkoristili vsako brežiško napako, tako da se je srečanje končalo z najtesnejšo zmago gostov. Brežice: Jurkas, Buzančič 7, Vervega 3, Verstovšek 1, Rožman 4, Lango 2, Blatnik 5, Zore 2, Ribnikar 1, Rajner.

PODPRL JIH JE NOVOLES

Puljske tradicionalne kolesarske tekme za „Nagrada nekdanjih kolesarjev“ so se udeležili Zrimšek, Turk in Vehar. 118 kilometrov dolgo progo je v konkurenci starejših mladincev prvi prevozil Turk, Zrimšek je bil tretji, Vehar enajsti. Na sliki so Zrimšek, Mijajlovič in Turk.

USPEH NOVOMEŠKIH KOLESARJEV

Franci Zrimšek, Stane Mijajlovič in Ivan Turk, ki so zastopali republiško mladinsko reprezentanco na tridnevni mednarodni dirki v Braunschweigu, so se vrnili domov z lepim uspehom: v ekvipni vožnji na 40 km so v konkurenci 21 moštev iz 14 držav osvojili dobro dvanajsto mesto, za zmagovalno ekipo pa so ostali dve minuti. Nato so nastopili še na dveh kriterijih. V prvem so imeli precej smole, posebno Mijajlovič, ki se je resneje poškodoval, v drugem pa se je izkazal Zrimšek, ki je bil dvanajsti. Tako so imeli trije novomeški kolesarji lepe priprave za bližnje mladinsko svetovno prvenstvo.

LESKOVAC: KARATEISTIČNI ZBOR

V nedeljo se bo v Leskovcu ob 15. uri začel karate turnir za pokal Krškega, na katerem bodo nastopili najboljši posamezniki iz Zagreba, Ljubljane, Rijeke, Ilirske Bistrice, Kamnika, Maribora, Laškega, Rimskih Toplic, Kočevja, Domžal, Zagorja in Krškega.

NOVOTEKS IN BORAC VODITA

Začelo se je tekmovanje novomeških kegljaških društev v borbenih igrah. Po petih nepopolnih krogih vodita Novoteks v prvi in Borac v drugi ligi. Odigranih je bilo nekaj izredno lepih tekem, kjer je o zmagovalcu odločal zadnji lučaj.

KRKA PRIVABILA VEČ KOT STO MARATONCEV - Nedeljskega maratona na Krki, ki ga je pripravil Kajak-kanu klub Rašica pod pokroviteljstvom tovarne zdravil Krka, se je udeležilo okoli sto rekreatorjev in tekmovalcev. Med njimi je bilo tudi veliko domačinov, in kot kaže, bo Novo mesto v kratkem dobilo nov športni klub. Pri turistih (nastopilo je 57 tekmovalcev v 10 disciplinah) je bil najboljši Piškur, pri tekmovalcih (145) je zmagal Grašič (oba Prvega) med veteranih vemoševšek (Nivo Ce), pri ženskah Kovačeva (Zagreb) in pri mladincih Kos (K-1) in Jelic (C-1), oba iz Rašice. Na sliki: turisti kmalu po štartu v Soteski. (Foto: Pezelj)

Šport

SUŠTAR 202 CM

Na minulem mladinskem atletskem tekmovanju v Novem mestu je izven konkurence nastopil tudi najboljši novomeški skakalec v višino Suštar. Preskočil je 202 cm, kar obeta, da bo v letošnji sezoni najbrž poskrbel za podobne dosežke.

Ponovno Novo mesto

V finalu atletskega šolskega pokala Slovenije so lahko nastopile samo najboljšje reprezentance s področnih prvenstev in v najboljšo šesterico v republiki so se uvrstili tudi mladi atleti iz Novega mesta. Pri pionirjih so Novomeščani osvojili drugo mesto, dekleta tretje, tako da so v skupni uvrstitvi zmagali in še enkrat premagali reprezentance ostalih slovenskih mest, kjer imajo precej boljše možnosti za delo in seveda tudi boljše izbiro med tekmovalci.

Rezultati - dečki: 60 m: Šega 7,7, Kurpez 7,8; 600 m: 2. Jurekovič 1:29,2, Bajt 1:30,1; višina: 3. Zoran 175,4, Rabselj 165; daljina: 1. Dobravc 6,05, 2. Zadnik 5,96; krogla: Podražaj 11,97, Gačnik 11,18; štafeta 4 x 100 m: 3. Novo mesto 48,4. Dekleta - 60 m: Tekstor 8,4, Kastelec 8,7; 400 m: 4. Hočevar 62,2, 5. Kastelec 64,7; višina: 1. Suštaršič 155, 2. Hribar 146; daljina: 1. Kralj 521, Vidovac 432; krogla: Zagorc 9,04, Škerelj 8,87; štafeta 4 x 100 m: 4. Novo mesto 53,9.

Prvi derbi za Beti

V dolenski košarkarski ligi še naprej prvi Novoles, druga Beti, tretja Obutev - Dolenjke zmagale

Po petem kolu se je lestvica dolenske košarkarske lige nekoliko spremenila. V derbiju lige v Metliki je povsem zasluženo zmagala domača Beti in tako s tretjega prišla na drugo mesto, do prvih prvenstvenih točk pa so prišli tudi Žužemberčani in košarkarji iz Podbočja.

Mirenčani dosegli proti močni ekipi nenavadno veliko košev.

BETI - OBUTEV 94:78 (33:30)

V derbiju lige so zasluženo zmagali domači igralci. V prvem polčasu je bila tekma povsem izenačena, obe ekipi sta igrali previdno, v drugem pa so Metličani izkoristili počasnost gostov, ki se niso takoj vrnili v obrambo, in s protinapadi ustvarili razliko ter zmagali.

ČRNOMELJ - PODBOČJE 61:84 (35:33)

Kazalo je, da bo derbi dna dobila domača vrsta, vendar je v nadaljevanju povsem popustila in telesno bolje pripravljene gostje so v drugem polčasu brez težav napolnili koš domačinov.

SLOVAN - DOLENJSKA 16:35 (10:21)

V četrtem kolu slovenske kadetske lige so Dolenjke po zmagah z Ilirijo in Brestom odpravile še tretjo ljubljansko ekipo - Slovana. Gostje so proti zelo slabim domačinkam igralo nekoliko bolje le v prvem polčasu. Če bi v drugem izkoristile vse možnosti, bi bil rezultat zanje še bolj ugoden.

ŽUŽEMBERK - SEMIČ 81:73 (37:28)

Gostje so se v Žužemberku nadejali zmage, vendar so jih domači, ki jim letos ne gre najbolje, presenetili z dobro igro. Tekma je bila ves čas dokaj izenačena in gledalci so prišli na svoj račun, saj so videli vrsto uspešnih hitrih protinapadov pri obeh ekipah.

MIRNA - NOVOLES 87:152 (44:67)

Novomeščani so dosegli še eno lahko zmago, ki jih je na prvem mestu utrdila. Takoj po prvem polčasu se je videlo, da bodo gostje krepko presegli stotico, 44 domačinov košev pa je dokazalo, da bodo tudi

PENCA IN GROŠELJ

Konec minulega tedna (sobotno in nedeljo) je bilo na vavarskem letališču republiško prvenstvo letalskih modelarjev. Zmagala je udeležilo 40 najboljših slovenskih modelarjev, med njimi šest Novomeščanov. Najboljša sta bila Penca in Grošelj. Prvi je v kategoriji F-1-A s 1184 točkami zasedel tretje mesto, slednji pa v F-1-C s 864 točkami prav tako tretje mesto. Oba Novomeščana se bosta lahko udeležila državnega prvenstva, ki bo v Vipavi.

Že dolgo pred tem, ko so stari dobi v odmaknjem delu Krakovskega gozda klonili pod težo let in se strohnili sesedli v vlažno podrast h koreninam še stoječih bratov, se je začela borba za ohranitev zadnjih ostankov pragozdov na Slovenskem. Od nekdanj mogočnih gozdov, ki so pokrivali skoraj vse ozemlje Evrope, tako da je popotnik od časa do časa prišel iz gozda, kot je zapisal potopisec Karla Velikega, so ostajali nedotaknjeni predeli samo še tam, kamor človek ni mogel zlahka priti. Pridobivanje plodne zemlje s krčenjem gozda in širjenje kulturne krajine sta neizprosno izrivali z obličja naše zemlje divje gozdove. Pragozd, katerega življenjski utrip v celoti še določajo naravni zakoni, se je umaknil kultiviranemu gozdu.

Na ozemlju širše Dolenjske so se divji gozdovi dolgo obdržali. Preživeli so žalostno usodo mnogih gozdov naše domovine, ko so v času povečanega gospodarskega izkoriščanja gozdov poznali samo sečnjo. Že leta 1888 je veleposestnik in lastnik ogromnih kočevskih gozdov knez Auersperg spoznal, da mora ohraniti vsaj delček nedotaknjene pragozda, zato je iz gospodarjenja izločil deset pragozdnih ostankov v skupni površini 305 ha. To so bili prvi zaščiteni pragozdovi na Slovenskem.

V tem času je edini ohranjeni pragozd v nizinski legi pri nas Krakovski gozd, ki je hkrati najzahodnejši del ogromnega areala slavonskega hrastovega gozda v Posavju in Podonavju, doživel prve posege. Pleterski gozdar Josef Rössl, ki je v zgodovino zapisal kot izumitelj ladijskega vijaka, je pred tem načrtno prve geometrijske vzorce v Krakovski gozdu — pravokotnike s stranmi 1000 in 400 metrov. Ta način urejanja Krakovskega gozda je ostal do danes. Začelo se je tudi kopanje jarkov za odvodnjavanje zemlji-

STOLETNIKI KRAKOVSKEGA GOZDA

šča, da bi bilo lesno bogastvo človeku dostopnejše.

Vodja TOZD Gozdarstvo Kostanjevica diplomirani gozdarski inženir Mojmir Pustoslemšek meni, da se je Krakovski gozd ohranil dokaj nedotaknjen zaradi težavnega zemljišča. Nižinska lega in le nekaj metrov razlike v nadmorski višini ter hkrati bližina Krke ter njenih pritokov bi gozd naredili več ali manj nedostopen, ko bi zemljišča ne odvodnjavali. Kljub temu pa misli, da so nekdanji lastniki po vsej verjetnosti seda-

nji zaščiteni predel pragozda šteli pred izsekavanjem in kultiviranjem.

„Po ustanovitvi Državne gozdne uprave v Kostanjevici leta 1878 je bil kmalu narejen prvi elaborat o Krakovskem gozdu. V elaboratu pragozd ni posebej omenjen. Kljub temu mislim,

Inž. Mojmir Pustoslemšek

da so določen predel Krakovskega gozda šteli,“ je povedal Pustoslemšek.

Danes je okrog 34 hektarov Krakovskega gozda z zakonom zaščitenih kot pragozdni rezervat. Gozdno gospodarstvo tega predela gozda ne ureja, vanj ne poseže ne sekira ne žaga. Gozd živi svoje življenje; stara drevesa odmirajo, se rušijo, nova poganjajo.

Pustoslemšek je opozoril na zanimivo posebnost Krakovskega gozda. V skoraj vseh gozdovih, ki jih izsekujejo in pogozdujejo, se dob umika drugim drevesnim vrstam, v pragozdu pa se stari dobi lahko v miru pobrigajo za podrastek. Hrastov gozd se sam lepo obnavlja.

„Pred tremi leti smo pragozd kompletno premerili“, je povedal. „Merjenja so pokazala, da je v pragozdu 600 do 700 kubičnih metrov lesa na hektar. To je precej več, kot je lesa v zasebnih ali naših gozdovih. V povprečju se lesna zaloga vrta največ do 200 kubičnih metrov

na hektar, v mnogih zasebnih gozdovih pa je precej manjša, od 150 naprej.“

Toliko prvovrstnega hrastovega lesa, ki po kvaliteti prav nič ne zaostaja za slavonsko hrastovino, pa v Gozdarstvu ne vidijo kot izgubljen denar. Zavedajo se pomena pragozdnega rezervata za raziskovanje prabitnega gozdnega utripa, zavedajo se, da gozd ni samo gora lesa, ampak izredno pomemben dejavnik našega življenjskega okolja.

Strokovnjaki, ki so leta nazaj raziskovali življenje pragozda, ptice, ki žive v njem, gobe, podrast, skratka ves sistem življenja, ki mu pravimo gozd, ne bodo več edini popotniki v senčnem pragozdu. V načrtu je, da bi uredili poti do pragozda, tako da bi ga lahko obiskali tudi tisti, ki zdaj niso pripravljene z visokimi gumijastimi škornji skozi blato in komarje k ogromnim stoletnim dobom. Predvidevajo, da bo pragozd bolj dostopen čez kakšni dve leti.

Do tedaj pa živi svoje mirno življenje. Tristoletni in štiristoletni hrasti stikajo košate krošnje nad razpadajočimi debli padlih hrastov. Iz smrti raste življenje, kakor je rastlo, ko so se živeči starci Krakovskega pragozda lahko prisluhnili odmevom kmečkih uporov, kakor je raslo vse do dni, ko stoletno presnavljanje in neskončno fino gradnjo snovi v višjo, organizirano obliko zajamemo v poenostavljeno celoti in rečemo, da je tristoletni dob toliko vreden kot en fič. Kot da bi izgubili občutek za življenje samo.

Stoletni starci Krakovskega pragozda ne bodo ostali v spominu bodočih generacij samo kot imena krajev in zaselkov. Tako je namreč bila usoda nekdanjih hrastovih gozdov. V spodnjem delu Krkinega toka; nanje se lahko domislamo, ko ob cesti vidimo imena krajev: Dobe, Dobrava, Dobava...

M. MARKELJ

DOBER DAN, DOLENJCI

prof.dr. MILAN DOLENC

Že priimek ga izdaja. Potem besede pa misli, ki mu hote ali ne hote silijo na Dolenjsko, v Novo mesto, kjer je preživel najlepši del svoje mladosti: od šestnajstega pa do devetindvajsetega leta. Pokojni novomeški veterinar Ivan Vandot bi ga označil kot vestnega in marljivega študenta, ki se je v Novem mestu izpopolnjeval, medtem ko je študiral v Zagrebu in na Dunaju.

Danes se pred njegov priimek postavljata dve kratici, znak, da je delal in uspel v življenju.

Prof. dr. Milan Dolenc preživlja sedaj aktiven pokoj v Ljubljani. Dela. Počitka ni, pravi. Natanko tako, kot je živel vse življenje. Predan je poklicu veterinarja. In še čemu. To vedo vsi, tudi Dolenjci. Tisti starejši se ga še spominjajo kot študenta, drugič so ga spoznali s puško na

rami. Leta 1942, ko je bil postavljen za sekretarja rajona Novo mesto – levi breg. Aprila so ga tu „iskali“ Italijani, hoteli so ga živega ali mrtvega, toda ušel jim je, vključil se je v 1. roško četo. Junija so ga poslali v štab pete grupe odredov na Rogu, kjer je postal organizator veterinarske službe. Njegovo delo na tem področju je pomenilo prvenec v Sloveniji, tudi v Jugoslaviji. Zatem je bil veterinarski referent v glavnem poveljstvu slovenskih partizanskih enot, hkrati tudi referent za civilni sektor NOB. Po roški ofenzivi je organiziral politično delo v 1. proletarski brigadi Toneta Tomšiča, nato se je vrnil v Glavni štab in osvoboditev dočkal v Ajdovščini.

V letih po vojni je bil prav on tisti, ki je izdelal idejni načrt za organizacijo veterinarske službe, všteti tudi oddelek veterinarske fakultete. Postal je načelnik veterinarskega oddelka na ministrstvu za kmetijstvo, hkrati pa tudi sekretar partijskega biroja tega organa. Leta 1947 je pričel v Beogradu z delom pomočnika zveznega ministra za kmetijstvo in gozdarstvo, toda zaradi slabega zdravja se je že naslednje leto vrnil v Ljubljano na „staro“ mesto.

Počasi mu je postalo „dolgčas“ po delu z živalmi. Leta 1950 se je vrnil k staremu poklicu, delal pa je v Kranju celih deset let. Čas pred upokojitvijo je preživel med študenti, na mestu višjega univerzitetnega predavatelja za dva predmeta. Leto 1969 ga je „nagnalo“ v pokoj. In tu je še danes. Bogatejši za nešteto spoznanj, ki jih, razlita po papirju, pušča naslednjim rodovom.

Znana je njegova knjiga Zgodovina veterinarske službe med NOB v Sloveniji, lani pa je izšla Bibliografija ljudskih rokopisnih medicinskih bukev. V svojem ustvarjalnem nemiru je napisal že preko 200 znanstvenih knjig, člankov, referatov, zadnje čase pa predvsem iz področja veterinarstva preko 40. Ukvarja se z zgodovino zdravstvene kulture, zbira rokopisne ljudskomedicinske bukve, zagovore, zarotitve in apokrifne molitve. Dela. Takšno je pač njegovo življenje, v našem zapisu z marsičim okrnjeno. Papirja in časa je bilo premalo, dogodkov preveč. Ostalo je nekaj „dolenjskih“, tistih, po katerih pravimo, da je naše gore list.

Njegovo ime je bilo znano v Novem mestu, še preden je vedel, kakšna bo njegova življenjska pot. Oče, velik ljubitelj dolenske pokrajine, je dal časa služboval tukaj in bil predsednik novomeške čitalnice. V mladih letih je bil Levstikov učenec, kasneje „model“ za Najdihojco. Preskočimo nekaj let, spomnimo se časa med NOB, ko je bil dr. Dolenc organizator veterinarskih društev na Dolenjskem, pripravljaj „teren“ za današnje delo veterinarske službe. Z nasmehom na obrazu se je spomnil dogodka, ki je navzlic vsem krutostim tistega časa še dolgo vedril obraze.

„Bilo je julija 1942, ko je bil v Šmarjeti prvi sejem živine. Tovariš Kidrič me je poslal tja, da nakupimo živine, ki jo naj potem prepeljemo v Suho krajino, ki je bila ta čas povsem blokirana. In res. Tri vozove smo naložili z mladimi prašiči, zraven pa peljali še dva mlada bika. Pomagali so nam kmetje z vozovi, ščitil pa nas je vod borcev. Šli smo mimo Trške gore, prek Hmeljnika in tukaj počakali mraka, kajti pred nami je bila cesta in železniška proga, ki ju je bilo potrebno prečkati.

Temno je bilo in rosilo je. Imeli smo le še borih 50 metrov do železniške proge. Takrat se nam je prevrnil voz s prašiči. Gajbice so se odprle, prašiči pa na svobodo v bližnji gozd. Nekaj deset metrov v stran je bila italijanska zaseča vojakov. Nismo vedeli za to. Z baterijo smo po hosti lovili pobegle prašiče, Italijani pa, to smo ugotovili kasneje, ki so mislili, da gre nadnje, po ropotu, hrzanju konj in lomastenju sodeč, najmanj vod artiljerije, pot pod noge. Bežali so, ne da bi se enkrat samkrat ozrli, kaj šele streljali! Oddahnili smo si. Smeha in šale na ta račun je bilo potem ogromno.“

Se danes se rad sreča s starimi prijatelji na Dolenjskem. Pravi, da jih ni več mnogo. To žalostno ugotavlja ob vsakoletnih obiskih. Večkrat pride, zanima pa ga prav vse. Dolenjske znamenitosti, ki marsikomu od nas še mar niso, se v njegovih besedah razlijejo v vsej svoji lepoti in veličastju. Obljubil je, da jih bo razkril nam vsem. Pozna dolensko zgodovino, njene pomnike, ki jo naj oživijo.

S telesom v Ljubljani, z delom pri živalih, z dušo na Dolenjskem.

BOJAN BUDJA

VOJAŠKI KOTIČEK

Malo je odlikovanj na svetu, ki so si pridobila toliko popularnosti in slave, kot je francoski red legije časti, ki ga je ustanovil Napoleon Bo-

RED LEGIJE ČASTI

naparte 19. maja 1802. Od tedaj eje minilo veliko let, vendar mit in zgodovina tega odličja še vedno polnita strani strokovne in zgodovinske

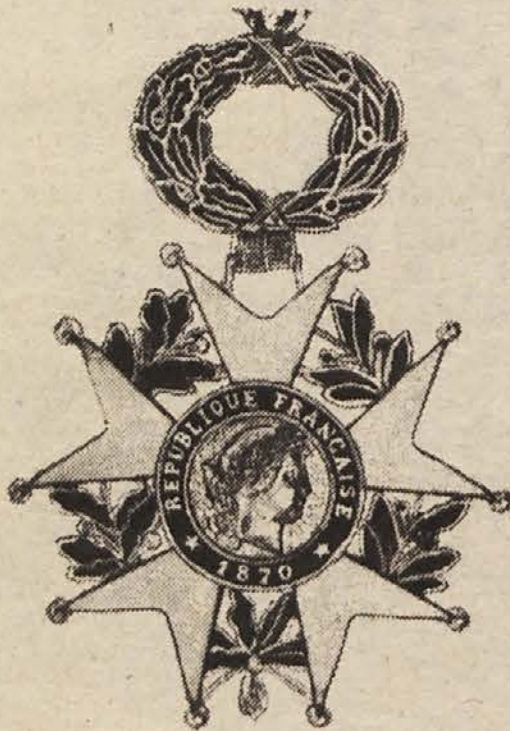
literature. Zanj so se borili Napoleonovi huzarji, oficirji tujske legije, zanj so padali letalski asi iz prve in druge svetovne vojne, po njem so segali borci odpora.

Red legije časti je od prvih dni do danes doživel veliko sprememb, na njegovem naličju so se menjale glave vladarjev, dokler ni leta 1870 dobil in obdržal lik Marianne-simbola francoske revolucije. Red se deli na pet stopenj: veliki križ, veliki oficir, komturški križ, oficirski križ in viteški križ.

Prvi Slovenec in Jugoslovan, ki je prejel to najvišje francosko odličje, je bil ljubljanski škof Kavčič; podelili so mu ga 1806, med drugim tudi zato, ker je med francosko okupacijo mrti vernike na Dolenjskem. Po drugi svetovni vojni je postal nosilec reda časti tudi naš predsednik Josip Broz-Tito. Tovariš Tito je prejel ta red v prvi stopnji, to je z lento in naprsno zvezdo ali „Grand Plaque“, kar je seveda najredkejša stopnja in jo podeljujejo samo suverenom in predsednikom tujih držav.

VOJNO LETALSTVO NOVJ

Partizanski letalci so se borili s sovražnikom tudi na legendarnih spitfirih, letalih, ki so dobila bitko za Anglijo. NOVJ je dobila tip spitfire la bitko za Anglijo. NOVJ je dobila tip spitfire V.A., ki je letel s hitrostjo do 600 km na uro in bil oborožen z dvema topoma 20 mm, štirimi mitraljezi 7,7 mm in bombami. Od sovjetskih letal smo imeli lovca Jak, ki je dosegel hitrost do 300 km na uro; oborožitev: dva topa 23 mm, dva mitraljeza 12,7 mm in 7,7 mm, nosil je tudi rakete in bombe. Tu so še Ju-52, zaplenjeno nemško transportno letalo, DC-3, ameriško transportno letalo, PO-2, šolsko letalo sovjetskega izvora, ter UT-2, šolsko letalo sovjetskega izvora.

KRJAVELJ BI SE ČUDIL

To bi bil gledal dobri stari Krjavelj, če bi še danes taval po Muljavi. In sprva bržkone ne bi bil verjel svojim očem, dasiravno je pri Obrščaku vedno trdil, da mu navzlic številnim križem dobro služijo. Odpravil bi se bil proti muljavskim planjavam, dober streljaj od njemu tako drage gostilne, se ustavil ob številnih avtomobilih in pozorno prisluhnil pesmi sodobnih kosilnic. Potem bi bil videl, kako so se krhki fantiči pognali na čudne naprave, se z njimi spopadli z nenavadno sočno travo, ki je v trenutku obležala pokošena. In ugotovil bi mojster zgodb, da bi en sam fante na čudnem, a kaj spretnem konjiču v kratkem času ugnal deset najboljših koscev v njegovi vasi. Pa kako ugnal! Oni, s svojimi močnimi in izkušenimi rokami, še dobro začeli ne bi, ko bi se jezdec na kosilnici že vrnil iz boja z gosto in visoko travo. Krjavelj pa bi si pomencal oči, gledal in se čudil. In ko bi se vrnil k Obrščaku, to bi imel zanimivih zgodb na zalogi.

„Letos je aktiv mladih zadrušnikov“, je začela predstavljati muljavsko prireditev mentorica aktiva Majda Kosten, „z Muljave pripravil že petič zapored vse bolj priljubljene tekme koscev in spretnostno vožnjo traktoristov. Muljavčani smo prireditev z največjim veseljem posvetili letošnjim Titovim in ostalim jubilejem, na travnike pa smo povabili okoli 30 mladih kmetov iz aktiva mladih zadrušnikov pri Kmetijski zadrugi Stična, Trebanjce, mlade iz Ljubljanskih mlekarn, soslednjega Leskovca in seveda z Muljave. Prireditev bržčas ne bi tako uspela, če nam ne bi na pomoč priskočila občinska konferenca ZSMS Grosuplje, grosu-

peljska Kmetijska zadruga, občinska skupščina in sklad za pospeševanje kmetijstva ter kmetijsko-zemljiška skupnost.“

Minulo nedeljo se sonce še niti dobro vzpelo ni, ko so prizadevni mladinci z Muljave že vstali in se s strahom ozirali v nebo. Olajšani so se od-dahnili, zakaj napovedi vremenslovcev so se po dolgem času uresničile. Na prostranem svetlo modrem nebu ni bilo niti ene ovčke in že to je pomenilo, da bo prireditev uspela veliko bolje kot pred letom dni. Takrat je kosce, traktoriste in redke gledalce neusmiljeno pral dež.

Že okoli devete so pričeli prihajati prvi gledalci, do začetka prireditve pa se je na travniku zbralo okoli 500 ljudi. Najprej so muljavski mir zmotile kosilnice. Po deset fantov se je postavilo pred odmerjeno površino (10,99 x 60 metrov) na travniku. Takoj po starterjevem znaku so se fantje zakadili v dokaj visoko in sočno travo. Skoraj vsi so svojo „parcelo“ pokosili v slabih treh minutah. Nato je prišla na vrsto komisija. Ocenjevala je kakovost košnje, zloženo travo, preresetala napake v obračevalnem pasu itd. Fantje so na tekmah v slabi uri z dokaj dolgimi odmori pokosili več kot šest arov.

Po košnji se je začel drugi, nič manj zanimivi del tekmovanja: spretnostna vožnja s traktorji. Tudi tu so prišli gledalci na svoj račun. Medtem ko sta dva tekmovalca obiskovalce že skoraj prepričala, da je spretnostna vožnja s traktorjem, ki ima povrh vsega še velik priključek, kaj lahka reč, jih je nekaj za njim dokazalo ravno nasprotno. Najbolj izkušeni traktoristi so tekmovalno progo prevozili v dobri minuti, nekateri so bili manj uspešni, nekaj, med njimi je bilo tudi korajžno dekle, pa jih je obupalo prej vzvratni vožnji v garažo.

Po končanem tekmovanju se gledalci niso poslovili od prijazne Muljave. Marsikdo je ostal na prizorišču tekem in v spokojnem miru počival, drugi so se odpravili k Obrščaku na vrček, skočili so v Jurčičevo rojstno hišo ali okolico. Zadovoljni obrazi pa so organizatorjem dokazali, da na prihodnje tekme koscev in traktoristov ne bo prišlo 500, pač pa še nekaj gledalcev več.

JANEZ PEZELJ

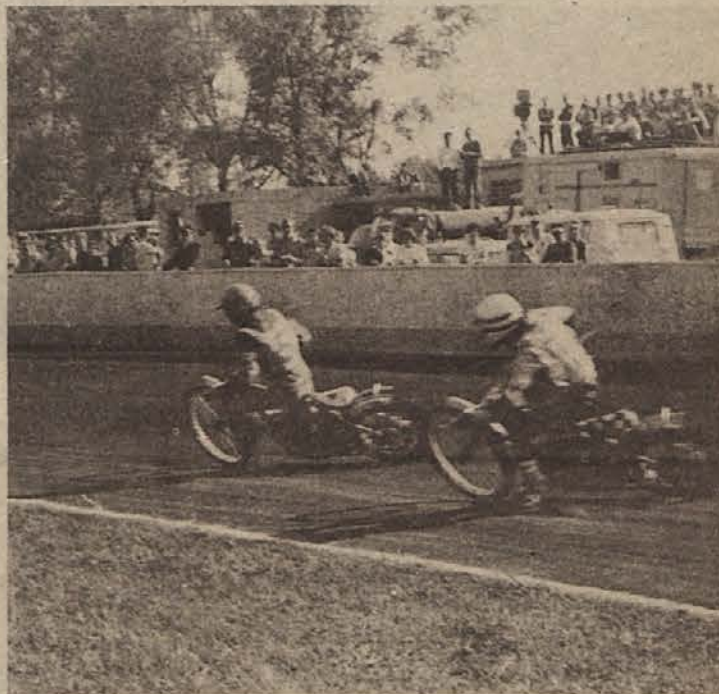
STOMINUTNO OGLEDALO'

je prav na Stadionu Matije Gubca slavil svojo prvo pomembno zmago, povedo dovolj:

„Ob vseh odlikah krškega spektakla me je motilo le to, da se je tekmovanje končalo v pičlih sto minutah, česar pri nas ni videti.“

Krški organizatorji so pač na najboljši način proslavili bogato 20-letno tradicijo tega športa v mestu ob Savi, hkrati pa dali pomemben delež k proslavljanju petih stoletij krške zgodovine. Toda nečesa ob tem dogodku vendarle ne gre prezreti: še mogoče bolj kot kdaj poprej se je tokrat pokazala znana nemoč naših tekmovalcev, toliko bolj boleča, ker smo prav v mladi generaciji iskali „nekoga“, ki bi vendarle nekoliko zapolnil „jugoslovansko“ vrzel vsaj v evropskem merilu. Zaman. Tako opevani jugoslovanski športni patriotizem bo na tovrstnih tekmovanjih (in še marsikje drugje) odstopil mesto atraktivnosti, ki je tudi tisto nedeljo v Krškem bila največji magnet za preko 15.000 obiskovalcev. Jugoslovani bomo še naprej zgledni organizatorji (tem ne gre dvomiti), toda kdaj se bomo vendarle odrekli tisti izrabljeni frazi: „Važno je pač sodelovati“?

BOJAN BUDJA

Dobrih deset dni je tega, ko smo Dolenjci z „milimetrsko“ natančnostjo znova pokazali svet, da so v Jugoslaviji doma dobri organizatorji. Mislih imamo seveda evropski polfinale v spedičju za mladince do 21. leta v Krškem, največjo tovrstno prireditev v Jugoslaviji. Že besede „narodnonemškega tekmovalca Lempenauerja, ki

JURIŠNA PITNO VODO

Letošnji prvi maj je bil za vaščane Vrha, maj v vasi nad Boštanjem pri Sevnici, in okoliške vasice še posebno slavnosten. Namenu so izročili velik vodovod. Ob silnem razmahu podobnih vodovodov po podeželju to že ni nič več posebnega. Voda iz pip je nekaj tako vsakdanjega, da

marsikje tiste, ki šele sedaj, dobra tri desetletja po vojni, izročajo namenu vodovode, ocenjujejo že za nazadnjake, ker tega niso storili že prej. Krajevno ime Vrh samo daje slutiti, da tod z vodo ne more biti lahko. Res na tem kraškem svetu ni blizu izvira, najzanesljivejši je ob potoku

Grahovica v dolini. Na podobni slovesnosti pred 15 leti so izročali namenu velik zbiralnik kapnice, kamor se je stekala voda z najbolj strnjjenih streh te sicer močno razmetane vasi. To je bil hkrati tudi gasilski zbiralnik, ki naj bi pomagal zadržati ognjene zublje, če bi kje planili v slame. Dva gospodarja sta imela dovolj streh, da sta, če je bil dež ali sneg naklonjen, imela količkaj polne dodatne zbiralnike. Sicer pa je bilo treba po štiri kilometre do studenca. Za šolarje iz teh zaselkov se je dan ponavadi začel in tudi končal z vedri in plastičnimi kantami v rokah ali na hrbtih z vodo za kuho in živino. Pozimi so ponavadi zarna sestavili pravcati vlak sani, toda ne za sankanje po bregu, temveč da so domove oskrbeli z vodo za čez dan. Znani so primeri, ko so dostikrat strgali borno snežno odejo kot mlinar moko in ga topili za vodo!

Vsega tega v glavnem ni več. Že lani okrog 29. novembra je voda pritekla iz prvih pip. Vodo, ki je sicer silila le po hribu navzdol, potiska sedaj 201 meter visoko velika večstopenjska črpalka. Ob njej je pripravljena tudi druga, če bi prva ob nemajhnem naponu obnemogla. V delo so se zagrizli 15. maja lani. Marsikdo je zmajeval z glavo, da bi po kamenitem hribu sploh lahko človek zbežal jarek za cevovod. Dolga vrsta vaščanov in lastnikov zidanic — najstarejša domačinka je imela na plehah 72 let — do šoloobveznih otrok je tisto soboto v pravem naskoku izkopala jarek iz doline Grahovice, kjer je zajetje, do vrha hriba. Največja ovira je bila za njimi. Še danes marsikomu iz vasi ob pripovedi o akciji zažari obraz, da so hrib uklonili s pravim jurišem. Ob začetku še sami niso bili povsem prepričani, da je to sploh mogoče. Zato se je na prvi poziv za sestanek odzvalo le šest gospodarjev. Sedaj ima vodo 23 gospodinjstev in šest zidanic. Iz svojega žepa so zbrali 440.000 dinarjev. Najnižji prispevek na domačijo je bil 16.000 dinarjev (novih!), edini vir za preživljanje te družine pa je borna pokojnina. Čeprav tod nobena kmetija v resnici ne zasluži ime srednja, so naredili lestvico, kjer je znašal najvišji prispevek 30.000 dinarjev.

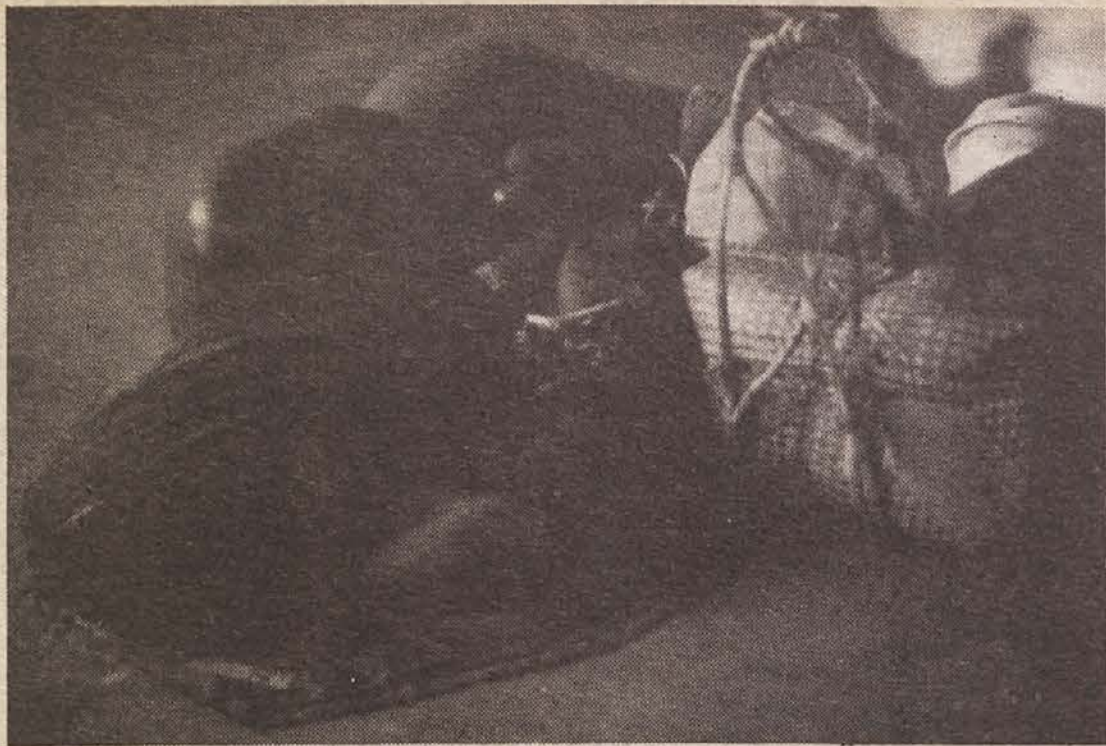
Delegatka občinske konference ZK in delegatka družbenopolitičnega zbora občinske skupščine

ne, prvoborka Pepca Malešičeva, je zato upravičeno povzdignila glas na spomladanskem zasedanju občinske konference ZK lani in opozorila, da mora imeti preskrba teh zaselkov z zdravno pitno vodo prednost pred asfaltom v dolini. Družbena podpora je krajanom dala še več poleta: v pičlih šestih mesecih so vodo spravili na Vrh. Prekopali in zasuli so 7.200 metrov trase za cevovod. Za to je bilo treba preložiti 5.800 kubikov zemlje in kamenja. Zabetonirali so štiri zbiralnike in veliko zajetje. Za šest višje ležečih domačij na Topolovcu so namestili še dodatne črpalke na hribu, tako da vodo prečrpavajo dvakrat. Za betoniranje zajetja in zbiralnikov so porabili 180 kubikov gramoza in 18 ton cementa in, več ton betonskega železa. V vse je poleg ogromnega prispevka v denarju vgrajen znoj 11.680 delovnih prostovoljnih ur vaščanov. Pomagali so jim tudi sevniški taborniki in nekaj mladincev iz Boštanja. Od Topolovca do zajetja pod hribom v Grahovici so potegnili 980 m kabla za trifazni tok.

Sodelavec Zavoda za socialno medicino iz Celja inž. Andrej Peterko nadvse hvali kakovost vode iz zajetja. Krajanom izreka vse priznanje za delo, opravljeno v rekordnem času. Vodovod uvršča med največje in najtežje, ki jih je načrtoval v dolgoletni karieri. Ob otvoritvi so se krajanje zahvalili tudi obrtnikom za hitro in dobro izpeljano delo: Maku Redenšku, vanu Mlakarju in Borisu Pšeničniku.

Za ogled vseh naprav so vaščani sestavili pravcato avtomobilsko kolono, ki jo je vodil mladi gospodar Androjna. Delavec v sevniški Kopitarni Alojz Guček in predsednik gradbenega odbora je gostom pojasnjeval veliko delovno zmago složnih krajanov. Tudi lastniki zidanic v tem primeru vaščanom tudi niso bili v breme, kot se marsikje dogaja. Prispevek zanje je znašal 10.000 dinarjev in ravno tako po 400 delovnih ur. Pogled s topološke cerkvice na vas sredi pomladnega zelenja je tudi drugače edinstven. Za letošnji prvi maj je bila vas še posebno okrašena s partijskimi in državnimi zastavami. Ob vsakem objektu in po vasi so bile izpisane parole v čast delu. Lepšega praznika si ni bilo mogoče misliti.

ALFRED ŽELEZNIK

Pravijo: najteže se je odločiti in iti. Držil In ko je to enkrat za tabo, postane življenje spet vsakdanjost: namesto Rateža Istanbul, Teheran nadomesti Novo mesto, Delhi, Bombay, Kalkuta ti začnejo postajati domači, bolj in bolj. In vidiš: življenje teče, teče povsod. Tudi tam, kjer je že polnoč, čeprav vem, da se nekje daleč, na Dolenjskem, še ni dotaknilo vrhov Gorjancev. V zakotni ulici, nasproti železniške postaje Madras Egmore, v južni Indiji.

Malo prej sem poskušal zaspati. Razgrnil sem vrečo kar tam na peronu, malo vstran, da me ne bi motila svetloba. Pa ni šlo. Kljub januarju so indijske noči vroče, soparne, tja do zgodnjih jutranjih ur je zrak poln komarjev, ki z zoprno zajedljivostjo pijejo kri. Menda prenašajo malarijo. Ravno včeraj sem bral, da v Bengaliji, v Kalkuti in njeni okolici ljudje ponovno umirajo za to boleznijo.

Nekaj domačinov, z dolgimi lungiji, pokritimi preko glave, je spalo po kotih. Vročina in komarji jim očitno niso mogli več priti do živega.

Tja pod stopnice mi je prišel neki mulec in mi, začuda, proti vsem pravilom prosjačenja med dobrodušnim spakovanjem molil roko: — Uncle, bakšiš!

Naredil sem se norega, porinil spodnjo čeljust navzven, zavil oči ter še jaz stegnil roko: Bakšiš! Ne vem, ali sem bil res videti tako ubog ali pa me je imel za norca: res mi je dal pet pesov. Lepo, sicer pa: za pol banane bo že.

Strašno mu je bila všeč moja spalna vreča. Ves čas jo je gladil, otipaval. Štislil je roke k sebi in se začel tresti: on da nima ničesar, jutra pa so mrzla, zebe ga.

Bil je res ubog. Samo v nekakšnih capah, z vrvico privezanimi okoli pasu, skozi katere je še tisto malo, kar je že imel, gledalo ven.

Mama, papa — pokazal je z rokami okoli sebe — nič, nikogar nima, sam je.

— In kje živiš? — Spet z rokami okoli sebe: tako, okoli, kjerkoli že.

Prostora, sploh za tako pičlega človečka, je bilo res dovolj.

Razumel sem ga. Spoprijateljila sva se že skorajda, verjetno ga je bilo sram, da bi prosil bakšiš.

Samo na usta je pokazal pa na trebušček in potem spet z rokami okoli sebe: ni, ničesar nima.

Kaj sem hotel? Vrnil sem mu tista kovanec in dodal še eno rupijo. Žal, nisem mogel več. Pa srečno!

Mislim, kaj vse bi lahko povedal, če bi mi uspelo sproti zapisovati življenje, ki se preliva na ulici poleg mene. A ne gre; skušam začeti, a že postajajo trenutki preteklost, nakopičeni drug preko drugega, ulica, ljudje, pomaranče, berači, vlak nekje v daljavi, misli, ki begajo, Jugoslavija, Iran, Nepal... Čutim, tukaj, na stopnicah poleg trgovinice, ki jo ravnokar zapirajo, kako skozi vsako sekundo, spuščeno v preteklost, diha življenje tega kraja nekje v zakotni ulici nasproti železniške postaje Madras Egmore.

Indijal

SEN INDIJSKIH VEČEROV

Kako skrivnostno mi je vedno zvenela ta beseda; daljna morja, lepe žene s piko na čelu, modreci, ki pod palmovimi drevesi izgovarjajo skrivnostne besede, iščoč božanstva v svoji duši, mistika, daljava, pesem.

—Sorry, sir.— Težka roleta se z ropotom spusti na zemljo in z ostrim pokom zaseka v mrmrajoči nemir bližajoče se polnoči.

Čudno, koliko otrok! Majhna frkljica, kakih pet let ima morda, se smuka okoli mene. Ravno prej sem kupil nekaj pomaranč, poleg sebe jih imam; ničesar ne reče, pa niti ni potrebno. Potem se zavije v neko cunjico, vso raztrgano že, in se uleže malo v stran. Nazadnje še na hitro in sramežljivo pogleda proti meni. Najbrž sem jo ra-

zočaral; pa nočem tega, prav prijetna je. Zakonim ji eno.

Mogoče niti ne razume, toda potem jo le bere, zagrabi cunjico in steče.

Cela družina, oče, mati in trije otroci, leži malo naprej na ozkem prostoru med cesto in pločnikom, zaviti v svoje cape. To in še trije pišter kupček posušenih kravjekov za kurjavo je vse, kar imajo; živijo na ulici, tu se rojevajo, umirajo.

Zanima me, če so bolj ali če so manj nesrečni kot mi Evropejci.

Mala kaže pomarančno in potem s prstom name. Nasmehnem se jim, oni pa mi pomahajo roko.

Čudno, kako vse ljudje živijo.

In vendar živijo!

Čudna dežela. Njeni ljudje, Indijci, stojijo poleg mene, majhna kavarna, nekakšen pajzeli, zni so videti, in radovedni seveda.

Potem mi nekdo prinese čaj.

—Okay, thank you!

Starec, čudno majhen, prihaja po ulici. On se na palico; res je že star, ves zviti in zguban. Hoče stegniti roko, pa me spozna. Malo prej mi mu dal malo drobiža. Zamahne in odsepa drobiž.

Dobim nov čaj in košček peciva.

Res moram izgledati revno. Meseci potovanja me čedalje bolj izmzgavajo in hkrati vlečejo prej z neznanško silo, kateri ne vem, kako se upiral, ko bom spet, v novih kavbojkih, čevlji, srajci, sedel na dolgočasnih predavanjih ljubkega fspnja.

—Where are you from?!

—Yugoslavia.—

Čudno me gledajo, skomigajo z rameni in navljajo nekaj kot Slavija ali podobno.

Sem res že tako daleč?

Spat bom šel. Malo se je že ohladilo, in nastavljam kam na prepih, bo najbrž kar pripravljen.

In jutri?

Ne vem, mogoče na Sri Lanko, z vso močjo me vleče dol, toda okoli vize se mi nabirajo komplikacije. Ali morda na sever, v Kalkuto.

Res ne vem, zaspan sem.

Res je že pozno.

ZVONE ŠERU

Zgodba sega v začetek tega stoletja, ko je v Podgorji živelo sedem bratov. Ostali so sami z materjo, kajti začetek vojne leta 1914 jim je vzel očeta, logarja, zvestega domači zemlji in pravici. Tudi sinovi niso mogli biti drugačni. Ivan, Ludvik, Lojze, Stane so postali imena, ki jih še danes tako tesno povezujemo s predvojnimi delovanjem novomeškega okrožnega partijskega komiteja, še posebej slednjega.

Stane Jarc, danes 71-letni upokojenec v Novem mestu, je kot mladenič delal v Andrijaničevi lekarni, nato je odšel služiti vojaški rok v Beograd. Ob vrnitvi 1929 je začel neusmiljen boj za pravice delavstva kot toliko drugih. Spoznal je Antona Beleta, Franca Laknerja, s katerima je kasneje sestavljal posebno celico, srečal je tudi Srečka Prežlja. Stane je pokrival prečenski in straški rajon, njegova naloga je bilo razpečevanje komunistične literature, letakov, ki so jih razmnoževali sami, doma. Pravi, da je delal strogo po navodilih. Najhuje je bilo pač takrat, ko so ga znanci in prijatelji srečevali ponoči na cesti, spraševali, kaj počenja ob takšni uri, pa je moral lagati, da se je kar kadilo. Postojanko so imeli namreč v lukenjskem gradu, tam je bil tudi pisalni stroj, ki ga je kupil Lakner, pa razmnoževalce, ki ga je nabavil Preželj. Tiste čase je bila vrednost teh stvari velika — okoli 1.000 din.

„RDEČKAR“ Z LEPIM GLASOM

„Delal sem lahko celo nekaj več kot drugi, kajti za svojo aktivnost sem imel primerno kritje. Že od malih nog me je namreč sila veselilo petje in tako sem kasneje pričel tudi nastopati v cerkvi. Imeli smo zbor, vaje, nedeljske nastope, in kdo bi si mislil, da se za tako lepim glasom skriva ‚rdečkar‘. In še eno veliko prednost sem imel pred drugimi:

Pri nas doma je bila tiste čase žandarmerijska postaja. Vojaki so kvartali, pili, se zabavali. Marsikdaj je padla kakšna o tem, kdo vendar raznaša te preklete letake. Debatirali so o tem pa še marsi-

Stane Jarc

čem drugem. Oj, ko bi vedeli, kdo je bil z njimi v sobi! Tako pa sem slišal mnogo tega, kar nam je pri delu še kako koristilo.

No, enkrat pa so le zavohali, da sem morda prav jaz tisti, ki jim povzroča toliko preglavic. Takrat pa je nekdo, še dobro se spominjam njegovih besed, rekel: ‚Sto zločinov, al‘je za kaj takega preneumen!‘ In pustili so me pri miru.“

Jarc se posebej spominja dni, ko so zaprli Srečka Prežlja in še nekaj drugih komunistov. „Bilo

ŽANDARJI SO DELALI ZA RDEČE

morebitno vojno. Leta 1941 so dobili nalogo opraviti čimveč sabotaž, pretrgajo naj telefonске žice. Stane se je s še nekaj prijatelji odpravil v Mirni peči, za seboj pa so puščali prazne tabake in ske drogove.

„Naša domačija je bila od vsega začetka na partizanska postojanka, skrivali pa smo v Dolenjski ranjence. Prav tako se je pri nas zadrževal Bartolomej, doma iz Ločne, ki so ga lovili fašisti. Nič čudnega, saj jim je v Pugljevici gostilni pobral puške. Spominjam se tudi nekega Ljubljanačana, ki se je skrival v kleti, ker je ubil italijanskega oficirja. Sem bil takrat v službi v lukenjski elektrarni, kaj časa smo celo imeli v načrtu, da bo šla v trala v zrak, pozneje smo to misel opustili.“

Jarčeva hiša je bila tista, od koder so iskali zvezo s partizani. Stane se še danes spominja razpoznavnega gesla: Dolenjska-ranjnska. Po tem razpoznavnem znaku so vedeli, kom imajo opravka, vodili so partizane v postojanko, saj so poznali skoraj vse skrite stezice in poti v okolici. Dejali so tudi hrano, orožje, ki so ga dobivali iz Šentjerneja.

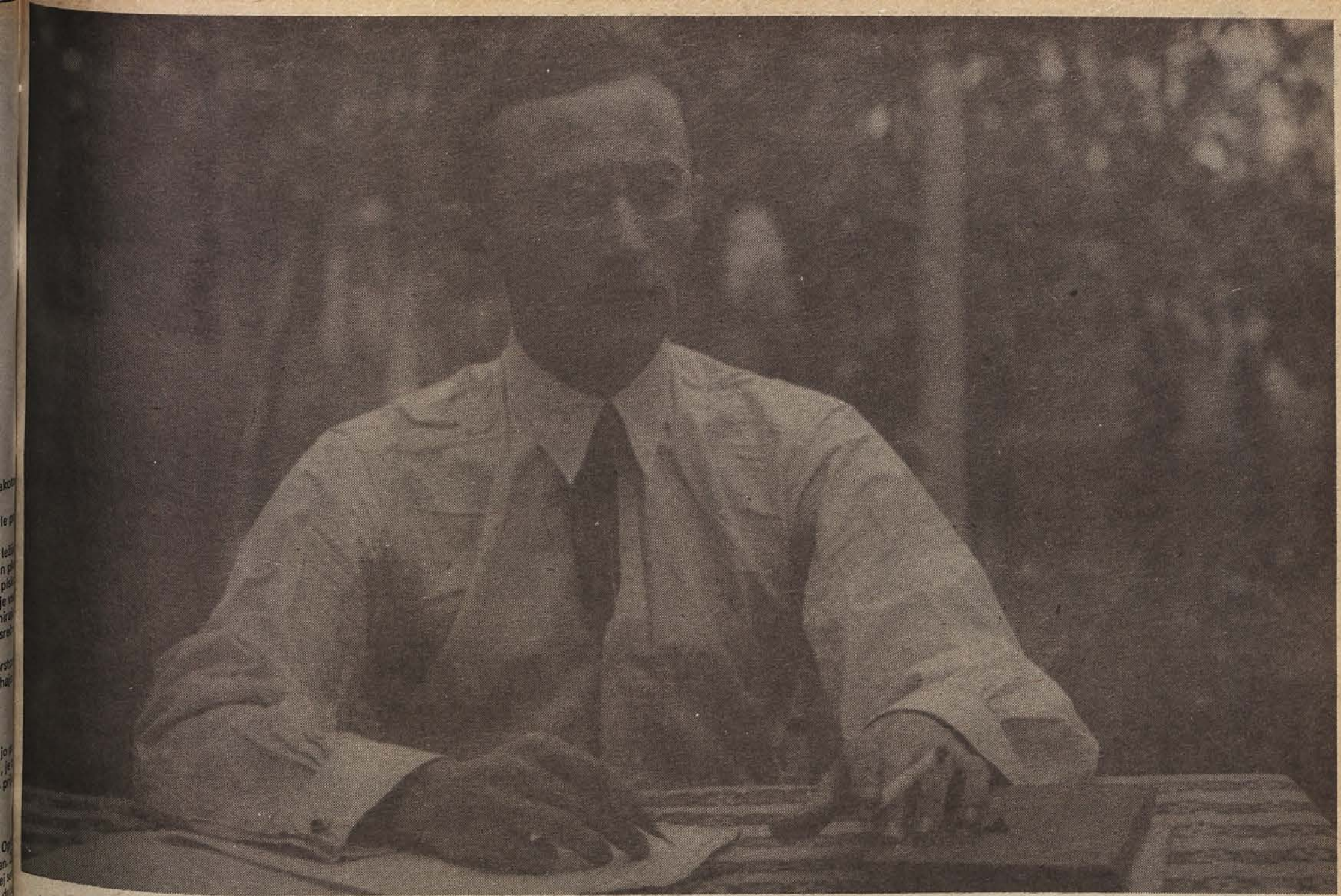
„Dobro se spominjam 24. junija 1942. Italijani ni so okoli hiše napravili obroč, ujeli in zaprli nas, štiri brate, vse v Novem mestu. Zame so deli, da sem kolovodja. Nič dobrega se mi ni delo. Odločil sem se za gladovno stavko. Po petih dneh brez hrane so me zavlekli v samico, nato v bolnico pa v Ljubljano, kjer sem bil v domu duševno bolne na Poljanah. Drugega izhoda ni bilo. Ostal sem tu.“

V zaporu — takšno je bilo pač v tistih časih pisano pravilo — se je končala pot večine naprednjakov in komunistov. Tudi Stane Jarc ni bil izjema. In kot toliko drugih je tudi on ob komunistični vojni vendarle dobil prosto pot v svobodo, postal je aktivist na okraju. Danes pravi, da so bili dogodki zanj grenka, a trda šola, v kateri je vsak trenutek pomenil borbo za glavo, da pa mu ničesar ni žal, kar je naredil. Boril se je namreč za pravico in svobodo!

GESLO: „DOLENJSKA—NOTRANJSKA“

Prišel je začetek druge vojne. Takrat so sestankovali Stane Jarc, Dušan Jereb, Franček Saje pa Šilih, Košir. Govora je bilo o pripravah na

BOJAN BUJAN

ČLOVEK NA BEGU

zaprt človek. Spominjam se, da sem morala vsako besedo zvleči iz njega.

Kasneje se je kmalu preselil k mojemu kasnejšemu možu na Grm. Poslej sva bila dosti skupaj. Učenje mu je šlo dobro od rok. Profesorji so ga imeli radi, on posebno samo enega. Profesor Markič je pogostokrat prišel na obisk h Klemenčiču in dolgo sta se pogovarjala med sprehodi po vrtu. Sam bog ve, kaj sta se pogovarjala.

Imel je mnogo prijateljev. Gebauerja, Pehanija, najbolj pa je bil navezan na Berusa. Običajno smo večerjali skupaj v kuhinji. Že nekaj dni pa je Slavko odnašal svojo večerjo v sobo z izgovorom, da bo jedel ob knjigi. Bil je mrzel zimski večer, in ker se je rad potopil v branje, da je pozabil tudi na mrz, sem hotela naložiti peč. V sobi je bilo temno. Ni ga bilo doma. Tipaje za drvmi sem se dotaknila neke noge. Bil je Berus. Tedaj sem razumela, zakaj Slavko ne večerja z nami. Njegov prijatelj je živel pri stari materi v Zabji vasi. Bil je brez staršev. Slamorenica mu je ko t fantu odrezala v zapestju roko. Poslej smo ponovno večerjali vsi v kuhinji.

— Cel dan že tičim v šoli in poslušam ljube in neljube nauke. Takoj po šoli nad knjige. Zvečer pohitim v kino, kjer razmahne fantazija svoja krila in duša uživa... Po predstavi grem z drugimi na most, kjer je vriskala fantovska noč. Toda fantje zdravo, jaz imam še delo. Mesto, da bi se podal kamorkoli in se poglobil v vseмир, sem se moral zopet zariti med preživlele klasike in jih goltati do polnoči. Toda ta prekleta fantazija mi ne da miru, vedno mi uhaja iz trebušatega slovarja nekam čez plot. Škoda, da ne morejo naši šolniki te nepotrebne zmožnosti odpraviti iz zmešanih dijaških butic.

Gimnazijo je Grum končal z odliko, prav tako maturo. Tedaj se je znašel pred dilemo, ne prvič, že stotič. Starši so mu dovolili nadaljevati študije, čeprav oče ni bil najbolj vesel sinove odločitve.

Naravoslovje, medicina, filozofija? Kam? Kaj bi dal, da bi bil vas prežet od ognja do katerekoli discipline. Predavati paglavcem malenkostno snov in pri taki plači mu ni ugajalo.

— Če me kdo vpraša, kaj bom študiral, pravim da medicino in sicer posebno še psihiatrijo. Če bo veljalo, ne vem, toda po tem je očitno, da imam še vedno v sebi silo, ki kopri po spoznanju najgloblje jedra in da je to skorogotovo neozdravljiva bolezen. Hotel bi biti visoko naobražen psihiater, hoditi z rokami v žepu med ljudmi in jim pronicati v duše. —

Če se mu je v življenju uspelo približati kateremu zastavljenih ciljev, potem se je najbolj približal prav temu.

Pot ga je vodila na Dunaj. Malo mestece, polno Podgorcev ob praznikih in sejnih, bronasti zveni kapitelskih in frančiškanskih zvonov, langerjev Andrej, devetindvajseti otrok starega, pohotnega bršljinskega graščaka, Glavni trg in most do grmskega klanca in nazaj, mala obljudena čitalniška ulica, prizori, ki jih hladna domačnost, lepo opremljene sobe in saloni, družabno življenje obdonavske prestolnice, preobrat duševnega zdravilstva, kj ga je izvojeval prav tedaj Sigmund Freud, katerega predavanja je Grum najverjetneje poslušal, nikoli niso mogli iztisniti iz že bolne Grumove duše.

„Na Dunaju ni mogel dobiti stanovanja. Po srečnem naključju se je srečal z Lovrom Klemenčičem, socialnim demokratom, ki se je menda prav takrat vrnil iz Rusije. Dogovorila sta se. Lovro njemu stanovanje na Dunaju, Slavko pa mu je moral z vlakom prenesti neke dokumente do Zidanega mostu in jih tam izročiti neznanu.

Živel je skromno, čeravno je bil vedno zelo skrbno urejen. V glavnem se je preživljal z inštrukcijami.

Mati so mu pošiljali denar, paketov skoraj nikoli. Spominjam se, da je nekoč, takrat, ko je bil oče zaradi kapi že priklenjen na posteljo in so mati krošnjariji po sejnih, napisala Slavku pismo in dala vanj denar. Da bi bolj držalo je zalepila ovoj še z jajcem in dala pismo sušiti na sonce pred hišo. Izginilo je oboje, denar in pismo.

Slavko mi je pripovedoval, da neki njegov prijatelj, prav tako mediciner, doma iz Ljubljane — imena ni nikoli omenil — dobiva pogostokrat od doma zajetne pakete, z vsebino pa se potem pred njim hvali. Z besedami seveda. V njem je bilo toliko pomilovanja, da ni zmožal reči, da se mu tak človek gnusi,“ se spominja Slavkova sestra.

Do doktorske časti se je Grum pretolkel 1926. leta, star torej komaj petindvajset let.

— Včeraj sem imel promocijo. Bilo je kakor na sokolski veselici.

Čestitali so mi, vtaknili rože v roke, rdeče rože in orhideje. Rekli so, da sem pesnik in moram dobiti orhideje. Bil sem žalosten.

„Naslednji dan, ko je promoviral, ga je v Šmartnem na železniški postaji čakal z zapravljenim čkom Hanzij Podgoršek. Na domačem dvorišču pa ga je namesto veselega sprejema pozdravila krsta z mrtvim očetom. Pogrebci so čakali samo še enajz. Mati so mu planili v naročje. „Slavko,

sedaj sem popolnoma sama!“ so dejali. Pobledele je in njegov že tako žalostni izraz je postal še globlji. Žalostni sprevod je krenil in mati so se oklenili Slavka. Od takrat se od matere ni več ločeval. Vedno je skrbel zanjo.“

Specializacija. V Ljubljani je živel samo tri leta, kolikor je trajal obvezni razpored zdravniškega šolanja.

„Skoraj vsako soboto je prihajal domov v Šmartno. Tam je bilo deklet, ki je zaradi strahu popolnoma izgubilo govor. Slavko jo je zdravil s hipnozo. Sama temu zdravljenju nisem nikoli prisostvovala, vedno pa je zahteval, da je bila poleg mati. Dekle je po nekajkratnem zdravljenju spregovorilo. Tudi v Zagorju je s podobno metodo ozdravil neko igralko ali operno pevko.

Čeprav bi lahko prišel po končani specializaciji v Novo mesto — dr. Zajc ga je hotel za primarija ženske bolnice — se je odločil za rudarje v Zagorju ob Savi.

Spominjam se, da sem nekoč prišla k njemu na obisk. Doma so bili samo mati. Slavko je odšel že prejšnji večer okoli desete k neki porodnici v hribe. Vrnil se je okoli enajste naslednjega dne. V pogovoru so ga mati, ki jih je življenje prikovalo na račune, vprašali: „Pa si vsaj kaj računal?“ Zanj tako značilen ciničen nasmeš mu je zaigral na zgaranem obrazu. „Še dal sem, dal! Da bi vi videli to revščino. Šest lačnih ust naokrog, sedmemu pa sem pomagal na svet.“

Dvajset let je Grum samo delal. Nesreča v rudniku, hladni in mokri jaški — amputacija noge, številne porodnice in bolniški obiski po zagorskih hribih, redki sprehodi, večerna krčma, alkohol in mamilo. Ob nedeljah je šel rad kam na izlet, seveda če mu je čas dopuščal. Nekoč ga je zazebl v želodcu.

„V ordinaciji poleg bolnika se je zgrudil. Šofer ga je takoj odpeljal v Ljubljano. Pregledi so trajali cel teden.

Smrti sem zapisan, smrti, Micij! Če človek po tolikih letih zopet poje vse kosilo... Jutri bom operiran. Pridi zjutraj. Če bo operacija kratka, potem... če bo dolga, morda še ostanem kako leto. Da bi lahko pustili vsaj četrtno želodca,“ pripoveduje Marija Klemenčič. „To je bilo v nedeljo. Naslednji dan sem prišla okoli osmih. Tla so se mi zamajala pod nogami, ko je vratar rekel, da je dr. Lavrič že končal. Takoj so me pustili k njemu.

„Konec je z menoj. Takoj pokličite šoferja. Grem v Zagorje.“ Drugega ni rekel.

V torko so ga odpeljali v Zagorje. Bilo je točno, kot mi je tisto nedeljo, preden so ga operirali, rekel dr. Kramarič. „Če ga operiramo, bo morda živel še dva meseca, če ne, bo živel dlje, toda v bolečinah,“ se spominja Grumova sestra, na katero je bil pisatelj zelo navezan.

Dva meseca po operaciji, prav na svoj rojstni dan, star komaj osemindvajset let, je umrl. Želodčni rak je izpil še zadnjo kapljo soka iz njegovega telesa. Pokopan je na šmihelskem pokopališču.

Ostala je „Goga“, prispodoba slovenskega malomeš čanskega podeželja, v kateri človek trohni in nikakor ne more umreti, in vrsta drugih prispevkov, ki so obračun z dogodki iz lastnega življenja.

IGOR VIZJAK

Letos mineva že šestinsedemdeset let od rojstva zdravnika in pisatelja Slavka Gruma, katerega je šele mlajši rod slovenskih literatov, starejši za njegov slog in pogostokrat opolzko življenjske misli ni imel posluha in razumevanja, priboril mesto v slovenskem leposlovju, ki mu gre. Največji del svoje mladosti, od pisanja črk in števil ter zlogovanja pa tja do zrelostnega izpita, je prebil v tedaj tihi in sanjavi metropoli Dolenjske, ki je v svojih nedrih skrivala posebneže, berače, veljake in krošnjarje, nešteto zdravih in spletk, zavutih v sivo mrežo pajčevine. Ko bi le mogel samo za hip odpreti strehe ali nagnjeni hiši sneti steno! Odkril bi človeku njegovo življenje. Mestni vodnjak, prkoj. Naenkrat plane in napiše tako morečo zgodbo o življenju, da postane človeka strah samega sebe, mrak se zavleče v dušo, ki ostane bogatejša in nemirnejša, kot je bila njegova. Nemirna da, bogatejša samo za spoznanje, da v življenju mora nekje biti tudi sreča.

„Štirje otroci smo bili. Franko je bil najstarejši in je moral že kot sedemnajst ali osemnajstleten pobiti po volji strica, ki je tako rešil svojega mesarila granata. V Tirolah ga je razko, najmlajša pa je Olga, ki živi danes v Postojni. Otroci smo bili prepuščeni bolj sami sebi. Igsmo nekoč spodlezli vrata lesenega poslopja, v katerem je bila čreslovina. Oče je bil usnjari. Dgovorili smo se, da se bomo igrali, da je SlavkoLegal je v jamo in smo ga zakopali. Ne morem premakniti. Naenkrat nas je postalo strah in prišli smo kričati. Mati, ki so bili na vrtu in soLahko bi se še zadušil,“ pripoveduje o utrkih iz otroških let Slavkova sestra Marija Klemenčič.

Hladen piš smrti ga je spremljal vse življenje. Občutil ga je že zelo zgodaj. Mnogo kasneje, toda še vedno zelo mlad, komaj dvaindvajset let star, je zapisal:

„... Drugi se boje smrti, jaz sem ji prijatelj. Poznava se že delj časa, že pred leti sem jo poljuumrl, se ne boji smrti. In če sledim vsem temkretinjam na cesti, ali ni vsak gib roke, vsak drget telesa bežeča linija pred smrtjo? —

Iz Šmartnega, kjer je preživel otroška leta, med gradovi Slatna, Bogenšperk, Grmače, doživel Grum v Novo mesto, poltovarniško mestece ob Krki. Šolal se je pri očetih frančiškanih.

„... Novo mesto je čudno mesto. Mesto, kjer se rodi in zraste, ali ne živi v njem. Kamor se imali vse življenje nazaj, ali ne gre nikdar tja... Kasneje, ko ga je v svet speljala želja po znanju, pa je zapisal:

„... V soboto grem v preljudo Novo mesto. Kako me vleče ta raj naše, kakor sem ga sit... „Slavko je stanoval najprej pri neki ženski pod Kapitljem. Dobil je pljučnico. Potem ko je ozdravel — zdravil ga je neki pater Francoz — je prišel najprej k meni v Šmihel v kloster, kjer sem hodila v šolo. Po naravi je bil zelo molčec in vase

fotografije brez kamere brez besed

Čeprav se sliši neverjetno, lahko fotografije izdelate tudi brez kamere! Postopek ni prav nič zapleten, fotografije pa zelo dekorativne.

Predvsem potrebujete temno komoro (kopalnica ponoči), od pribora pa rdečo žarnico moči 15 vatov, ter fotografski papir kontrastne gradacije in formata 24 krat 30 centimetrov. Za izdelavo slik je primeren vsak razvijalec za pozitive, prav tako tudi fiksir.

Kos fotografskega papirja položite, prižgana je lahko samo rdeča žarnica(!!!), z licem navzgor na mizo. Na papir date nato predmet, katerega silhueto želite imeti na „fotografiji“. Prestali fotografski papir spravite nazaj v škatlo.

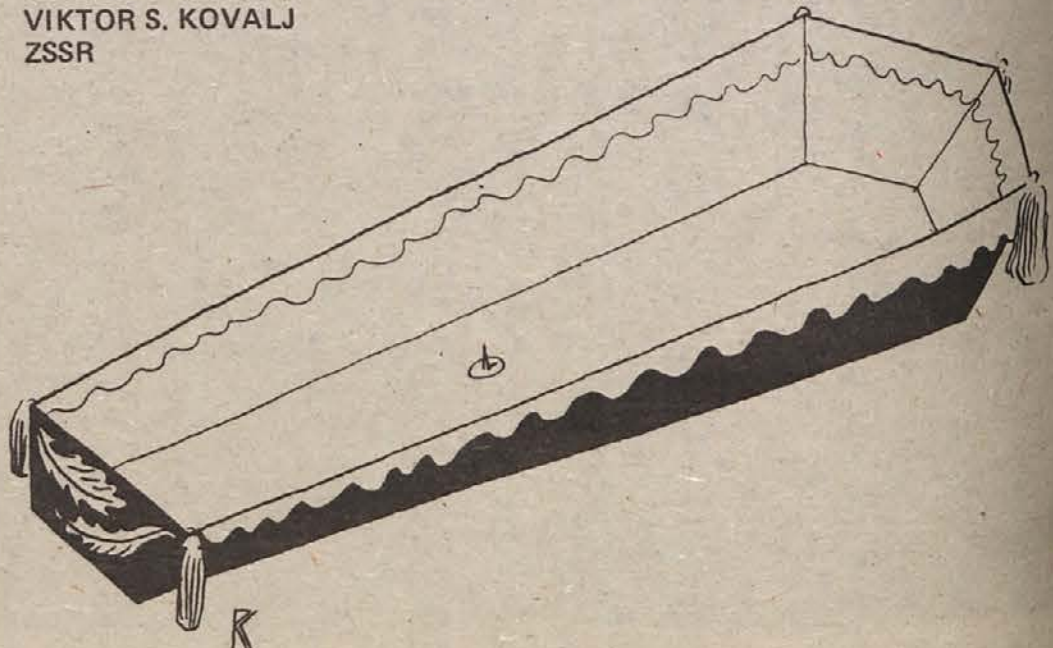
Zdaj je na vrsti osvetlitev. Za 3 do 4 sekunde prižgite 40-watno navadno žarnico. Razdalja od žarnice do fotografskega papirja ne sme biti manjša od dveh metrov. Navadno žarnico ugasnete in prižgite rdečo. Kaj se je zgodilo?

Na fotografskem papirju so osvetljena samo mesta, kjer ni bilo predmeta, ki smo ga položili nanj. Mi smo na primer uporabili list praproti. Ko fotografski papir razvijemo, fiksiramo in izperemo, dobimo negativni obris motiva. List praproti se pokaže bel na temnem ozadju. Izbi- ra predmetov, ki jih želimo „fotografirati“, je seveda neskončna. Predati se je treba samo do- mišljiji.

Ne pozabite: papir med razvijanjem premi- kate, razvit je v približno eni minuti. Fiksiranje traja 3 minute. Ti dve operaciji delate pri rdeči luči. Po fiksiranju lahko prižgete navadno luč. Izpiranje v vodi traja pol ure, sicer bodo foto- grafije porjavele. Slika je treba samo še posušiti; ker najbrž nimate sušilnika, jo s ščipalkami (tako kot brisačo) obesite na vrh. Suha bo v eni uri.

VIKTOR S. KOVALJ
ZSSR

BRANISLAV OBRADOVIĆ
JUGOSLAVIJA

poletje v pisanem krilu

Najbrž ste že opazili, da je letos videti precej rožastih širokih kril. Tudi v trgovinah jih dobimo, vendar med kroji ni dovolj izbire. Sončni plise, zalikane gube krog in krog ali nabrano krilo so le tri od mnogih možnosti, ki nam jih moda ponuja za letošnje poletje.

Moderni so tudi volani, pisano krilo lahko nakvačkate, lahko pa ste še bolj moderne, če ste le malo iznajdljive. Staro cnobaravno obleko s širšim krilom v pasu odrežete in prišijete ob spodnjem robu in na pas vrsto raznobarnih trakov, pa dobite modni hit, v katerem lahko „paradirate“ na vsaki promenadi.

Poletje v pisanem krilu pa nam narekuje izbiro pravih materialov in vzorcev. Če so rože na blagu večje, naj bo podlaga črna ali druge zelo

temne barve. Žraven nosite črno majico in platenne sandale. Zelo v čišlih pa so drobne rožice podobnih vzorcev, kot so jih imeli nekdanji predpanski vaških gospodinj.

Nobena umetnost ni pisano krilo narediti doma, posebno še če se odločite za elastiko v pasu, ki jo priporočajo modni časopisi. Seveda pa taka domača umetnija dobro pristaja le pravi postavi. Več ko je neljubih okroglin, boljše šiviljo morate imeti, da lahko optično varate.

Doma narejeno pisano krilo ne bo drago in si jih lahko privoščite najmanj tri namesto enega kupljenega. Razmislite pa o tem, da bi kupili še meter blaga več. Iz njega sešijte ruto ali pa bisago pa bo komplet in pol. Kot iz butika!

RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA: plavica

Med žitom rastočo enoletnico z lepimi modrimi cevastimi in v koških zbranimi cveti poznamo kot odlično dopolnilo poljskemu šopku. Rastlina, katere pravo ime je glavinec, rečejo pa ji tudi modrica, smiljka, kneginja ali anzelček, pa ima tudi zdravilne lastnosti.

Raste po žitnih poljih, cvete junija in julija. Takrat nabiramo lepe modre cvete brez koškov.

Plavica vsebuje sluz, čreslovino, vosek, inulin in še druge snovi, ki uspešno zdravijo vodenico in rumenico. Močno žene na vodo.

Plavico priporočajo jemati v obliki čaja (3 do 5 kg same plavice ali mešanice na skodelico vode). Uporaba plavice pa je koristna tudi pri umivanju krast na glavi, pri garjah, vnetih ali rnenih očeh, pri krvavečih in

gnojnih ranah. Prav tako priporočajo grgranje pri vnetem grlu ali trdovratnem kašlju.

Kako cenjena je bila plavica že v starih časih, pričča njeno latinsko ime „centaurea“. To pomeni („centum“ – sto in „aurum“ – zlato), da je rastlina vredna sto zlatov.

Cvetove plavice nabirate, jih posušite in spravite, kot velja za vse ostale zdravilne rastline.

JOŽICA JAKŠE

Jožica Jakše, ki vodi kuhinjo v mozevi gostilni na Drski v Novem mestu, priporoča gospodinjam hitro pripravljeno, okusno in ne drago jed. Je izdatna in jo lahko ponudimo kot samostojno jed, h kateri se dobro poda solata, ali pa kot predjed pri boljših kosilih ali večerjah.

omlete s sunko

Potrebujemo testo za omleto, ki ga zna vsaka gospodinja pripraviti, razen tega pa še 25 dkg šunke, 10 dkg masla, malo peteršilja, 2 žlici bele moke, sol, poper in malo mleka.

Iz te mase pripravimo nadev. Sestavine sesekljamo in nato pregnetemo. Iz testa spečemo omleto, jih nadevamo in še

ocvremo. Povaljamo jih v moki, jajcu in drobtinah ter jih dunajsko ocvremo. Olje za cvrenje mora biti dobro segreto.

Če ponudimo omleto s šunko kot samostojno jed, na primer za večerjo, računamo na osebo po dve omleti, medtem ko je za predjed dovolj ena nadevana omleta.

obzorja

PREDSTAVUJAMO VAM

Založba Obzorja je izdala pet knjig nove zbirke Ljudje in vojna, s katero želi ustreči dokajšnjemu številu tistih bralcev, za katere knjig z vojno tematiko ni nikoli dovolj. Pri izboru so se v založbi odločili za dela, ki so v svetu dosegla velik uspeh; gre za tri romane in eno dokumentaristično pripoved. V dveh knjigah je izšel slovit roman Irwina Shawa „Mladi levi“, v eni knjigi pa „Čas življenja in čas smrti“ Ericha Marie Remarquea in „Ne vem, kaj me radosti“ Johannesa Maria Simmla. Z delom „Arnhemski most“ prinaša Cornelius Ryan v zbirko pripoved o neuspešni vojaški akciji zaveznikov, s katero naj bi presenetili Nemce in vdrli v osrčje tretjega rajha.

film

Tito v Sloveniji

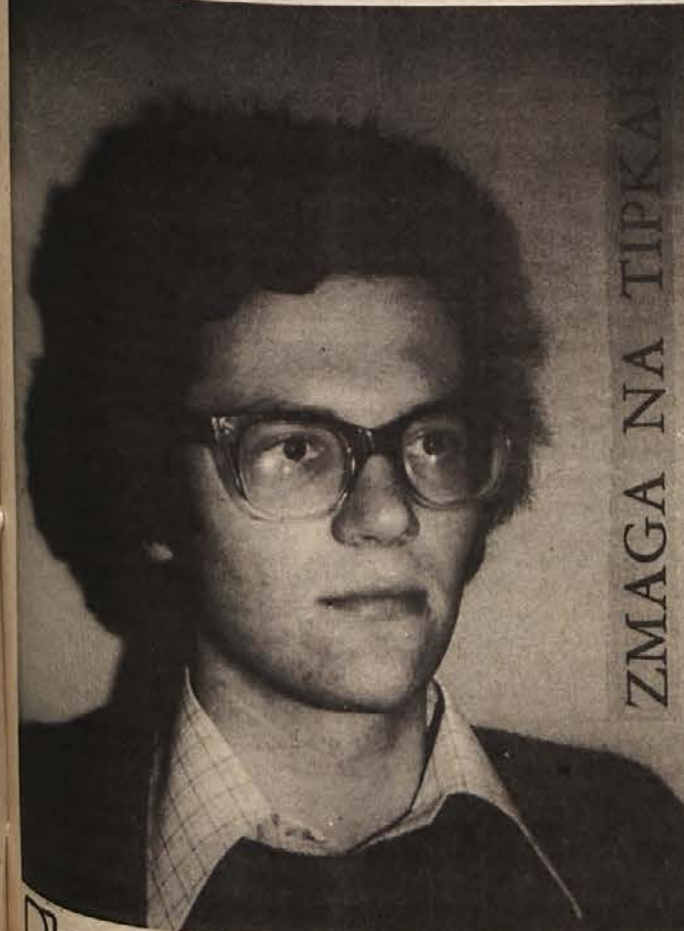
Pri Viba filmu pripravljajo v počastitev letošnjih jubilejev dokumentarni film o Titovih povojnih obiskih v Sloveniji. V zadnjih 32 letih se je nabrala obilica filmskega dokumentarnega gradiva, v katerem so filmski snemalci zabeležili pomembnejše obiske našega voditelja pri nas, srečanja s tujimi državniki, udeležbo večjih prirediteljev, kongresov, pa tudi trenutke oddiha in razvedrila. Gradivo zajema Titove obiske od prvega 26. maja 1945 do obiskov v letošnjem aprilu in prvih dneh maja. Scenarist in režiser filma je Milan Ljubić, snemalca Jure Pervanje in Tine Perko. Pretežni del posnetkov je arhivskih. Ustvarjalci filma obljublajo, da bodo v film vključili tudi filmske posnetke, ki doslej še niso bili predvajani.

knjige

Knjige o Titu

V počastitev Titovega visokega življenjskega jubileja in štiridesetletnice njegovega vodstva komunistične partije je izšlo veliko knjig, ki na tak ali drugačen način poskušajo približati osebnost in delo tega velikega človeka. Izbrali smo dvojico knjig: „Josip Broz-Tito“ Stanojeviča in Tihomirja Stanojeviča ter „Tito“, ki je plod dela več avtorjev. Obe knjigi sta po svoji zasnovi in ne nazadnje tudi po ceni dostopni najširšemu krogu bralcev. Knjiga Nešovića in Stanojeviča „Josip Broz-Tito“ je izšla pri Mladinski knjigi v zbirki Obrazi. Namenjena je predvsem šolski mladini. Kot je značilno

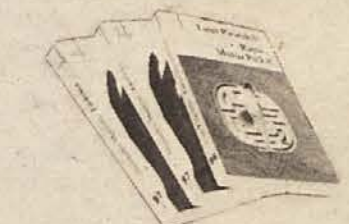

ZMAGA NA TIPKA

za vse knjige te zbirke, podaja podobo in zgodovinsko vlogo Tita v zgoščnem besedilu, ka terega v obilni meri spremljajo dokumentarne fotografije.

Pod naslovom „Tito pa je Cankarjeva založba izdala knjigo, v kateri je več avtorjev pripravilo izbor Titovih govorov in člankov o revoluciji, samoupravljanju in neuvrčenosti, misli njegovih sodelavcev o njem ter ljudskih in umetnih pesmi o Titu. Prispevek k Titovi biografiji je prispeval dr. Pero Damjanović. Knjiga žepnega formata je tiskana na tankem papirju, zato je kljub skromnemu zunanemu videzu obsežna, saj šteje nad 460 strani. Njena odlika so kratki, jasni sestavki ter odličen izbor.

Zbirka gre h koncu

Obsežna knjižna zbirka Sto romanov, ki že trinajsto leto izhaja pri Cankarjevi založbi, se bliža koncu. S številčkama 96 in 97 je založba izdala dvojico romanov, brez katerih si italijanske književnosti ne moremo predstavljati: „Zaročenca“ Alessandra Manzonia ter „Rajnkega Matija Paskala“ Luigija Pirandella.

Historični roman „Zaročenca“ je delo, s katerim je Alessandro Manzoni zaslovel po vsej Italiji ter ga mnogi literarni zgodovinarji postavljajo ob bok Dantejevi pesnitvi „Božanska komedija“, Ariostovemu „Be-snečemu Rolandu“ in Tassovemu „Osvobojenemu Jeruzalemu“. Drugi ga štejejo le za bolj-ši historični roman v svetovni književnosti. Dejansko je roman nastal ob tesni naslonitvi na znamenite historične romane Walterja Scotta, česar avtor ni nikoli skrival. Kot temeljno delo italijanske književnosti zbuja še danes živahne odzive tako literarnih strokovnjakov kot navadnih ljubiteljev dobre knjige. Tudi Luigi Pirandello sodi med slovite italijanske pisce, le

da je bolj samosvoji in kot pisec predstavnik novega časa. Predstavnik novega časa je tudi junak njegovega romana „Rajnki Matija Paskal“, človek, ki že dvomi v vseomogočnost znanosti in napredka. Roman je kmalu po nastanku doživel ugoden odziv pri bralcih; hitro in z uspehom so ga izdali tudi v drugih jezikih.

Spomini na otroštvo

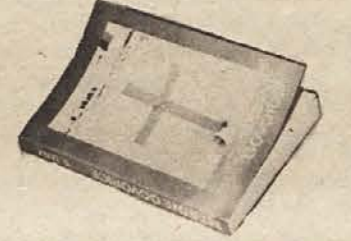
V Cicibanovi knjižnici Mladinske knjige je izšlo zanimivo delo „Spomini na otroštvo“. Čeprav je knjiga namenjena predvsem mladim bralcem, bodo po nji radi segli tudi odrasli, posebno tisti, ki jih zanimajo otroška doživetja naših bolj ali manj znanih literatov. V knjigi „Spomini na otroštvo“ je namreč Kristina Brenkova zbrala pripovedi 72 slovenskih literarnih ustvarjalcev; vsak od njih pripoveduje o svojih doživetjih, izkustvih, doživljajih v otroških letih, to je v dobi, ki zariše neizbrisne sledi v človekovo osebnost. V knjigi so predstavljeni avtorji, ki so ali še živijo v času po vojni, medtem ko prej umrlih sedanji izbor ni zajel. Urednik zbirke Niko Grafenauer obljublja, da bodo tej knjigi sledile še druge, ki bodo ta svojevrsni izbor spominov razširile na vse pomembnejše besedne ustvarjalce pri nas.

MESTNE GOVORICE

Močan pripovedniški dar in čut za podrobnosti v življenju posameznika postavlja pisatelja Siegfrieda Lenza v vrh sodobnega nemškega pripovedništva. Ugled si je pridobil in utrdil s številnimi romani, novelami, dramami in radijskimi igrami. Umetniško najbolj prepričljiv je v svojih romanih, od katerih

imamo nekaj že prevedenih v slovenščino. Dosedanjim prevodom se pridružuje roman „Mestne govornice“, ki je v prevodu Olge Ojstršek izšel kot 148. zvezek zbirke Ljudska knjiga Prešernove družbe.

V romanu „Mestne govornice“ se je Lenz lotil sicer pri njem priljubljene vojne teme: okupacija Norveške je okvir pripovedi o ljudeh malega mesta, v

katerem Nemci zapro 44 najuglednejših meščanov kot talce zaradi napada odporiške skupine na ostarelega nemškega generala. Nemci hočejo v zameno za življenje 44 talcev življenje Daniela, voditelja odporiške skupine. Daniel bi se Nemcem predal, vendar mu je glavni štab odporiških sil vdajo prepovedal. Okupatorji so talce postrelili. Iz tega zraste v pripovedi težko moralno vprašanje. Lenz pronicljivo analizira in riše podobo človeka, zapletenega v niti zla, kateremu ne more pobegniti. Posebnost romana „Mestne govornice“ je sam način pripovedi. Lenz je roman napisal, kot da eden od udeležencev ponesrečenega atentata na generala pripoveduje Danielu še enkrat vse dogajanje.

MOST

Za mnoge je prebiranje knjig norveškega pisatelja Tarjeija Vesaasa srečanje s pesnikom. Tudi „Most“, ki ga je v slovenščino prevedel Janko Lorenci in smo ga pred kratkim dobili v popularni zbirki Ljudska knjiga pri Prešernovi družbi, je tako delo. Poezija tako po zgodbi kot po jeziku. Lirično nadahnjena ljubezenski roman s „trikotnikom“: dve dekleti in fant, vsi komaj osemnajstletni, med katerimi se prepletajo ljubezenska čustva. A ker mora v takem primeru tretji odpasti, se to pripeti tudi v tej zgodbi, razumljivo, enemu od deklet. Zgodba sama pa vendarle ne ostaja na lirično-ljubezenskem površju, temveč razkriva skrivnostne sile notranjega življenja človeka ob človeku – moškega ob ženski, ženske ob moškem. In to je tudi poglavitna vrlina „Mostu“. Naj pristavimo še to, da so Vesaasa prav zaradi njegovega tenkočutnega poglavljanja v skrivnosti življenja že nekajkrat predlagali za Nobelovo nagrado.

prebrali smo

Zapisan slavi

Čas med obema vojnama je bil v ZDA čas velikih ekonom-

skih kriz, naraščajoče brezposelnosti, bede in životarjenja večjega dela ameriške družbe. In kdo bi to bolje spoznal in opisal kot človek, ki je vse svoje življenje preživel med temi ljudmi? Woody Guthrie se je rodil, živel in umrl v revščini; bil je brez formalne izobrazbe, toda življenje je poznal kot malokdo. Bil je glasbenik, pel in igral je ljudske pesmi. V svojem življenju jih je napisal nad tisoč; večino jih je posvetil delavcem, revežem, brezposelnim in bednim ljudem:

Avtobiografski roman „Namenjen slavi“, ki je izšel pri Pomurski založbi, na preprost, razumljiv, a tudi tragičen, razmišljajoč in zabaven način opisuje otroštvo in del avtorjev mladostnih potepanj po ZDA. Guthrie nam opiše propad svoje družine, peščene viharje, požare, ki so uničili toliko domov in družin, srečamo ga med ljudmi, ki so iskali delo, z ljudsko pesmijo lajša težave obiralcem na plan-tažah, razveseljuje delavce, ki so gradili jezove za elektrarne, po-doživlja tragiko življenja delavcev na naftnih poljih in blišč in bedo velemera.

Čeprav je Guthrie znan kot glasbenik, je napisal tudi več proznih del, od katerih je pričujoči avtobiografski roman njegovo najboljšo delo. Knjiga je v ZDA prvič izšla leta 1943, se daj, deset let po avtorjevi smrti, pa po zaslugi prevajalca Tomaža Domicelja tudi pri nas.

D. VOVK

„Tista moderna glasba, ki temelji na razbijanju, grobsti, moči in prevetliki glasnosti, mi ni všeč. Bral sem tudi, da je zaradi nje vse več naglušnih in gluhih med mladimi,“ je povedal 18-letni Bojan Kovač, dijak 3. razreda gimnazije v Kočevju, ki že 11 let obiskuje nižjo glasbeno šolo in je pred kratkim osvojil kot posameznik v D skupini (najtežji) prvo mesto in prvo nagrado na 14. srečanju harmonikarskih orkestrrov in solistov iz vse Jugoslavije v Pulju. Tak uspeh so doslej dosegli le redki.

Ko je naprej odgovarjal na vprašanja o odnosu mladine in odraslih do glasbe, je dejal, da se velika večina mladih navdušuje za progresivno, rock, jazz in pop glasbo. Vprašnje pa je, če jo imajo radi zato, ker nekaj najdejo v njej, ali zato, ker berejo, oziroma jim drugi rečejo, da je dobra. „Nekateri na koncertu nore, padajo v nezavest, prihaja pa celo do orgij, slačenja. Besedila po-pevk so običajno neumna. Tu

so še svetlobni učinki... in vzdušje je še hušje kot na kakšni nogometni tekmi. Vendar je verjetno nekaj v tej glasbi, kar jih pritegne.

Odrasli pa imajo raje umirjeno glasbo, popevke. Še starejši pa se navdušujejo za opere, koncerte in resno glasbo, se pravi za tisto glasbo, ki res nekaj velja. Vprašanje pa je, če se tudi oni niso v mladosti navduševali za kakšen cigu-migu.

Sam pa imam rad narodno glasbo, — zelo so mi všeč ruske in pesmi, ki jih poje Slovenski oktet — narodnozabavno glasbo — predvsem Avsenike — in resno glasbo. Všeč so mi tudi nekatera dela sodobnih avtorjev, kot so Volpi, Fugazza in Trecate. Skratka: bolj se navdušujem za melodijo kot za ritem. Vendar moram tudi tu takoj dodati, da so mi všeč ritmi latinskoameriških plesov, kot so samba, rumba, tango, ča-ča-ča. Skoraj bi pozabil, da so mi všeč tudi vojaške, ki imajo strog ritem, pa če poje zbor ob

spremljavi harmonike ali igra orkester na pihala. Zelo mi je všeč „Marš na Drino“ in Pesem 14. divizije. Tudi v nekaterih starih filmih, na primer v Ple-su na vodi, so zelo lepe melodije.“

Bojan, ki je v šoli vseskozi odličnjak, je o današnji glasbeni vzgoji povedal: „Nekaj šolar le odnese od tiste ure ali dveh glasbene vzgoje na teden. Vsaj sliši dela priznanih umetnikov, čeprav se morda zanje ne navdušuje. Morda pa bo kdo kasneje le kupil tudi kakšno ploščo resne glasbe. V srednji šoli še enkrat slišiš dela priznanih avtorjev. Nihče ti nobene glasbe ne vsiljuje, kar je prav. Vsekakor pa dobiš nekaj splošne izobrazbe.“

Študirati namerava pedagoško smer, ni pa se še odločil za stroko. O svojem učitelju oziroma mentorju pravi: „Za vse, kar sem v glasbi dosegel, je zaslužen moj mentor Adi Škorjanec. To je res pravi človek in vzgojitelj. S prijazno besedo doseže vse. Učenca zna pritegniti. Tudi izven šole

je prijazen. Nikoli se nisem bal na vaje ali nastop. Njegov odnos me spodbuja k delu. Zelo se veseli, če dosežem uspeh. Če bi se spet odločal za glasbeno šolo, bi ponovno njega izbral za mentorja.“

In kaj bi ta fant, ki se ne sme preveč ukvarjati s športom, ker sicer ne bi imel dovolj občutljivih prstov za tipke harmonike, naredil, če bi bil župan?

„Vsem ljudem ni mogoče ustreči. V Kočevju smo hoteli bazen, zdaj pa ni dovolj obiskan; morda tudi zato, ker je vstopnina razmeroma visoka. Človek pa hoče tisto, česar nima, ko pa tisto dobi, se usmeri drugam. Mladina bi rada klub, mladinsko središče. Če pa je v Kočevju kakšno gostovanje, ga ne pridejo gledat prav tisti, ki se najbolj navdušujejo za klub in njegovo kulturno-zabavno poslanstvo. Jaz bi bil za disco klub, ki bi imel več oddelkov, da bi vsak lahko poslušal tisto glasbo, ki ga zanima.“

JOŽE PRIMC

LADISLAV LESAR
OBRAZI

MORILCI IZZA PISALNIH MIZ

Na povabilo SAZU je Slovenijo obiskal ing. Simon Wiesenthal, znani „lovec na naciste“ in vodja mednarodnega židovskega dokumentacijskega centra na Dunaju. Mož z nenavadno energijo, znanjem in dobrimi živci je pri petinšestdesetih letih še ves predan svojemu življenjskemu cilju: odkriti in predati roki pravice čimveč množičnih morilcev, krivce strahot druge svetovne vojne, da se ne bi nikoli več ponovilo tisto strašno dejanje.

„Na ta dejstva zgodovine ne smemo nikoli pozabiti. Kajti oportunitizem raznih politikov je često pripeljal do sprave z nacisti ali do modusa vivendi s tako imenovanimi demokratičnimi privrženci. V različnih deželah smo lahko ugotovili, da je to vprašanje pravičnosti glede množičnega pokola naletelo na različno obravnavo, in v nekaterih deželah je politična resnica — ker so glasovi nacistov pri volitvah potrebni — privedla tako daleč, da je prišlo do izjave, češ čas je za zaključno potezo, 30 let je dovolj.“

V Avstriji na primer, ne bo več procesov proti zločincem II. svetovne vojne, čeprav so preiskave uradno še v teku. Tudi v nekaterih drugih deželah z izjemo Nizozemske je to vprašanje izgu bilo vsakršno pomembnost. Toda ne za nas! Mi ne ustvarjamo politike, mi smo žrtve politike in zato je ne moremo odobravati. Zato moramo povzdigniti svoj glas. Mi preživeli, manjšina v primerjavi s milijoni, ki jih je nacistično barbarstvo odtrgalo od nas. Še danes živi skoraj 7 milijonov nacistov, od tega približno 5 milijonov v Zvezni republiki Nemčiji, 1,5 milijona v Nemški demokratični republiki, 300.000 v Avstriji in okoli 200.000 v ostalem svetu. To so okrogle številke. Imajo pa vse večji, lahko bi rekli, zastrašujoč vpliv na mladino.

Moramo se zavedati, da tega, kar se je zgodilo, ni mogoče nikoli kaznovati, ker življenje zločnica, ki ima na vesti stotisoče ljudi ali jih je celo lastnoročno ubil, ne more biti nikoli tako dolgo, da bi se za svojo krivdo pokoril. Vsak proces ima torej, kar se tiče razsodbe, simboličen pomen. Če se sedaj glasi sodba na smrt ali dosmrtno ječo, tedaj je še ohranjena misel pravičnosti — lahko se reče: človek je s svojim življenjem plačal za svoja kazniva dejanja, ali pa celo svoje življenje preživel v jetnišnici. Toda če je kazen omenjena in znaša le določeno število let, nastane prikaz stanja, ki ni zadovoljiv. Primer: Eichmanov vodja transportov Franz Novak je dokazano pripeljal 1.700.000 ljudi v Auschwitz. Njegova kazen je znašala 9 let. Nekdo lahko ob tem reče: „Za transport moje matere v Auschwitz je bil mož 30 sekund v zaporu.“

Mislím, da bi bilo v zvezi s tem dobro raziskati pravno stanje. Veljavno pravo je v različnih evropskih deželah staro približno 100 let. Tedaj,

ko je to pravo postalo zakon, je bil pojem masovni morilec povezan z nagonim storilcem, bolno osebo, blaznežem, ki je pobil svojo družino. Pred Hitlerjem je bil pojem masovnega morilca povezan s takšnimi storilci. Čas nacizma pa nam je prinesel popolnoma nov tip masovnega morilca, tip, ki ni imel nobenih osebnih odnosov s svojimi žrtvami, ki čisto teh žrtev niti videl ni — to je morilec izza pisalne mize, ki je s svojim telefonskim razgovorom ali telegramom iz oddaljenosti sto kilometrov izbrisal stotisoče ljudi. Žrtve niso vedele, kdo je njihov morilec, in ta ni poznal ali videl svojih žrtev. In za te masovne morilce nimamo ničesar drugega kot sto let staro pravo. Težava, ki nas obremenjuje, je tudi oznaka „vojni zločinec“. Jaz uporabljám ustrežnejši pojem: nacistični zločinec. Zločini nacistov imajo le malo skupnega z vojno, začeli so se že šest let pred njo. Osnovanje koncentracijskih taborišč, nuernberški zakoni, kristalna noč, aretacije in umori. Vse to se je zgodilo že pred izbruhom vojne. Vojna je z osvojitvijo skoraj vse Evrope dala možnost zagrešiti velike zločine in ubiti milijone ljudi. Toda ti zločini niso bili del vojnih dejanj. Največ zločinov v letih 1942 in 1943 je bilo v uničevalnih taboriščih, ki so bila 1500 in več km oddaljena od frontnih linij. Kaj ima to opraviti z vojno, če so na primer Žide z otoka Rhodosa naložili na ladje, jih tedne brez vode in hrane vozili preko Evrope v Treblinko, da bi jih tam ubili.“

Simon Wiesenthal je strpen. Žaveda se velikih težav in nevarnosti pri tem delu. Toda do sedaj je že veliko narejenega. Izsledil vrsto zločinov, med njimi tudi Aichmana in kot enega zadnjih šefa izpostave gestapa na Jesenicah Clementa Druschkeja. Obiskal je Begunje in Podljubelj in z največjim spoštovanjem govoril o Jugoslaviji in Titu, ki je bil po njegovih besedah „vsem žrtvam nacizma po taboriščih sveta luč in upanje v temi.“

Tudi sam je preživel strahote uničevalnih taborišč in izgubil družino. Po rodu je Poljak, toda že davno je postal državlján sveta, strah in trepet nacističnih zločincev, ker, kot se je pošalil na tiskovni konferenci: „Ti ljudje mislijo, da vem o njih vse. Toda če bi vedel le deset procentov resnice, bi bil zadovoljen. Ne srečen. Sreča za takšno stvar ni prava beseda.“

Trenutno se ukvarja s tristo primeri. Večina teh je v ZDA, Čilu, Argentini... Med njimi je tudi eden največjih zločincev Jugoslavije Andrija Artukovič.

Simon Wiesenthal pravi: Nacizem dobiva nove oblike. Mogoče je danes že deset milijonov nacistov in neonacistov, ki bodo v nekem trenutku zgodovine postali zopet nevarni za človeštvo. Zato moramo pisati, govoriti, uprizarjati procese, tudi če ni na procesu glavnih krivcev, kakor se je to zgodilo na tržaškem procesu o zločinih v Rižarni.“

„Kjer bog roko ven molji“
BOJAN BUDJA
MARKO KLINC

na lovski tromeji

„Vendarle. Bali smo se že, da boste našo gostilno izpustili,“ so si oddahnili vaščani Lašč pri Dvoru, ko smo si za današnji zapis izbrali oštarijo „Pri Rojcu“. Upravičeno. Za vasico z nekaj hišami je to prostor, ki jim veliko pomeni. Nimajo ne trgovin ne drugega mesta, kjer bi se zbirali, zato so večeri v Rojčevi gostilni vselej polni vsakdanjih zgodb iz trdega kmečkega življenja in ob kozarcu pravega belokranjskega se razgreje še tako „hladna“ kmečka duša.

„Za goste se nam pa res ni treba bati,“ pravi današnji birt Franc Rojc, ki skupaj z ženo Marico že celih sedem let nepretrgano vodi gostilno. Ob tem je povedal, da so bili v tej hiši že pred vojno gostilniški prostori, last nekoga njihovega soseda, da pa je sovražnik hišo med vojno skoraj popolnoma uničil. Po osvoboditvi je pričela krčmariti Maričina mama, vendar je kasneje gostilno prepustila hčerki, ki je bila ta čas najmlajša obrtnica v kraju. Da nes se lahko postavi z že 16-letnim „stažem“ v gostinstvu. Nekaj se ga je „nabralo“ v Novem mestu, nekaj pa na Frati, kjer sta bila z možem natanko štiri leta in petnajst dni. Potem sta začela v Laščah. Najprej Marica, sedaj pa ima gostinsko obrt tudi Franci.

Domačini so nam zaupali, da čeprav tudi sami veliko koljejo doma, še kako radi sedejo za mizo Rojčeve gostilne, ki lahko ponudi marsikatero dobroto. Birt je namreč tudi pol mesarja, zato nič čudnega, če se je glas o dobrem pršutu, domačih salamah pa zrezkih, pečenkah, pečenicah in krvavicah razširil celo tja do bele Ljubljane.

„Imamo veliko prehodnih gostov, še posebno Novomeščanov, Kočevcev pa tudi Ljubljančanov, in dandanes moraš gostu, če hočeš, da bo še kdaj odprl vrata tvoje gostilne, ponuditi zares domače stvari. Tega je pri nas dovolj. Večkrat na leto koljemo, pa tudi salame in ostale izdelke naredimo doma. Naš jedilnik je vsak dan izpolnjen še z dvema obrokoma tople hrane, za malico pa nudimo enolončnice.“

Ob tem moramo zapisati, da je pri Rojčevih stalna postojanka šoferjev, ki vozijo iz Kočevja v Novo mesto in obratno, veliko pa je tudi gozdarjev, ki tako „širokogrudno“ krčijo čudovite kočevske gozdove. Birt pravi, da je le malo tovornjakov, ki si ne bi vsaj za trenutek odpočili od naporne in luknjave makadamske poti, ki tudi Laščanom ne da mirnega spanca. Prav za gostilno je to nemajhna ovira, saj k njeni uspešnosti sodi prav gotovo lepa asfaltna cesta, da o vodovodu, ki si ga Rojčeva tako želita, ne govorimo.

„Veliko želja imamo. Vodovod in asfalt sta le največji. Radi bi pa pridobili še kakšen prostor v gostilni, uredili vrt, postavili kakšno

brunarico za zaključene družbe. Že danes dobivamo mnogo naročil, tudi za skupinske obiske. Veliko je fantovščin in dekliščin, stregli smo tudi že svatom, toda družbi, ki šteje več kot dvajset gostov, sva z ženo le stežka kos. Malce bolje bo potem, ko si bomo uredili novo, sodobnejšo kuhinjo, mogoče bomo najeli tudi kaj osebja. Danes je namreč hudo. V kraju ni nobene trgovine, tako da hodimo nakupovat na Dvor, nič kolikokrat pa se je že zgodilo, da nas je pozimi sneg povsem odrezal od sveta. Takrat pač kruh sami pečemo. Pomagamo si, kakor vemo in znamo.“

Rojčeva gostilna ima dve sobi, ena od teh pa je bogato okrašena s številnimi lovskimi trofejami. Začudenje se je razblinilo takoj, ko smo izvedeli, da je prav to mesto tromeja lovskih družin, treh lovišč. In kdor je vsaj malo lovca, bo prav gotovo vedel, da napornemu lovu sledi „lovska“ debata v bližnji krčmi. Tako so Rojčevi namelokrat gostitelji možem v zelenih uniformah. Če je dober ulov, gre kakšna divjačina tudi v pečico in ob polnih mizah si sledijo šale in domisljice, pripravljene seveda na lovski način, kot po tekočem traku.

Tako je nekoč odšel lovec z dvema jazbecarjema na lov na jazbece. Po dolgotrajnem in brezuspešnem iskanju so vendarle našli jazbino, nekoliko veliko, tako, da so morali vsi trije lajati vanjo. In glej ga, zlomka! Že po kratkem času je iz luknje prisopihal — vlak. Jazbino so namreč zamenjali za tunel!

Takšnih in podobnih je ob „lovskih“ večerih nešteto, veseljačenje se nemalokrat zavleče pozno v noč. Rojčeva pravita, da je treba pač marsikdaj potrpeti in ustreči gostom. Tudi v tem je mogoče skrivnost, da je v gostilni sila malo izgredov. S tistimi najvztrajnejšimi pa opravi krepka birtova roka.

Nečemu pa se Rojčeva vendarle „čudita“ dajatvam. Te so namreč za vse gostilničarje enake, pa čeprav v Laščah nimajo ne ceste ne vodovoda. Koliko dodatnega dela namreč povzroči nošenje vode pa gretje, zraven tega pa še stroški s prevozom cisterne. Dali so denar za oboje, pa se danes še ni nič premaknilo. „Tako blizu smo mestu, pa vendar tako daleč,“ pravita. „Lani smo gostilno obnovili, toda hiše nismo ometali, kajti ob stalnih oblikih prahu bi omet kmalu izgubil svojo barvo.“

Ob koncu moramo zapisati, da gostilna v Laščah tudi ob torkih, ko je zaprta, ni prazna. V njej se veselo podita Rojčeva sinova, še posebno starejši, ki navzlic komaj enajstim letom že danes kaže nekaj zanimanja za poklic starišev. Tako lahko naš zapis zaključimo z ugotovitvijo, da se za obstoj gostinstva v Laščah ni potrebno bati. Gostinska kri in skrivnostni svet kočevskih (pra)gozdov sta za to dovolj veliki zagotovili.

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV –
DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST NOVO ME-
STO, NOVO MESTO, GLAVNI TRG 24

obveščata

zavarovance, ki imajo sklenjeno obvezno zavarovanje avtomobilne odgovornosti za registrirana motorna vozila, da lahko od 20. junija 1977 dalje dvignejo ustrezno število kuponov oziroma dodatnih kuponov k policam avtomobilne odgovornosti, in sicer:

- zavarovanci, ki imajo stalno prebivališče v občini Črnomelj – pri Avto-moto društvu Črnomelj, Kolodvorska 56/a, telefon: 76-066
- v občini Kočevje – pri predstavništvu v Kočevju, Ljubljanska c. 25/1, telefon: 061-86-052
- v občini Metlika – pri predstavništvu v Metliki, Trg svobode 1, telefon: 77-219
- v občini Novo mesto – v poslovnih prostorih Dolenjske območne skupnosti Novo mesto, Novo mesto, Glavni trg 24, soba št. 18, telefon: 22-152
- v občini Trebnje – pri predstavništvu v Trebnjem, Goliev trg 4, telefon: 83-352.

Kupone bomo izdajali samo proti predložitvi veljavne zavarovalne police, katero bo pooblaščen delavec žigosal z oznako „Kuponi izročeni“.

Tistim zavarovancem, ki so v preteklem letu povzročili eno ali več škod, se število dodatnih kuponov sorazmerno zmanjša.

Izdaja dodatnih kuponov je brezplačna. Veljavno polico in kupone mora imeti pri vožnji vsak voznik motornega vozila obvezno pri sebi, ker bo oba dokumenta potreboval v primeru prometne nezgode.

Zavarovalno polico in kupone bo potreboval tudi pri naslednji registraciji motornega vozila.

Od 13. junija 1977 dalje bomo izdajali zavarovalne police na novih obrazcih s tremi kuponi.

Vse zavarovance obveščamo, da lahko na naših predstavništvih, pri avto-moto-društvih v Črnomlju in Novem mestu in na Dolenjski območni skupnosti Novo mesto dvignejo evropski obrazec, s katerim prijavijo zavarovalni skupnosti prometno nezgodo. Ta obrazec mora imeti zavarovavec vedno s seboj.

Instalacijsko podjetje
Novomontaža,
Novo mesto, Adamičeva 2

RAZPISUJE

- delovno mesto elektrotehnika za delo v pripravi dela in kalkulacijah na področju elektroinstalacij
- več delovnih mest za KV elektroinstalaterje
- več prostih učnih mest za elektroinstalaterje, vodovodne instalaterje in instalaterje centralnega ogrevanja.

Pogoji:

- pod 1: končana šola, moralno-politična neoporečnost in najmanj 4 leta prakse ter da kandidat ni v kazenskem postopku; pod 2: končana šola;
 - pod 3: končana osemletka;
- Stanovanj ni. Plača po pravilniku o OD. Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po razpisu.

SGP „SLOVENIJA CESTE“, n. sol.o
LJUBLJANA, TITOVA 38

VABI

k sodelovanju

BULDOZERISTE IN NAKLADALCE

Pogoji za sprejem:

poklic iz strojne stroke in izpit za upravljača težke gradbene mehanizacije ter najmanj enoletne delovne izkušnje v stroki.

Kandidatom nudimo: možnost reševanja stanovanjskega vprašanja in dopolnilnega in strokovnega izobraževanja.

Na delo sprejemo za določen ali nedoločen čas, pogoj je poskusno delo. Nastop dela je možen takoj ali po dogovoru. Rok za vlaganje prijave je 15 dni po objavi v časopisu.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema: kadrovsko-spolšni sektor SGP „Slovenija ceste“, 61000 Ljubljana, Titova c. 38.

„SOP“, specializirano podjetje za industrijsko opremo, Krško, TOZD STORITVE, n. sub. o., Krško, Gasilska 3

SVET ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

razpisuje

prosti delovni mesti

2. čuvajev

POGOJI:

da ustreza splošnim pogojem, odslužen kadrovski rok. Delo je za nedoločen čas. Stanovanj nimamo. Rok prijave je 15 dni po dnevu objave. Prijave sprejema kadrovska služba.

ONPZ „BOHOR“ SEVNICA

objavlja

prosta delovna mesta

RAČUNOVODJE (-reelekcija-)

Pogoji:

- višja šola ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnem ali vodstvenem delovnem mestu;
 - srednja šola ekonomske smeri in 5 let izkušenj na vodilnem alj vodstvenem delovnem mestu.
- Pismene prijave naj kandidati pošljejo v roku 10 dni po objavi.

GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE
LJUBLJANA

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja

prosta delovna mesta

STROKOVNEGA SODELAVCA

- tajnika strokovnega odbora za gostinstvo in turizem Novo mesto pri Medobčinskem odboru GZS za Dolenjsko, s sedežem v Novem mestu, Glavni trg 7.

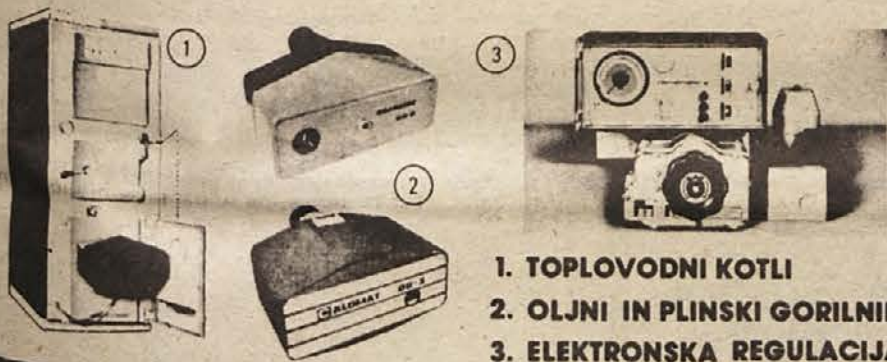
POGOJI: višja izobrazba ekonomske ali pravne smeri, 3 leta ustreznih delovnih izkušenj, poskusno delo 3 mesece.

Osebnih dohodki po samoupravnem sporazumu.

Prijave sprejemamo 15 dni po dnevu objave.

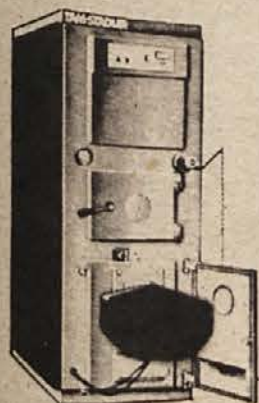
Kandidati lahko pošljejo svoje ponudbe z dokazili, opisom dosedanjega dela, življenjepisom in potrdilom o nekaznovanosti prek Medobčinskega odbora GZS Novo mesto, kjer bodo prejeli tudi zelene informacije.

TAM-STADLER

1. TOPLOVODNI KOTLI
2. OLJNI IN PLINSKI GORILNIKI
3. ELEKTRONSKA REGULACIJA

VSE ZA OGREVANJE

**SUPERAVTOMATSKO
OGREVANJE
Z VAKUUMEMAJLIRANIMI
BOJLERJI**

Mednarodni patent No.250127

UNIVERZALNI KOTLI

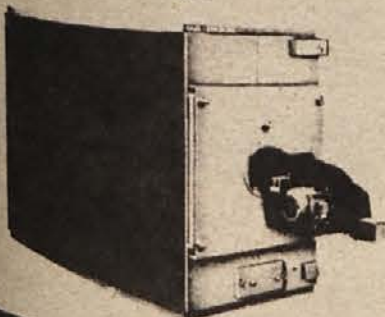
- od 25.000 kcal/h naprej
- možnost kurjenja z oljem, s premogom ali plinom
- visoki izkoristki goriva
- vgrajena avtomatika za samodejno delovanje
- gorilniki
- zagotovljeni nadomestni deli in servis
- ugoden dinarski nakup

KOTLI Z DVOJNIM KURIŠČEM

- od 25.000 do 80.000 kcal/h
- možnost kurjenja s premogom, odpadki, oljem ali plinom
- visok izkoristek goriv
- samodejno delovanje

KOTLI ZA OLJE ALI PLIN

- od 200.000 do 3.000.000 kcal/h
- ugodne dimenzije
- visoki izkoristki
- za delovanje do 110°C
- za nizekotlačno paro do 0,5 atm
- kvalitetni gorilniki
- dinarski nakup

VARČNO OGREVANJE

TAM MARIBOR
OBRAT STUDENCI
62000 Maribor
Leningrajska 27

Piše preprosto,
poroča kratko
in razumljivo:
**DOLENJSKI
LIST**

PRIHRANITE SI SKRBI - ODLOČITE SE ZA JELOVICO

NUDIMO VAM:
– okna in balkonska vrata
– JELOBOR 76
– notranja vrata
– vhodna in garažna vrata
– senčila (polkna, rolete, žaluzije)
– montažne objekte

**KREDIT DO
30.000 DIN**

PRODAJNA MESTA:
Posavje-Brežice, Mercatorjeve
poslovalnice v Szentjerneju, Trebnjem in Metliki

JELOVICA, Škofja Loka, tel. (064) 61-361

JELOVICA

ČAS SE MU IZTEKA. Stari most čez Krko v Krški vasi vsak dan popravljajo, da bi laže vzdržal, dokler ne bo dobil novega soseda. (Foto: J. Teppey)

PRIZNANJA KRVODAJALCEM

V domu JLA v Brežicah je bila v petek, 2. junija, prisrčna slovesnost. Na njej so se oddolžili krvodajalcem iz vse občine. Za dvajsetkratno darovanje krvi so podelili 8 priznanj in značk, za desetkrat darovano kri 45 priznanj in za petkratno darovanje krvi 152 priznanj.

NOVO V BREŽICAH

STADION NARED. Mladi so s prostovoljnimi delom izredno veliko prispevali k ureditvi stadiona in s tem posredno k oživitvi dolgo vrsto let zapostavljene atletike. Kraljici športov se torej obetajo boljši časi. Na brežiškem stadionu bo danes slovesen mimohod 1200 udeležencev 28. športnega prvenstva jugoslovanskega vojnega letalstva in protiletalske obrambe. Na tekmovanjih bodo sodelovali tudi posavske ekipe.

„POSAVJE“ V AKCIJI 130. V trgovskem podjetju Posavje v Brežicah so te dni pripravili podroben program za ureditve zakona o združenem delu. Poseben poudarek so namenili nagrajevanju po delu in svobodni menjavi dela, s čimer se vključujejo v akcijo republiškega sindikata.

BREŽIŠKE VESTI

Zdaj se prebujajo Gora

V krajevni skupnosti Gora, ki je z okoli 500 prebivalci med najmanjšimi v krški občini, so letos visoko zasukali rokave. Marljivo prostovoljno delo prebivalstva bo kmalu prineslo v naselja pridobitve, ki jih že vrsto let težko pričakujejo.

Med njimi naj najprej omenimo okoli pet kilometrov ceste, ki bo od krškega do Goleka postopoma dobila asfaltno prevleko. Akcijo zanjo so zastavili v januarju in na 2,5 kilometra dolgem odseku napravili že vsa zemeljska dela. Prihodnje leto bodo to povezavo podaljšali do Gore, 1979 pa še do Goleka, kjer jo bodo spojili s cesto iz smeri Velikega Trna.

Zemeljska dela, ki so jih krajanje opravili s prostovoljnimi delom, so bila dokaj težavna in v dveh akcijah so se starejšim pridružili tudi člani mladinske organizacije. Številno brezplačnih delovnih ur se je tako povzpelo nad tisoč. Njihovo vred-

nost moramo prišteti 360 tisočakov, kolikor so krajanje prispevali v denarju. Pri zemeljskih delih je sodelovalo še 23 gospodinjstev s traktorji in kaminom.

V krajevni skupnosti se ta čas bliža koncu graditev gasilskega doma. Obsežno poslopje vključuje manjšo dvorano za seštanke in prireditve, pisarno za delo KS in društev ter poleg stranskih prostorov še garažo za gasilsko vozilo. Tudi gasilski dom raste ob številnih urah prostovoljnega dela in materialni pomoči krajanov. Dokončan bo jeseni.

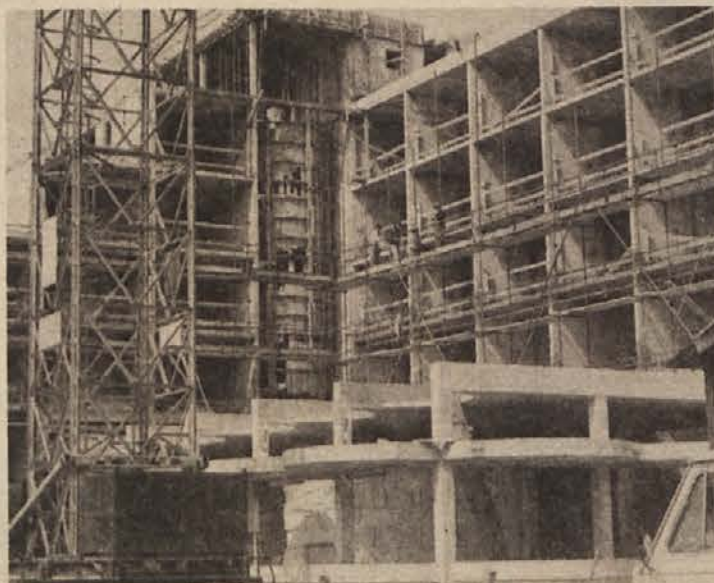
NAGRADE VSEM EKIPAM

Na letošnjem tekmovanju mladih članov RK iz prve pomoči v Leskovcu je 31. maja sodelovalo sedem osnovnih šol iz krške občine. Vsako od njih je zastopala po ena ekipa. Tokrat je imelo srečanje revijski značaj, zato znanja niso ocenjevali. Pokroviteljica Občinska konferenca SZDL je vsem ekipam podarila praktične nagrade.

KRŠKE NOVICE

NEKLEPČNOST. To je pojav, ki ni značilen samo za krško občino, ampak tudi za druge. Hkrati, ko odloča vedno več ljudi, se srečujejo z dejstvom, da mnogi idejno-politično niso dorasli novim nalogam in dolžnostim, da bodisi ne morejo, ne znajo ali pa ne želijo sodelovati in sodelovati.

V JUBILEJNEM LETU VEČ NOVIM. Občinski odbor Rdečega križa želi letos povečati število krvodajalcev v krški občini, kjer so že doslej imeli izredne uspehe. Geslo letošnje krvodajalske akcije je: „naj nihče ne umre zaradi pomanjkanja krvi“. Vsem delovnim organizacijam je RK te dni poslal plan letošnjih odzvemov glede na število zaposlenih, obenem pa jih je seznanil z odzivom v preteklem letu.

GRADBIŠČE. Delo prigraditvi hotela ob delavskem domu v Krškem napreduje. Hotel bo dokončan jeseni. (Foto: Jožica Teppey)

KRVODAJALCI, ČAKAJO VASI!

V krški občini se bo v torek začela krvodajalska akcija. Prvi dan, 14. junija od 7. do 15. ure, bo odvzem krvi v zdravstvenem domu v Kostanjevici, 15. junija od 6. do 15. ure v osnovni šoli na Senovem, 16. junija od 6. do 15. ure v Kovinarski Krško, 17. junija od 5. do 15. ure pa v Tovarni celuloze in papirja v Krškem. Občani, ne pozabite na svoj dolg do sočloveka! Rdeči križ pričakuje, da se boste tudi tokrat odzvali polnoštevno.

PRESENEČENJE

Po tistem, ko so Krčani preložili osrednje prireditve v počastitev petstoletnice mesta, se niso več nadejali, da bo Delavski dom dokončan do roka, to je do občinskega praznika. Prav zato so bili mnogi presenečeni, ko so zvedeli, da bo slavnostna seja občinske skupščine v dvorani Delavskega doma. Podjetje Pionir je držalo besedo in dokončalo dom kulture brez zamude. Manjka le še zunanja ureditev, ki je za zdaj provizorična.

Le kolikor zmore gospodarstvo

Programi samoupravnih interesnih skupnosti prekašajo možnosti — Osem tozdv iz izgubo

Na sejo občinskega izvršnega sveta v petek, 27. maja, so bili vabljeni vsi direktorji tozdv v občini. Domov so se vrnili z zajetnimi svežnji gradiva za zaključno javno razpravo med delavci.

V škarjah med tistim, kar naj bi po predvidevanjih gospodarstvo sevniske občine še zmoglo, in tistim, kar bi samoupravne interesne skupnosti rade, se je moral izvršni svet odločiti za nezaupnico tem programom. Ze podatki za gospodarjenje v prvem trimesečju letošnjega leta kažejo, da so razmere resne. Po

Gospodarstvo torej zateguje pas, očitno pa ga bo treba tudi v samoupravnih interesnih skupnostih. Republiške zveze interesnih skupnosti se še vedno vedejo dokaj neresno, kar zadeva postavljanje normativov.

Predsednik občinskega izvršnega sveta Mihael Keršič se na tej seji ni mogel govoriti o standardih republiške kulturne skupnosti, ker jih ni bilo. Po drugi strani bi le-ta rada kar 613 milijonov dinarjev za naložbe.

Jasno je, od kod pričakujejo ta denar. Iz sevniske občine naj bi se v to mošnjo nateklo kar 10,2 milijona dinarjev, medtem ko naj bi za dejavnost v občini ostalo le 6.642.000 dinarjev. Takšno „načrtovanje“ je račun brez krčmarja.

A. ZELENJAK

SEVNIŠKI PABERKI

DOBRA ORGANIZACIJA — V soboto so na sevniški osnovni šoli nad vse uspešno izvedli obrambni dan. Nižja stopnja — okrog 600 učencev — je zapustila tesno šolsko stavbo v pičlih 45 sekundah, višja stopnja — okrog 500 učencev — pa iz nadstropja prej kot v minuti. Po obrambnem načrtu so opravili vse naloge vsi krožki; šolski radiomaterji so npr. vzdrževali zveze z vsemi pomembnimi točkami in štabom. Na koncu so izvedli pravi partizanski miting, kjer sta govorila borce Slavko Štrulec in načelnik oddelka za ljudsko obrambo pri občinski skupščini Slavko Lubšina, ravnatelj prof. Jože Bogovič pa je ocenil izvedene akcije.

RAKETE V BOŠTANJU — Prizadevni člani astronavično raketarskega kluba Vega iz Sevnice so včeraj kljub znani denarni stiski odprli v boštanski osnovni šoli razstavo o svojem delu. Predvajali so barvni film, predavali, na kraju pa so izstrelili še eno raketo. Ob tej priložnosti so ustanovili tudi modelarski krožek, ki bo delal pod mentorstvom kluba.

MAJČEN V TRŽIŠČU — Jutri dopoldne bo v osnovni šoli Tržišče govoril o ljudski vstaji v tem kraju borec Stane Majcen iz Ljubljane. Vse priprave za veliko partizansko slavo na Malkovcu to poletje potekajo v redu. V Tržišču so že zabetonirani temelji za bodoči spomenik.

SEVNIŠKI VESTNIK

Enaki pred zdravniki

„Če je dobro za večino, bo tudi za vas,“ bi lahko sodili po odgovoru občinske zdravstvene skupnosti Sevnica na pripombe občinske statutarnopravne komisije predvsem na dvoje določil v statutu zdravstvene skupnosti, ki po mnenju te komisije ne zagotavlja občanom in delovnim ljudem svobodne izbire zdravnika. Strokovna služba te skupnosti je namreč takšnega „šimlja“ speljala skozi preostale skupščine celjske regije, zato se jim zdi kar čudno, da to v Sevnici ne gre.

Občinska komisija se je nato obrnila na republiško ustavno sodišče, z vprašanjem, ali je takšno naziranje v skladu z ustavo. Podobno kot ta komisija misli še marsikdo. Zdravstvena skupnost bi rada napotila upravičence do zdravstvenih uslug na zdravljenje le v občini ali

največ še v zdravstvene organizacije na območju svoje regionalne skupnosti. Kdor koli bi se šel zdraviti kam drugam, nastali stroški pa bi bili višji, kot jih naj bi doma plačala po svojih aktivih domača skupnost, naj bi to razliko plačal iz svojega žepa. Šele v primeru, da bi bil bolnik napoten na zdravljenje izven regije, bi stroške plačala zdravstvena skupnost.

Če bi to obveljalo, bi bil ljubljanski Klinični center res le domena tega „belega“ mesta. Kdor živi tam, bi avtomatično imel možnost do uslug na najboljših napravah in pomoči elitnega zdravstvenega osebja v republiki, smrtnik iz Sevnice pa le v izjemnih primerih. Ali je to krivično ali ni, naj bi sedaj razsodilo ustavno sodišče.

A. Ž.

ZASLUŽNI MIRENČANI — Ob krajevnem prazniku je predsednik krajevne organizacije SZDL inž. Maks Kurent podelil letošnja priznanja. Letošnji nagrajenci so: društvo Ljudska tehnika, Jožeta Gregorčič iz Brezovice, Ludvik Lenarčič iz Ševnice, Engelbert Škufca in znani mirenski rojak Rihard Kolenc. Na sliki: predsednik sveta KS inž. Avgust Gregorčič čestita tovarišu Kolencu. (Foto: Zeleznik)

Mokronog dobi industrijsko cono

Za industrijo naj bi bilo poslej na voljo 3,16 hektara zazidalnega okoliša

Na račun razvoja mokronoške industrije je bilo izrečenih že mnogo besed: ni manjkalo pikrih, dostikrat tudi hudomušnih, v glavnem pa so prevladovala dokaj otožna o zaostajanju kraja.

Novi odlok o sprejetju zazidalnega načrta nove industrijske cone v trgu daje upanje, da bo šel razvoj tudi v tem delu občine slednjic le hitreje. V bistvu ne gre za nič posebno novega.

Iz kraja v kraj

KRESNIČKE NISO POZEBLE — Tradicionalnega mokronoškega pustnega kamevala letos ni bilo. To seveda ne pomeni, da bo padlo v vodo tudi že običajno kresovanje na mokronoškem gradu. Vsi dejavniki v tem znanem trgu so že v zadnjih pripravah, presenečenj menda ne bo manjkalo. Več o pripravah na to turistično-zabavno prireditev bomo pisali prihodnjic.

Zemljišče med regionalno cesto Trebnje — Skocjan, lokalno cesto Mokronog — Trebelno in starim trškim jedrom je bilo že prvotno predvideno za industrijsko gradnjo. Nekoč je to že bilo nekaj industrije, sedaj se tam redko oglašja žaga. Le-ta je obojsena na rušenje.

Prav gotovo nikomur ne bo žal zanjo, kajti na tem mestu naj bi zrasli težko pričakovani novi poslovni prostori ljubljanske

Zmage in Induplatja. Nova proizvodne prostore ima v načrtu tudi Iskra z največjo investicijsko vrednostjo, ki ji v mokronoški zgodovini ni para. Bodoči objekti Iskre se bodo navezovali na sedanje prostore.

Komaj nekaj več vrst kot eno stran dolgi odlok bo torej za Mokronog izjemnega pomena. Lanskega avgusta in septembra je bil v javni razpravi. Občinski izvršni svet se je nato odločil naročiti dokončni osnutek zazidalnega načrta. Ni bilo lahko pridobiti številna soglasja.

Konec dober — vse dobro, so glasja so na mizi, ni šment, da se ne bi tudi gradilo!

A. Ž.

TREBANJSKE NOVICE

KRŠKI TEDNIK

V dveh letih na cilju

Gotovo že poznate stanovanjska posojila na podlagi motiviranega varčevanja in govorili smo že o dodatnih posojilih tistim občanom, ki brez teh sredstev ne bi uspeli priti na cilj, se pravi, dokončati gradnjo ali kupiti stanovanje. Lahko trdimo, da danes ni več reklamni trik, če rečemo, da lahko občan v pičlih dveh letih pride do svojega stanovanja. Gotovo brez posojil ne gre. Da pa trditev vseeno drži, bomo skušali potrditi s konkretnimi številkami in na primeru. Če se občan v Ljubljanski banki obveže, da bo tri leta varčeval za stanovanje in vlagal mesečno po 2.000 din, pomeni, da ta mesečni obrok pri današnjih življenjskih stroških sicer ni majhen, vendar v družini, kjer sta zaposlena oba zakonca, s pametnim gospodarjenjem pri družinskem proračunu, vendar lahko prideta na „zeleno vejo“. Po izteku varčevalne dobe, se pravi po treh letih, bo naš občan po varčevalni pogodbi prihranil 72.000 din, na njegovo privarčevana sredstva pa mu b. t. . . a odobrila 100.800 din posojila, skupaj torej 172.800 din. V najboljšem primeru ima občan oravico tudi do dodatnega družinskega posojila (40.000 din). Tako zbrani dinarji znesejo kar 312.000 din. Gotovo, da ta vsota še ni dovolj velika za nakup stanovanja ali zidavo hiše, vendar imamo pri tem v mislih še nekaj „dodatnih virov“, ki jih pač moramo upoštevati, ker spoznanje izhaja iz prakse in poznavanja problematike o nakupih stanovanj. V delovni organizaciji, kjer občan združuje svoje delo, gotovo skrbijo tudi za to, da bi se delavec kar najbolje počutil in živel v ugodnih stanovanjskih razmerah. Najbrž mu bo tudi delovna skupnost pomagala s posojilom. Tako je občan z vsem zbranim denarjem gotovo že prišel, ali pa se vsaj približal številki, ki odpira vrata v lastno stanovanje.

Kako v dveh letih

Še vedno pa nismo odgovorili na vprašanje, kako uspe občanu že po dveh letih dobiti posojilo v banki, kjer je namensko varčeval za stanovanje in je bil pogodben rok tri leta? V Ljubljanski banki ima občan možnost, da s premostitvenimi posojili že pred rokom treh let dobi celotno vsoto. Povedati pa je treba, da bo za občana to kar trd oreh. Moral se bo seveda še dodatno zadolžiti (morda pri sorodnikih, prijateljih, znancih), da bo lahko že predčasno odplačal vsa manjkajoča obroke in si s tem pridobil pravico, da zbere sredstva že v dveh letih. Z odplačilom vnaprej, mu banka prizna enake pogoje kot bi jih imel po izpolnjeni pogodbi o namenskem varčevanju, torej po treh letih. Res ne gre brez kombinacij in odpovedovanja, vendar najbrž tudi ni treba posebej poudarjati, kaj pomeni mnogim ljudem, da se v lastni dom lahko vselijo kar leto dni pred predvidevanji.

Odgovori na vsa vaša vprašanja

Če ste se tudi vi odločili, da boste varčevali za stanovanje ali za gradnjo hiše, pa bi radi kar najhitreje živeli pod svojo streho, se oglasite v poslovni enoti Ljubljanske banke, ki vam je najbližja in dobili boste odgovore na vprašanja, ki vas žulijo.

VSE O ZDRAVJU

1200 strani
1500 ilustracij

cena zbirke
1380 din

M založba
mladinska
knjiga

ZBIRKO LAHKO NAROČITE V VSEH KNJIGARNAH, PRI ZASTOPNIKI IN POVERJENIKIH NA ŠOLAH, PRI AKVIZITERJIH IN TUDI NEPOSREDNO PRI ZALOŽBI MLADINSKA KNJIGA, ODDELEK ZA PRODAJO, PO POŠTI, 61000 LJUBLJANA, TITOVA 3.

VESELJE ZA SLOVO - Konec šolskega leta so začeli na nov način praznovati tudi malčki v vzgojnovarstvenih ustanovah. Na sliki je ena izmed skupin otrok vrtca na Ragovski, ki je na zaključni slovesnost-pokazala staršem in gostom, kaj vse zna. (Foto: R. Bačer)

Ugotovili so, kaj jih čaka

Pri Pionirju morajo spremeniti ali dopolniti kar 24 internih aktov - Uresničevanje zakona o združenem delu je začrtano z nalogami in roki

Da prenašanje zakona o združenem delu v prakso tudi v novomeški občini ne poteka najbolje, je pred kratkim ugotovil medobčinski svet ZK, vendar pa imamo častne izjeme. Med take sodi novomeški Pionir, kjer so že točno določili, kaj morajo spremeniti, do kdaj in kdo je za te stvari odgovoren.

Kakor je povedal Alojz Jožef, kadrovnik pri Pionirju, sicer pa član občinskega komiteja ZK in podpredsednik občinskega sveta Zveze sindikatov, so prve korake k uresničevanju zakona naredili že takrat, ko so zakon obravnavali dobro pripravljeno in hkrati z analizo takratnega stanja. Ravno ti dokumenti so bili osnova za ugotovitev delavskega sveta v začetku leta 1977, kje je Pionir glede sprememb zdaj in kaj ga čaka. Delavski svet je sprejel konkreten program za delo na področju prenašanja zakona v življenje.

Kakšne naloge vsebuje ta program in kako je predvidena odgovornost za njih uresničitev?

„V programu je po vrsti napisanih 24 internih aktov, pravilnikov, sporazumov, ki jih moramo spremeniti, dopolniti in sicer uskladiti z novim zakonom. S tem pa ni rečeno, da so ugotovljene vse potrebne spremembe. Obenem smo predvideli že način sprejema nove ali spremenjene interne zakonodaje: ali bo potreben referendum, ali izjavljanje, ali verifikacija na delavskem svetu itd. Imenovali smo koordinacijski odbor, ki je odgovoren, da bodo navedeni akti v določenih rokih sprejeti. Ta odbor sestavljajo poleg generalnega direktorja še direktorji TOZD in predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Že sestav odbora pove, da gre za odgovorno nalogo, katere uspeh bi moral biti zagotovljen.“

Odboru so potrebna gradiva, pravniške formulacije in dodatne analize. Kdo se pri vas ukvarja s tem?

„Imamo pravno službo, v njenem okviru pa je več ljudi zadolženih samo s tem, da študirajo interne akte in pripravljajo predloge za usklajitev z zakonom o združenem delu. Razen tega imamo posebne komisije, sestavljene iz predstavnikov vseh TOZD, ki se ukvarjajo s posameznimi področji zakona. Trenutno je dokaj agilna komisija za področje osebnih dohodkov; enak način dela je predviden tudi za ure-

JUTRI O PRIPRAVAH NA VOLITVE

Za petek, 10. junija, je sklicana občinska konferenca Zveze komunistov v Novem mestu. Na seji, na katero so vabljeni tudi sekretarji osnovnih organizacij ZK, bodo obravnavali kot osrednjo točko kadrovske priprave na volitve in na kongresa ZKS in ZKJ.

TESNEJE Z GROSPELJČANI

Pretekli četrtek je novomeško občino uradno obiskala delegacija iz Grosupljega. Predstavniki obeh izvršnih svetov in občinskih skupščin ter kmetijskih delovnih organizacij so se pogovarjali o tesnejšem sodelovanju v prihodnje. Tako gre za uresničevanje skupnih načrtov glede Suhe krajine, za varstvo okolja v zvezi z reko Krko in za skupne naloge pri razvoju kmetijstva in kmetijske predelovalne industrije. Novomeška delegacija bo vrnila obisk.

DANES DVA ZBORNA
Delegati novomeške občinske skupščine na junjskem zasedanju sestankujejo na ločenih zborih, Danes zasedata zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti, ki kot glavne točke obravnavata samoupravne sporazume družbenih dejavnosti za srednjeročno obdobje in pretresata zazidalne načrte za gradnjo ob Cesti herojev in na Žibertovem hribu. Družbenopolitični zbor je bil sklican večraj z malo manj obširnim dnevnim redom.

NOVI DIREKTOR CENTRA

13. maja je delavski svet Zdravstvenega centra Novo mesto razpravljal o predlogu razpisne komisije in sprejel sklep, da se za generalnega direktorja centra imenuje diplomirani pravnik Jakob Berič. Novi direktor, zdaj še profesionalni predsednik občinske skupščine, bo predvidoma nastopil službo julija letos.

VSAK PRVI IN TRETJI TOREK

Novomeško filatelistično društvo je našlo za sestajanje nove prostore, in sicer v Domu JLA. Vsak prvi in tretji torek v mesecu se filatelisti dobiijo med 18. in 19. uro. Od 7. junija dalje velja tak urnik.

Nastopa čas dopustov, zastavili pa ste si delo, vezano na roke. Ali vam bo uspelo?
„Do konca leta bo naših 24 samoupravnih aktov uskladenih z zakonom, vemo pa, da nas bo čas lovil.“

R. B.

900 jih gre na počitnice

Konec meseca se začno letovalne kolonije otrok v organizaciji Rdečega križa - Za nadzor je dobro poskrbljeno

Letovanje otrok je v novomeški občini tradicionalno dobro organizirano, čedalje težje pa je priti do predvidenih sredstev od sponzorjev.

Za šolarje in predšolske otroke iz novomeške občine je letos okrog 900 mest na razpolago v treh počitniških krajih. Po 360 mest imajo v Fazanu pri Portorožu in na Debelem rtiču, 120 pa v Gozd-Martuljku na Gorenjskem.

Prednost pri letovanju imajo otroci iz socialno ogroženih družin in iz družin z neurejenimi razmerami ter letovanja potrebni iz zdravstvenih razlogov. Starši prispevajo glede na osebne dohodke. Brezplačno letovanje bo omogočeno najbolj potrebnim, pri čemer pa računajo tudi na finančno pomoč krajevnih skupnosti in sindikatov v delovnih organizacijah. Nekateri kolektivi (letos „Krka“ in Cestno podjetje) kažejo lepo razumevanje za otroke svojih zaposlenih.

Težave so v tem, ker je oskrbni dan v koloniji iz leta v leto dražji, sponzorji letovanja pa nimajo iz leta v leto več sredstev v te namene. Tako računajo pri Rdečem križu, naj bi dve tretjini potrebnih sredstev

Zahvala neznanih

Več kot 1100 litrov krvi

V Domu JLA je bila 3. junija proslava ob dnevu krvodajalcev in zaključku tedna Rdečega križa, ki jo je priredil občinski odbor RK Novo mesto ob sodelovanju Dolenjskega okteta, recitacijskih skupin in orkestra KUD Dušan Jerab. Na prireditvi so bila podeljena priznanja vsem krvodajalcem v KS in delovnih organizacijah.

Pred svečano akademijo je bila v mali dvorani slovesnost s svečano podelitvijo priznanj vsem, ki so darovali kri najmanj 25-krat in dali velik del k temu, da je bil plan, 1100 litrov krvi, presežen. V svojem govoru je predsednik Občinske konference SZDL Uroš Dular, ki je priznanja podelil, dejal, da so priznanja skromna oddolžitve za humano oddolžitve pomagati sočloveku in da pomenijo tako zahvalo družbe kot neznancev, ki jim je ta dragocena tekočina ohranila življenje in vrnila zdravje. Priznanja so prejeli: Anton Srebrnjak, Draga Kajtazovič, Mitja Počrvina, Alojz Jakše, Ivan Mišar, Ivan Velikonja, Jože Vrščaj, Anton Kraševac, Drago Brezovar, Ivan Zoran, Ivan Šimenc, Jože Rebzelj, Franc Nadu, Martin Peterlin, Jože Smrekar, Miha Lokovšek, Betka Kuplenik, Ivan Božič, Franc Andrejčič, Stane Nahtihl, Matija Golob, Marija Dragan, in Franc Somrak. Posebno priznanje je prejel Alojz Avbar, ki je daroval kri že več kot 50-krat.

I. V.

Zbrali pri interesnih skupnostih, eno tretjino pa bi dobili iz prispevkov staršev, sindikatov in krajevnih skupnosti. Glede nadzora otrok bo tudi letos veljalo načelo, da gre na skupino 10 do 15 otrok en starejši učitelj - vzgojitelj, razen teh pa bodo v pomoč tudi dijaki pedagoške gimnazije. Prva izmena otrok gre na štirnajstidnevne počitnice že 28. junija na Gorenjsko, julija pa se začne letovalna sezona tudi na morju. Najprej se bodo zvrstili šolarji, konec sezone pa bodo letovanje omogočili 60 predšolskim otrokom.

Novomeška kronika

„METEORJI“ V KANDIJI - Delavci novomeškega hotela „Kandija“ so ostali zvesti tradiciji. Tudi letos bodo namreč organizirali na restavracijskem vrtu vsakodnevno glasbo s plesom, igral pa bo ansambel „Meteorji“. Kot zagotavljajo, bo ples vsak večer od 7. do 22. ure, razen ob deževnih dneh.

MATURA JE PRED VRATI - Na novomeških ulicah je zadnje dneve nenavadno živahno, za ta čas pač razumljivo: maturanti se poslavljajo od šolskih klopi, vesele obraze pa bo že čez čas prekrila nenavadna tesnoba, ko bodo še zadnjič preizkušali znanje, ki so si ga nabrali v srednješolskih letih.

TRIJE „NOVINCI“ - Prejšnji teden so v novomeški porodnišnici rodile: Irena Pečavar s Trdinove 5 - dekllico, Milena Krese z Ragovske 10 a - Tadeja in Marija Bobič iz Ulice Marjana Kozine 51 - Janeza.

VSE PO STAREM - Na novomeški tržnici nič novega. Tako je v ponedeljek kilogram paradiznika veljal 35 din, kumar 25, cena jagodam je bila med 25 in 30 din za kilogram, prav tako tudi češnjam. Breškve je bilo treba plačati po 30 din, pomaranče pa 12 din kilogram. In še ena zanimivost: bilo je tudi nekaj roštiljev, ki so jih prodajalke cenile na 140 din, po nekajminutnem barantanju pa so jih prodale tudi za 40 din(!).

Ena gospa je rekla, da ne razume, zakaj v novomeški občini tako skrivajo izgube, ko pa je vendar znano, da tega nihče ne krade...

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 9. junija – Primož Petek, 10. junija – Marjeta Sobota, 11. junija – Srečo Nedelja, 12. junija – Cedo Ponedeljek, 13. junija – Tone Torek, 14. junija – Metod Sreda, 15. junija – Vid Četrtek, 16. junija – Beno

LUNINE MENE

16. junija ob 19.23 uri – mlaj

KINIO

BREŽICE: 10. in 11. 6. francoski barvni film Priznanje. 12. 6. in 13. 6. francoski barvni film Francoska zveza. 14. in 15. 6. ameriški barvni film Vojna zaradi Lili Madone.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

IŠCEMO žensko, ki bi hodila pazit enoletnega fantka na dom. Sterk, Segova 14, Novo mesto.

STANOVANJA

MLAD ZAKONSKI par brez otrok išče sobo s souporabo sanitarij v Novem mestu ali bližnji okolici. Ponudbe pod šifro: „JULIJ-AVGUST“.

ODDAM sobo za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista (1772/77).

STANOVANJE eno-dvosobno kupim v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1805/77).

ZAKONSKI PAR z enim otrokom išče sobo s kuhinjo ali eno večjo sobo, lahko tudi v okolici Novega mesta. Oglasite se v trgovini Planika, Glavni trg 32, Novo mesto.

ODDAM opremljeno sobo in prostoro za tuho obrt v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1610/77). SOBO oddam ženski srednjih let. Naslov v upravi lista.

Motorna vozila

PRODAM R 8, letnik 1968, registriran do marca 1978. Tadija Šimič, Jerebova 12, Novo mesto.

PRODAM PZ 125, letnik 1973. Drska 19, Novo mesto, telefon: 22-653.

PRODAM princa 1000. Jože Agnič, Gotna vas 51 c, Novo mesto.

PRODAM zastavo 750, letnik 1972. Vladimir Povše, Klenovik 7, Škocjan.

PRODAM Seat 850, letnik 1969. Informacije dobite pri Igorju Sulnu, Jerebova 20, Novo mesto.

PRODAM APN 4 za 3.500,00 din. Naslov v upravi lista (1817/77).

PRODAM PZ 125, letnik 1973, lahko na kredit. Marjan Kovač, Bršljin 21, Novo mesto, telefon: (068) 21-503.

PRODAM R 4, letnik 1971 in 10 naseljenih AZ panjev s čebelnjakom in wo opremo. Franc Kondlija, Dobmič 1.

PRODAM fiat 750, letnik 1971. Ivanka Brulc, Bršljin 11, Novo mesto.

POCENI prodam motor Tomos 4 za čoln, nov, nerabljen. Naslov v upravi lista (1835/77).

UGODNO prodam Jeep Willys, obnovljen, registriran do oktobra 1977, stružnico za začetnika – staro, motor 3 KS 3 faze, osovino z ležaji s krožno žago in brusno ploščo. Sneško Jug, Savska 20 a, Sevnica.

PRODAM PZ letnik 1973, prevoženih 60.000 km. Franc Bukovec, Loška vas 10, Dol Toplice ali telefon: 84-522 od 6. do 14. ure. Ogled na domu od 16. do 19. ure.

PRODAM škodo 1100 L, letnik 1970, dobro ohranjeno. Informacije na telefon 85-235.

PRODAM traktor Ursus z 900 urami v zelo dobrem stanju, po ugodni ceni. Franc Zorn, Potoki 1, Semič.

PRODAM 101, letnik 1975/76, prevoženih 37.000 km. Naslov v upravi lista (1788/77).

PRODAM fiat 125 PZ, letnik 1973. Marjan Bregar, Tomažja vas 24, Smar. Toplice.

UGODNO prodam moped T 12, 3 brzine, ročna prestava. Ludvik Strajnar, C. Gubčeve brigade 1/b, Trebnje.

CRNOMELJ: 9. 6. ameriški barvni film Gangster lepke. 12. 6. ameriški barvni film Kockarji drugega razreda. 14. 6. italijanski barvni film Kockarji drugega razreda. 16. 6. jugoslovanski barvni film Vinetou.

KRŠKO: 11. in 12. 6. italijanski film Kravji bratje. 15. 6. ruski film Petorica iz neba.

KINO KRKA – NOVO MESTO: Od 10. do 12. 6. angleški barvni film Vrnitev Pinka Panterja. 13. 6. gledališki abonma Rokovnjači. 14. in 15. 6. angleški barvni film Štirinajst. 15. in 16. 6. italijanski barvni film Pogon za plenom.

SEVNICA: 11. in 12. 6. ameriški film Zaljubljeni bolničar.

RIBNICA: 11. in 12. 6. italijanski barvni film Thomas.

TREBNJE: 11. in 12. 6. italijanska barvna drama Grešnica. 15. 6. jugoslovanski barvni vojni film Kolesarji.

UGODNO prodam poškodovano školjko za zastavo 101. Miklič, Cesta brigad 13, Novo mesto.

PRODAM traktor Deutz (14 KM) s koso in hidravliko. Franc Krivic, Češnjice 17, Trebelno.

PRODAM simco 1000 GLS in acetilenski razvijalec (karbitni). Marjan Čučnik, Regerča vas 95, Novo mesto.

PRODAM simco 1000 GLS in škodo 1000 M. Janez Kopina, Radovlje 7, 68220 Šmar. Toplice.

PRODAM tovorni avto Mercedes kipar v voznom stanju, neregistriran. Cena 25.000 din. Franc Lužar, Pod Trško goro 21, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjeno koso za traktor (angleški Ferguson tip 130). Jože Stubler, Bedenji 12, Adlešiči pri Črnomlju.

PRODAM kombi Morris 1600 s šipami, letnik 1972. Naslov v upravi lista (1801/77).

PRODAM zelo dobro ohranjeno motorno kolo MZ TS 150 de lux, letnik 1974 (7.000 km) in Tomosov avtomatik. Dušan Skočaj, Levstikova 16, 68250 Brežice, telefon 72-326.

PRODAM

PRODAM obračalnik Sonce 3. Jože Dornik, Drnovo 34, Krško.

PRODAM sadike za živo mejo. Dragomir Pokorny, Drejčeto pot 11, Novo mesto.

PRODAM košnjo več njiv na Hrastu pri Metliki. Marko Badovinac, Ilke Vašetove 17, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen televizor Iskra panorama. Jože Slavič, Grm 9, Trebnje, telefon 83-236, kličite ob večerih.

PRODAM električni štedilnik. Tavčar, Nad mlino 22, Novo mesto.

PRODAM vprežni obračalnik. Brudar, Gotna vas 2, Novo mesto.

PRODAM mlade psičke istrijance z rodovnikom, stare dva meseca. Franc Borse, Polhovica 7, Šentjernej.

PRODAM pohištvo za dnevno sobo. Ogled je možen v dopoldanskih urah. Naslov v upravi lista (1779/77).

PRODAM gumi voz in vinograd v Vinjem vrhu. Mrgole, Šentjernej 121.

PRODAM kosilnico Alpina v dobrem stanju. Naslov v upravi lista (1777/77).

PRODAM 3-fazni hidrofor 140 l. Oberč. Mestne njive 13, Novo mesto.

PRODAM kozolec dvojnik (manjše izdelave) in mlatnico s popolnim čiščenjem. Tone Grivec, Globodol 2, Mirna peč.

PRODAM smrekove in hrastove deske, ostreže (grušt) za vikend in punte. Naslov v upravi lista (1770/77).

PRODAM čebelarje roje. Jože Sukovič, 68216 Mirna peč 19.

PRODAM nemški šotor 4,20 x 4 m, enkrat rabljen. Slavko Salmič, Koštalova 24, Novo mesto.

PRODAM dva oleandra in palmo. Jerebova 6, Novo mesto.

PRODAM obračalnik za BCS in vratca za silos. Dragan, Šentjurič 7, Mirna peč.

PRODAM grablje za BCS kosilnico. Kustina Gnidovec, Sela 6, Straža.

PRODAM večjo količino minirane-ga kamna. Bojanc, Karteljevo 18, Mirna peč.

PRODAM plemensko kobiljo, staro 10 let in 1 mesec starega žrebčička. Čmič, Tribučje 60, Črnomelj.

UGODNO prodam barvni televizor Philips. Telefon: 21-864.

PRODAM dobro ohranjeno ostreže (10 x 7 m). Maks Lokar, Šentrupert.

PRODAM 50 arov košnje pod Težko vodo ob cesti. Ivan Luzar, Črmošnjice 20, Stopiče.

PRODAM invalidski voziček. Gostilna Drenik, Novo mesto.

UGODNO prodam opremo za dnevno sobo, nekoliko rabljeno, in televizor. Ivan Novina, Majde Šilc 13, Novo mesto.

POSEST

KJERKOLI kupim hišo z nekaj zemlje ali zamenjam za trisobno stanovanje na Mirni. Naslov v upravi lista (1782/77).

DELOVNA ORGANIZACIJA kupi dve stanovanjski hiši (novejši ali starejši) v dobrem stanju, kmalu vseljivi. Naslov v upravi lista (1799/77).

VINOGRAD in gradbeno parcelo na Suhorju pri Metliki takoj prodam. Telefon: (061) 56-861 po 18. uri.

PRODAM parcelo Pod gozdom v Čmornju. Anica Pezdirc, Ul. Alojza Fabjana 3, 68340 Črnomelj.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! – Najlepše darilo za Vašo nevesto vam pripravi zlatar v Ljubljani, Gospoška 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ODDAM garažo v Mirni peči pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov v upravi lista (1840/77).

IŠCEMO lokal za obrtno delavnico v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1839/77).

ČESTITKE

DRAGI mami Barbari Šegina iz Tribučja pri Črnomlju za 67. rojstni dan iskrene čestitke in še mnogo zdravih in srečnih let želijo sinovi in hčerke z družinami.

DRAGI mami ANI PECARIČ iz Prečne iskreno čestitam ob njenem 80. rojstnem dnevu. Vsi njeni.

Dobremu sosedu TONETU PRUSU iz Gotne vasi za njegov 50. rojstni dan iskrene čestitke. Brezovarjevi.

OBVESTILA

VALILNICA na Senovem obvešča svoje stranke, da prodaja po ugodni ceni 1 leto stare kokoši, bele težke, rjave in grahaste srednje težke, zelo dobre nesnice, domače hranjene. Istočasno obveščamo, da še vedno valimo in imamo na zalogi piščance različne starosti. Kokoši in piščance lahko dobite vsak dan, razen ob nedeljah. Priporočila se MIJO GUNJILAC, 68281 SENOVO, TELEFON: 75-375.

JARKICE pasme Golden Comet – rjave, stare 2 meseca, odlične nesnice (jajca z rjavo lupino), vzrejene in preventivno cepljene po zdravstvenih predpisih – lahko nabavite od 10. do 19. junija 1977 ob vsaki uri pri Ignacu Jeršinu. Račje selo 2, 68210 Trebnje. Zaradi rezervacije so zaželeni pismena naročila ali telefon: (068) 83-389, kjer dobite tudi vse informacije.

CENJENE goste obveščamo, da bo gostilna Drenik na Cikavi zaprta od 7. 6. 1977 do 7. 7. 1977. Za nadaljnji obisk se priporočamo.

Ivan bobič
sobilikarstvo
in pleskarstvo

68000 Novo mesto
Marjana, kočine 53
tel.: 21115 (068)

Sprejme več vajencev za izučitev sobilikarske in pleskarske stroke. Možnost izučitve vse vrste sobilikarskih in pleskarskih del in polaganje tapet. Pismene in telefonske prijave pošljite na gornji naslov.

ZAHVALA

Ob smrti moje mame

JOŽEFE BRATKOVIČ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo v boleznih obiskali in ji kakorkoli pomagali. Posebna hvala očetu Mateju za številne obiske in tolažbo na domu, gospema Mavrovič in Petrovič za pomoč ter vsem sorodnikom. Hvala župniku Lavriču za pogrebni obred, cerkvenim pevcem iz Šentjerneja in vsem, ki ste ji prinesli cvetja in jo spremlili na zadnji poti. Se enkrat iskrena hvala!

Žaljujoci: hčerka, vnuki in drugi sorodniki.

Ob boleči izgubi drage mame in sestre

NEŽE LISEC iz Šentlenarta

se iskreno zahvaljujem internemu oddelku bolnice Brežice, posebno sestri Milki Habinc za lajšanje bolečin. Hvala TOZD Jutranjka, „Orlica“ Brežice, sodelavkam, sosedom za podarjeno cvetje in vence ter vsem za izrečeno sožalje. Hvala duhovniku kaplanu za opravljeni obred in za poslovljene besede ob odprtem grobu. Iskrena hvala vsem, ki ste z nami sočustvovali.

Žaljujoci: hčerka Vida in sestra Tončka z družinama.

ZAHVALA

Ob boleči in nepričakovani smrti naše drage mame, stare mame, sestri in tete

MARIJE ŽAGAR

iz Češnjic pri Trebelnem

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo v tako velikem številu še zadnjič obiskali na domu, ji darovali toliko cvetja in vencev in jo spremlili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujem za vso pomoč vaščanom, župniku za lepo opravljeni obred, Pevskemu društvu Trebelno za prelepe žalostinke in Gasilskemu društvu Štatenberk. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žaljujoci: otroci Tone, Jože, Micka in Milka z družinami.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega moža in brata

RUDOLFA JAKOBČIČA

iz Bednja 14 pri Adlešičih

se iskreno zahvaljujem sosedom in znancem, ki so nam v tem težkem trenutku stali ob strani, črnomaljski godbi na pihala in pevкам Prosvetnega društva Adlešiči za zaigrane in odpete žalostinke, Ivanu Požeki in Niku Cvitkoviču za poslovljene besede, KO ŽZB NOV Adlešiči za podarjeni venec ter vsem, ki so podarili cvetje in vence in pospremlili pokojnika na zadnji poti. Se enkrat vsem iskrena hvala.

Žaljujoci: žena Neža, brata in sestra ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ANTONA BRADAČA

iz Dolge vasi pri Kočevju

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter nam bili v pomoč ob najbridkejši uri. Toplo se zahvaljujem govornikom tov. Nacetu Kamičniku in tov. Dušanu Bravničarju, ki sta v poslovljenih besedah našla njegovo težko a revolucionarno življenjsko pot. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi!

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sorodnikom, prijateljem, za sočustvanje, izrečeno sožalje, darovane vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti

FRANČIŠKE ROSTOHAR

Brege 3

Posebno se zahvaljujem delovnim organizacijam Agroservis Brežice, tovarni Đuro Šalaj Krško, poklicni šoli Kranj za podarjene vence, godbi, dekanu za opravljeni cerkveni obred in za dostojen pokop umrle ter vsem, ki so kakorkoli pomagali pri pogrebu pokojnice.

Žaljujoci: mož Stanko, sinovi Milan, Jože, Rajko ter drugo sorodstvo.

OSMRTNICA

Dne 26. maja 1977 je po kratki zbrtni bolezni, star 57 let, umrl naš do bri mož in oče

Jože Koleša

rudarski nadzornik ter kasneje kontrolor v Kovinarski Krško

Pokopali smo ga v soboto, 28. maja na krškem pokopališču. Za njim žalujejo: žena Marica, roj. Richly s hčerko Brigito ter otroci: Mira Možgan in sin Jože z družinama, sin Bojan, sestri Valči in Marica z družinama ter drugo sorodstvo

Krško, 31. maja 1977

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomesljivi izgubi naše dobre mame, stare mame, sestri in tete

TEREZIJE MOŽE

iz Šentjošta 13, pri Stopičah

se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki ste v težkih trenutkih čustvovali z nami in nam pomagali. Posebna hvala vaščanom za vso pomoč, zdravnikom pljučnega oddelka in kirurškega oddelka NOVO mesto, ter onkološkega inštituta iz Ljubljane. Hvala vsem sorodnikom, kolektivoma „Krka“ in SGP Pionir Novo mesto za podarjene vence in cvetje. Iskrena hvala duhovniku za opravljeni obred ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje in ki ste našo ljubo mamo v tako velikem številu spremlili k mnogo preranem grobu.

Žaljujoci: mož Stanko, sin Stanko, hčerki Rezi z družino in Mimi, sestri in brata ter drugo sorodstvo.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ivan Zoran (namestnik glavnega in odgovornega urednika), Rina Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Milan Marček, Janez Pezelj, Jože Primc, Jožica Teppey in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Šimič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. 52100-620-107-32000-009-8-9).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 89 din, 1 cm na določeni strani 119 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 178 din. Vsa mala oglasa do 10 besed 39 din, vsaka nadaljnja beseda 3 din. Vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 8 od 15. 10. 1976. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-671-10558 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon: (068) 23-606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon: (068) 23-611. Nenaročeni rokopišovi in fotografije ne vračamo – Casopisni stavek: filmi in prelomi: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ZAHVALA

O b tragični izgubi našega dragega brata in strica

STANETA TOMCA

tesarskega mojstra iz Žigrskega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste nam ob tako težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala sodelavcem kolektiva Lekama Ševnica, TOZD Baby Jutranjka, Stillesu in Kori Radeče ter vaški skupnosti Žigrski vrh za podarjene vence. Srčna hvala župniku za lep govor in opravljeni obred.

Žalujoči: sestre in brat z družinami

ZAHVALA

Kruta usoda nam je iz družinske sreče iztrgala našega ljubelega sina

JOŽEKA JORDANA

z Dobrave 8 pri Kostanjevici

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za sočustvovanje z nami, za pomoč in podarjene vence ter šopke. Posebno zahvalo smo dolžni tov. ravnatelju osnovne šole v Kostanjevici na Krki Ladu Smrekarju za poslovlilne besede, njegovim sošolcem in razredničarki in vsem učencem ter učiteljskemu kolektivu, kakor tudi Kostanjeviškemu oktetu. Iskrena hvala tudi duhovniku za tolažilne besede in opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste Jožeka v tako velikem številu obiskali in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Neutolajljivi: ati, mami, brat Miha in sestra Slavica, mama, ata, stara mama in stari ata ter drugo sorodstvo

Kostanjevica, 5. maja 1977

TOZD IC BETI – POKLICNA TEKSTILNA ŠOLA, METLIKA

V PTS Metlika je prostih učnih mest za profil konfekcionar za 60 učencev (moški in ženske) Prošnje sprejemamo do 30. 6. 1977 in od 20. 8. 1977 do 30. 8. 1977.

Posebni pogoji: Splošni pogoji so objavljeni pod št. 12.
1. – zdravniško spričevalo
2. – rojstni list
3. – prošnja za štipendijo
Po končanem dveletnem šolanju se absolventi lahko zaposlijo v tekstilni industriji kot konfekcionar, lahko pa šolanje tudi nadaljujejo redno in ob delu (v TOZD IC BETI, Metlika)

Otroke sem videl teči mimo jagod in lešnikov, ali se jih niso dotaknili. So lišpavi, izbirični in zlozni; zahtevajo zlahko ali vsaj mladno sadje in čakajo, da se jim prinese in da v roko; kadar je dosti vina, pa za sadje še dosti ne marajo. Kadar obole, jih zdravijo matere najraje z vinom. Sploh se misli, da bi kože, ošpice in druge take bolezni zastale v njih in jih umorile brez vina! Ni dvombe, da je spravi la ta nevarna abota že veliko otrok pod zemljo.
Na vso moč se mora grajati tudi dolenjska nepazljivost. Stari sede v krčmi in hramu ali pohajkavajo bogve kje; otroci ostajajo pa doma pogostoma brez varuha in delajo, kar hočejo. Tako se navadijo pretepati in vlačiti se, krastiti, delati škodo sebi in drugim. Dostikrat so že zažgali hišo, še večkrat pa se naučili najgrjijih napak že pred desetletjem.

Dolenjec še sinov ne tepe, nikar dekleta, celo zmerjati jih ne more dosti, dasi so včasih prav poredne in bi zaslužile hudo kazen. Bogajo takrat, kadar se jim ljubi. Mati pravi: „Micika, pojdi pobirat krompir, luščit fižol!“ – Micika se smeja in skrje. Stara vpija in se grozi, ali mlada ve, da ne gre za resnico, pa ji kaže osle. Videl sem, da so hčerke molile materam jezik, čul sem, da so jim dajale gnusne priimke, jim odgovarjale in jih dražile na vse načine: mamice pa so se včasih smejale, včasih so se sicer hudile precej glasno, ali so že čez pet minut ljubeznivo gladile rumene kodrčke svojih ljubljenc. Sploh se nikakor ne sme misliti, da ta prevelika prizanesljivost spodkapa otročjo ljubezen. Matere karajo hčere, hčere matere, ali kmalu si više zopet okoli vratu in gorje tistemu, ki bi pritrjal preveč eni ali drugi stranki in grajal nasprotno. Tudi če so pri starših, smejo otroci vse delati, vse govoriti, vse slišati, vse prašati, pušča se jim v vseh rečeh največjsvoboda. Mešajo se v pogovore odraslih ljudi, pripovedujejo tudi svoje mnenje, dokazujejo, zakaj so rekly tako, ne drugače. Mirno jih poslušata tovarišija, jim daje prav, če govore dobro, jih zavrača zlepa, če so zabredle krivo. Udeleževaje se z odraslimi vred vseh pomenkov in zabav doma, pri sosedih, v krčmah, na plesiščih itd., spoznavajo začudo rano vse razmere življenja. Nasledek je po eni plati preizvrstjen: zgodnja zrelost razuma, samostalnost mišljenja in značaja in krasen ponos, po drugi pa tudi kaj žalosten: deklice postanejo zijalaste, nesramne, obrekljive in samopašne.

Dolenjska odreja se ne bi mogla preplačati z zlatom, ko bi se držala srednje poti, ali kar je Gorenjec prehud, je Dolenjec predober. Naj

V SPOMIN
6. junija 1977 sta minili dve žalostni leti odkar nas je zapustil naš ljubi sine

Matejček Vraničar

iz Mačkovca 20

Kruta usoda te je iztrgala iz našega objema, še vedno se ne moremo sprijazniti, da te ni in da te ne bo nikoli več med nami. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov tihi domek in mu prinašate cvetje.

Njegovi neutolajljivi: mamica, oči, sestra Simonca, bratec Marko in vsi drugi.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, babice, prababice, sestre in tete

ANE MURN

roj. ROZENBERGER iz Sentjošta pri Stopičah

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in sorodnikom, ki so jo v njeni boleznii pogosto obiskovali in jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala vsem, ki ste ji darovali cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo dr. Kapšu za lajšanje bolečin, župniku za opravljeni obred ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali.

Žalujoči: hčerke Ančka, Rozka, Pepca ter brat Lojze z družinami

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. maja do 1. junija so v novomeški porodnišnici rodile: Zora Zjačić iz Metlike – Violeta, Marija Mavec iz Cemš – Toneta, Stanka Hudelja iz Podloga – Simono, Milena Blažič z Broda – Klavdijo, Marija Repše iz Turna – Ksenijo, Boža Zajc iz Puščave – Gregorja, Alojzija Lusavec z Vinjega vrha – Katarino, Irena Jurečič iz Koriške vasi – Francija, Marija Andrejčič iz Gornjih Dol – Milana, Djurdja Rus iz Metlike – Aleša, Cvetka Jerman z Roj – Aleša, Jožica Nemančič iz Gornje Lokvice – Urško, Marija Grm iz Podbočja – Suzano, Marija Bukovec iz Semic – Marjana, Rezka Matkovič z Radovice – Petro, Ivanka Oberč z Radovice – Ivanko, Marija Vrhar iz Dolnjega Suhadola – deklico, Marija Janževič iz Sentjerneja – dečka, Marija Stipanovič iz Pribanjev – deklico, Štefka Tramte iz Tomažje

vasi – dečka, Marija Kerin z Broda – deklico, Rozalija Jerič z Mirne – dečka, Marija Šribar iz Dobruške vasi – dečka, Anica Štrucelj iz Gribej – dečka, Ivanka Jerič iz Otočca – deklico, Milena Novak z Belega griča – dečka, Tamara Račević iz Dolenjskih Toplic – deklico in Ljerkca Golob iz Vavte vasi – dečka. – CESTITAMO!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 28. 5. 10. 4. 6. 1977 so v brežiški porodnišnici rodile: Vesna Konosič iz Luga – Ivano, Katica Ložnjak iz Male Gorice – Maria, Danica Ozimic iz Sel – Boštjana, Anica Vrančič iz Domaslovca – Sanjo, Božena Zorko iz Sentlenarta – Andreja, Vesna Hriberski iz Nedelje – dečka, Karmen Bogovčič iz Stare vasi – Ivana, Slavica Sever iz Zdol – dečka, Jožica Kene iz Trnja – Marka, Dragica Prahin iz Brezja – Kristino, Djurdja Samar iz Molvic – deklico, Dragica Cakančič iz Novakov – dečka, Cvetka Geršak iz Bistrice ob Sotli – Klavdijo. CESTITAMO!

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 10. JUNIJA: 17.15 Krížem kražem – 17.30 Morda vas zanima: Hej, haj, brigade, barvna oddaja – 18.00 Obzornik – 18.15 Oktet DPD svoboda – Britof pri Kranju – 18.40 Mozaik – 18.45 Nevrokirurgija – barvna oddaja – 19.15 Risanka – 19.20 Cikcak – 19.30 TV dnevnik – 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar – 20.00 Propagandna oddaja – 20.05 G. Prosperi: Michelangelovo življenje – nadaljevanka – 20.55 Propagandna oddaja – 21.00 Rzgledi: Berlin – 21.30 Barvna propagandna oddaja – 21.35 I. Shaw: Bogataš in revež – barvna nadaljevanka – 22.25 TV dnevnik

SOBOTA, 11. JUNIJA: 8.00 Colargol – barvna lutkovna serija – 8.15 Deklica Delfina in lisica Zvitorepka – barvna oddaja – 8.25 V znamenju dvojčkov – 8.40 Razbojniki iz Kardemomme – I. del – 9.25 Človek in zemlja – serijski barvni film – 9.55 Izbira študija in poklica – barvna oddaja – 10.25 Dokumentarna oddaja – ... G. Prosperi: Michelangelovo življenje – TV nadaljevanka – ... Športno popoldne – 17.45 Obzornik – 18.00 Kala, mladinski film – 19.15 Risanka – 19.20 Cikcak – 19.30 TV dnevnik – 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar – 19.55 Propagandna oddaja – 20.00 Na tuj račun, celovečerni film – 21.35 TV dnevnik – 21.55 625 – 22.35 Jazz na ekranu: Ansambl Magog

NEDELJA, 12. JUNIJA: 8.20 Poročila Lj – 8.25 Za nedeljsko dobro jutro – Čez tri gore: Mi smo pa v Selah doma – I. del barvne oddaje Lj – 8.55 625 Lj – 9.35 A. J. Cronin: Zvezde gledajo z neba, barvna nadaljevanka Lj – 10.25 Sezamova ulica – barvna oddaja – Lj – 11.25 Mozaik Lj – 11.30 Kmetijska oddaja Zg – 12.15 Poročila (do 12.20) Lj – Nedeljsko popoldne: Krížem kražem – Morda vas zanima – Veseli tobogan – Igre brez meja – Okrogli svet – Poročila 17.15 Motokros iz Zaboka – prenos Zg – 17.45 Mareček, dajte mi pero – film Lj – 19.15 Risanka Lj – 19.20 Cikcak Lj – 19.30 TV Dnevnik Lj – 19.50 Tedenski gospodarski komentar Lj – 19.55 Propagandna oddaja Lj – 20.00 Rubežniki, barvna nadaljevanka TV Sarajevo Lj – 20.50 Propagandna oddaja Lj – 21.00 Rio de Janeiro: Nogomet Brazilija: ZRN – barv. prenos EVR – v odmoru TV Dnevnik Lj – 22.45 Športni pregled Lj

PONEDELJEK, 13. JUNIJA: 17.00 Glasbeni ceciban – Zdravnik Lj – 17.20 Človek in zemlja – serijski barvni film Lj – 17.50 Obzornik Lj – 18.05 Marksistično pojmovanje odtujitve – oddaja iz serije Pomen dela za človeka Lj – 18.25 Mozaik Lj – 18.30 Dogovorili smo se Lj – 18.45 Mladi za mlade (lok) Lj – 19.15 Risanka Lj – 19.20 Cikcak Lj – 19.30 TV Dnevnik Lj – 19.55 Propagandna oddaja Lj – 20.00 Jill Hyem: Metro Luxemburg – barvna TV drama Lj – 21.30 Propagandna oddaja Lj – 21.35 Kulturne diagonale (lj) –

TOREK, 14. JUNIJA: 17.05 F. Puntar: Stol pod potico – I. del lutkovne nadaljevanke Lj – 17.25

Pan Tau – serijski barvni film Lj – 17.55 Obzornik Lj – 18.10 „Mostarske kiše“ zabavno glasbena barvna oddaja Lj – 18.40 Mozaik Lj – 18.45 Ne prezrite – Titove knjige Lj – 19.15 Risanka Lj – 19.20 Cikcak Lj – 19.30 TV Dnevnik Lj – 19.55 Propagandna oddaja Lj – 20.00 Oči kritike Lj – 20.40 Propagandna oddaja Lj – 20.45 I. Bergman: Prizori iz zakonskega življenja – barvna nadaljevanka Lj – 21.35 J. Hristič: Ohridska legenda – predstava SNG Maribor, barvna oddaja Lj – 22.40 TV Dnevnik Lj

SREDA, 15. JUNIJA: 17.15 Deklica Delfina in lisica Zvitorepka – barvna oddaja Lj – 17.25 Čas stekla – barvni dokumentarni film Lj – 17.55 Obzornik Lj – 18.10 Na sedmi stazi Lj – 18.40 Mozaik Lj – 18.45 Od vsakega jutra raste dan: Zalec Lj – 19.15 Risanka Lj – 19.20 Cikcak Lj – 19.30 TV Dnevnik Lj – 19.55 Propagandna oddaja Lj – 20.00 Film tedna: Macbeth – barvni film Lj – 22.15 Propagandna oddaja Lj – 22.20 TV Dnevnik Lj – 22.30 Včeraj, danes, jutri: Evropa v naših rokah – Skandinavija Lj

ČETRTEK, 16. JUNIJA: 17.10 Medvek, ki je hotel ostati medved, barvni film Lj – 17.25 Obzornik Lj – 17.40 Mozaik Lj – 17.45 Poljudnodnoznanstveni film Lj – 18.35 T. Egnar: Razbojniki iz Kardemomme – II. del Lj – 19.15 Risanka Lj – 19.20 Cikcak Lj – 19.30 TV dnevnik Lj – 19.55 Propagandna oddaja Lj – 20.00 Svet v letih 1900–1939, dokumentarna oddaja (Lj) – 21.00 Pogoor o... (Pota naše elektronske industrije) Lj – 21.50 Miniature: Mla Kačič, barvna oddaja Lj – 22.15 TV Dnevnik Lj

PETEK, 17. JUNIJA: 17.10 Krížem kražem Lj – 17.20 Pisani svet Lj – 17.55 Obzornik Lj – 18.10 Zelena dobrava – barvna oddaja TV Zagreb Lj – 18.40 Mozaik Lj – 18.45 Regionalna arhitektura Lj – 19.15 Risanka Lj – 19.20 Cikcak Lj – 19.30 TV Dnevnik Lj – 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar Lj – 20.00 Propagandna oddaja Lj – 20.05 Edvard Munch, barvna nadaljevanka Lj – 20.55 Rzgledi: Sopotniki neke ideje Lj – 21.25 Barvna propagandna oddaja Lj – 21.30 Bogataš in revež – barvna nadaljevanka Lj – 22.20 TV Dnevnik Lj

SOBOTA, 18. JUNIJA: 8.00 Medvek, ki je hotel ostati medved – barvni film Lj – 8.15 Deklica Delfina in lisica Zvitorepka – barvna odd. Lj – 8.25 Prevzeti medved – oddaja iz cikla V znamenju dvojčkov Lj – 8.45 Razbojniki iz Kardemomme – II. del Lj – 9.25 Človek in zemlja – serijski barvni film Lj – 9.55 Izbira študija in poklica – barvna oddaja Lj – 10.25 dokumentarna oddaja Lj – ... Edvard Munch – barvna nadaljevanka Lj – 17.30 Obzornik Lj – 17.45 Nevarna pot – film Lj – 19.15 Risanka Lj – 19.20 Cikcak Lj – 19.30 TV Dnevnik Lj – 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar Lj – 19.55 Propagandna oddaja Lj – 20.00 Prava zgaga – barvni film Lj – 21.20 TV Dnevnik

razjasni moje besede nekoliko zgledov. Osemletno deklico je tepel starejši brat. Ona mu reče: „Tepsti se ne dam z voljo ne očetu ne materi, še manj bratu. Ali ker si močnejši, se ti ne morem braniti. Le bunkaj me, toda zapamti si dobro, da ti tega ne bom nikoli odpustila in pozabila. Ko odrasteva, mi boš moral šteti doto. Ti si že zdaj zapravljivec pa ne boš imel takrat krajcarja – pestila te bom in gonila, da boš potil krvav pot, ali ti vse prošnje ne bodo nič pomogle.“ Otrok je slišal take misli gotovo od drugih ljudi, ali je vsekako znamenito, da si jih je tako natanko zapomnil. Ko sem prašal včasih ljudi, zakaj se v kaki hiši starši in otroci ne ljubijo, so mi rekli večidel, da zato ne, ker sinovi in tudi hčere ne morejo odpustiti roditeljem, da so jih preteпали v otročjih letih. Deklice strašno zamerijo, če se človek iz njih norca dela ali jih kaj osramoti. Tončka ni pazila v šoli, pa ji je kaplan naložil kazen, da bi morala stati do konec ure zunaj. Otrok se zajoka na ves glas in pobegne domov. Gospod pravi: „To je majhna kazen. Jerica, pojdi zdaj pa ti iz klopi, ker tudi ti nisi poslušala.“ Ali tudi Jerica se zajoka in pobegne in za njo se izmuzajo vse deklice iz šole. Starši so jim rekli, da so prav storile, in so psovali kaplana, da postopa tako nespodobno z njihovimi deca.

Ko se je zbirala nevihta in je že hudo grmelo, vprašam osemletno pastirico, zakaj ne žene krav domov. Pravi: „Se ni čas.“ Ko jo opomnim, da bo dež, odgovori: „Ne sme, če me pa ne uboga, naj bom pa mokra, ali tega ne smejo doma misliti, da mi ni mar za žival, da jo gonim lačno domov.“ Zadovoljen s tako besedo, ji ponudim nekaj krajcarjev, ali jih ni hotela vzeti, obrnivi se od mene, je dejala:

„Beračica nisem, zaslužila jih pa tudi nisem.“

Sedel sem doma v hiši in poslušal pogovor, ki sta ga imeli moja gospodinja in neko dekle, ki ji je prineslo potice s svatbe. Gospodinja: „Je bilo kaj dosti ljudi?“ Dekle: „Se preveč za tako revščino. Ženin ima kajzo, vem, da so mu zajedli in zapili svatje pol premoženja. To je pač neumna potrata!“ Gospodinja: „Ste kaj peli?“ Dekle: „Kaka bi bila svatba brez petja?“ Gospodinja: „Si kaj peslala?“ Dekle: „Sem, ali ne preveč – se bojim za zdravje; že marsikatera si je priplesala smrt.“ Gospodinja: „Ali so oče in mati zdravi?“ Dekle: „So, hvala Bogu in vam, teta, za vprašanje.“ Gospodinja: „Reci jim, da se jim zahvalim za dar, tudi tebi hvala, da si prinesla.“ Dekle: „To je tako malo, da ni vredno nobene zahvale. Ostanite zdravi, teta, in bodite Bogu priporočeni. Lahko noč.“

To pametno govorjenje se mi ni prav ujemalo s tenkim, čisto otročjim glasom. Gospodinja mi pove, da je ta deklica sestrina hči, da ima komaj osem let, ali več razuma in pameti, ko marsikatera odrasčena.

Izgledov otročje priljudnosti sem videl in slišal skoraj brez števila. Neki gospodar je hotel prodati lep, velik travnik, podlago svojega imetka. Žena se je jokala in trdila, da bo morala, če proda travnik, iti s celo rodovino beračit. Sedemletna hči se oglasi: „Z mano že ne. Bom že dobila kje kako puško in se ustrelila, da mi ne bo treba beračit.“ Te besede so tako pretresle očeta, da ni mislil nikoli več na to prodajo.

Sedemletna hči pride v krčmo po očeta in zavpije jezno: „Le hitro domo! Večkrat ste pravili, da so vam zapili starši, pol premoženja; ali hočete, kar je ostalo, vi tudi meni zapiti?“

Zapisan svoji zemlji

Dober teden je od tega, odkar se je za leto dni ločil od svojih Prapreč. Do odhoda v eno izmed številnih ljubljanskih vojašnic je Cveto Golob svojo vas, ki je blizu Novega mesta, zapuščal le za kratka pota. Preveč je navezan na zemljo. Razen tega se je spoznal z delom, ki so mu bili v njegovi družini zvesti domači vsi moški. In tudi sam ni bil nikoli v vrsti tistih, ki so komaj čakali priložnosti, da bi plug, traktor in kosilnice zamenjali za „gospodsko“ osemurno delo za strojem. Že kot slaboten fantič je spoznal lepote kmečkega dela in v samotnih urah, morda med jutranjo košnjo, daleč od mestnega trdnega trušča, ko je na vsa pljuča pil jutranjo tišino, si je razumno začrtal pot.

Po mali maturi je brez omahovanja odšel po znanje na srednjo kmetijsko šolo. Tam se je naučil veliko koristnega, ob vsem pa se je seznanil tudi s političnim delom. In potem zagotovo ni bilo mladinske akcije – tako vedo povedati v novomeški konferenci Zveze socialistične mladine – na kateri ne bi sodeloval tudi ta mladi kmet. Tudi potem, ko je z maturitetnim spričevalom nestrpen krenil v Ljubljano na študij agronomije. In prav zavoljo dela v mladinski organizaciji si je fant v vasi pridobil nekaj nenaklonjenih duš. Predvsem tistih starejših. Ni jim šlo v račun, da mlad in po vrhu še šolan kmet zanemarija zemljo. Zakaj v očeh vaščanov je Cveto Golob do tistih dob veljal za bistroumnega, naprednega kmeta, ki je v mladostni zagnanosti in želji, da bi čimprej preizkusil in vsem poka-

zal bogato šolsko znanje, doma poskrbel za korenite spremembe. Predobro je vedel, da danes tudi na majhni kmetiji niso dovolj le kmetove roke. In da je imel prav, so dokazali tudi vsi tisti bleščeči novi stroji, ki so se v vasi s svojo glasno pesmijo pridružili Cvetovim strojem. Niso pa obsojevalci vedeli, da je bil tudi sam nič kolikokrat na razpotju. Vendar je pri njem zmagala misel, da lahko uspešno dela na obeh področjih: na mladinskem in na kmetijski. Bržčas se imajo ravno tej misli in Cvetovi zagnanosti domačini zahvaliti, da je njihov mladinski aktiv eden redkih, ki si je s pomočjo vaščanov postavil mladinski dom.

Res pa je zemlja zaradi Cvetove mladinske zagnanosti precej trpela. To bi najbolje vedela povedati njegova mati. Nič kolikokrat se je čutila užaljeno, ko je njen sin prihajal pozno domov. Še ves razgret od idej, ki jih je zagovarjal na sestankih, in zadovoljen, da tudi modri vaščani spoštujejo njegove zamisli. Nič kolikokrat ji je povedal, da mu priznanja domačih ljudi pomenijo več kot vsa ostala, in doma ima spravljen razen občinskih celo priznanje republiške konference ZSMS. Sedaj, ko Cveto koraka s puško na ramo in ji je že pisal o novih načrtih, kako bo na kmetiji uredil to, izboljšal ono, je njeno srce pomirjeno. Zaveda se, da bo njen fant, ki je dobil dokument, da je inženir agronomije, še vedno ostal tisti Cveto kot pred leti. Ostal bo, o tem sem prepričan, zvest tudi svoji zemlji.

JANEZ PEZELJ

Odločile sekunde po alarmu

Dijaki Šolskega centra v Krškem so bliskovito izpraznili šolo in se umaknili v gozd

Dan : X (majska sobota) ... Kraj: Šolski center v Krškem Ura – zgodnja, nekaj po pričetku rednega pouka. Na šolskem hodniku se oglasi sirena in s presunljivim zavijanjem oznani preplah. Dijaki v organiziranih kolonah hitro zapuščajo šolsko poslopje. Niti dve minuti ne pretečeta in že so zbrani v skupinah na bližnjem športnem igrišču. Obrazložitev za preplah je kratka: sovražnik je napadel našo domovino in vsak čas lahko pričakujemo, da bodo njegova letala bombardirala Krško. Še kratko povelje: V skupinah se napolnite v zavetje bližnjih gozdov in vsi pridite na že znano zbirno mesto! Tam bo še najboljša vama, ker ga bo posebna oborožena skupina šolarjev močno zastražila in zavarovala ...

Prej kot v eni uri so vse skupine na svojem zbornem mestu, v bližini spomenika prvim krškim borcem, v Rorah. Med njimi ni preplašenih, saj je umik potekal nad vse organizirano, disciplinirano in zato tudi hitro. Njihov ravnatelj ima še politično uro, govori jim o napadu na našo

domovino, o nalogah mladih, da se vključijo v njeno obrambo in tako naprej ...

Še pred koncem jih skoraj preseneči napad sovražnikove diverzantske skupine. Zaščitna četa sprejme boj, hkrati pa druga skupina obkoli napadalce, tako da imajo ti veliko mrtvih. Popolnoma jih „razbijejo“ in zajamejo še ostanke diverzantov. Tudi branilci imajo nekaj ranjenih, za katere pa hitro poskrbi sanitetna skupina v svojem šotoru.

Nato se vsi dijaki razdelijo v trinajst skupin, v katerih opravijo vsi po trinajst vojnih nalog. Vsaka skupina ima svoj ocenjevalni karton; po seštevku vseh točk se pokaže, da je bila najboljša skupina 7, ki jo sestavlja del četrtošolcev. O akciji, o tek-

movanju in drugem izda informacijsko-propagandna skupina dva biltena, hkrati pa pripravi tudi več propagandnega gradiva. Vse to zaključijo s partizanskim mitingom.

To je bil kratek pregled dogodkov z „obrambnega dne“ krškega Šolskega centra. Prisostvovali so mu tudi predstavniki oddelka za narodno obrambo, teritorialne enote, nekdanji borci in predstavniki občinskega družbenopolitičnega življenja. Vsi so bili enotni v oceni, da je izredno uspel. Za tako velik uspeh pa so bili zaslužni tudi zunanji sodelavci, Zveza združenj borcev, teritorialna enota in civilna zaščita. Ustanova se jim za nesebično pomoč in sodelovanje še posebej zahvaljuje.

Ž. ŠEBEK

VELIKA PREDNOST JADRALCA KOTNIKA

V petem dolenskem prvenstvu v preletenih kilometrih so se do torka jadranci takole uvrstili: I. kategorija: 1. Klemenčič, 717 točk; 2. Gorenc, 648; 3. Kastelic, 407; 4. Stariha, 202; 5. Novak, 147; 6. – 7. B. Keršič in C. Klančnik-Belin, 118. II. kat.: 1. Kotnik, 1383; 2. Barbo, 254,5; 3. Moškon, 118. III. kat.: 1. Perše, 202, 2.–3. Dular in Petric, 118, 4. Grobovšek, 14. Dvosedi: 1. J. Keršič-Jankovič, 118. GEN. UVRSTITEV (3 najboljši preleti): 1. Kotnik, 1164; 2. Klemenčič, 717; 3. Gorenc, 648; 4. Kastelic, 407; 5. Barbo, 254,5 itd.

m.

RIBNICA: SREČANJE LOVSKIH PEVSKIH ZBOROV

V počastitev 70-letnice slovenske lovške organizacije bodo tudi širom po Dolenjski številne prireditve. Zveza lovskih družin Kočevje bo priredila 11. junija v družbenem centru v Dolenji vasi pri Ribnici razstavo fotografij in lovskih trofej uplenjenih v tem letu, istega dne ob 17. ur-pa bo v Ribnici v Domu JLA 4. srečanje lovskih pevskih zborov iz vse Slovenije, na katerem bo sodelovalo 11 pevskih zborov.

ŽIVALSKI VRT NA CESTI – Nenavaden „udeleženev v prometu“ je postal tudi fazan. Lahko bi rekli, da te lepe živali že poznajo lovske predpise, ki dovoljujejo odstrel le v določenem mesecu. Bo potrebno poskrbeti tudi za cestne prehode za fazane? (Foto: Janez Pavlin)

20 LET GODBE V STRAŽI: domači godbeniki na čelu spreveda skozi domači kraj. (Foto: Pavlin)

Slavljenec tudi zmagovalec

Na 5. tekmovanju godb na pihala v D. Toplicah zmagali godbeniki Novolesa in najlepše počastili dvajsetletnico

5. junija je bilo v Dolenjskih Toplicah 5. tekmovanje pihalnih orkestror iz Metlike, Črnomlja, Trebnjega in Straže. Gostitelj in zmagovalec tekmovanja je bila pihalna godba Novolesa iz Straže, ki slavi létos dvaj-

setletnico obstoja. Konec meseca se bo udeležila finalnega tekmovanja slovenskih pihalnih orkestror v Rogški Slatini.

Godba iz Straže je bila v okviru društva Svoboda ustanovljena 1957. leta in je imela 9. marca istega leta že svoj prvi nastop pod vodstvom kapelnika Ladislava Leška. Zaradi denarnih težav se je godba kmalu znašla v težavah, iz katerih jo je rešila domača delovna organizacija Novolesa, ki jo je 1969 vzela pod svoje okrilje. Od tedaj godba uspešno nastopa na vseh kulturnih prireditvah v domači krajevni skupnosti in izven nje.

Jože Kóporec je ob dirigentu Milanu Posavcu drugi človek in je član godbe od njenega nastanka. Ob dvajsetletnem jubileju je povedal: „Ko smo pristopili k Novolesu, nas je bilo 18. Prostora za vadbo nismo imeli, tako da smo vadili v mehanični delavnici. Šele pred leti smo pridobili podstrešni prostor doma kulture v Straži. V starih prostorih nam je leta 1970 požar uničil instrumente in uniforme. Kazalo je, da bo godbe konec, ko je ponudil pomoč Novoles in ob prizadevanju posameznikov smo godbo zopet postavili na noge. Danes šteje nad 30 aktivnih godbenikov. Prizadevamo pa si, da bi novomeška Glasbena šola odprla v Straži oddelka, ki bi pripravljala naše bodoče godbenike.“

J. PAVLIN

NAD 400 GODBENIKOV V ARTIČAH

V Artičah že nekaj let zapored vabijo v goste pihalne orkestre, v nedeljo, 12. junija, pa bo njihov kraj prizorišče območnega tekmovanja godbenikov. Za nastop so se prijavile godbe iz Hrastnika, z Raven na Korškem, iz Novega mesta, s Senovega, iz Libov, iz Krškega, Slovenske Bistrice, Radeč, Kočevja in Mežice. Kot gostji bosta sodelovali na tem srečanju še pihalna godba iz Karlovca in orkester JLA iz Zagreba. Vsi godbeniki se bodo pridružili pisanemu sprevedu krajanov skozi vas. V njem Artičani vsako leto prikažejo pestro športno in kulturno dejavnost krajevne skupnosti, obujajo pa tudi stare kmečke običaje. Ob tej priložnosti bodo v osnovni šoli odprli razstavo malih plastik rojaka Blatnika iz Maribora.

Našli že 80 predmetov iz bronaste dobe

Pred približno mesecem in pol smo poročali, da so na pobočju Debelega vrha v kočevski občini med gradnjo gozdne ceste našli 13 predmetov iz bron, ki so po domnevah stari okoli 3.000 let. Raziskovanje tega območja so v maju, ko je skopnel sneg, nadaljevali in odkrili še več bronastih predmetov, razen tega pa bronzni kamen in dele jantame ogrlice. Skupno so doslej na tem območju našli že okoli 80 predmetov.

Kočevskemu muzeju so aparaturni pomagali pri iskanju starih predmetov tud-milijonit. Skupaj so našli več delov orodja ma kep surovega bron, v srpov oziroma njihovih delov, dele okrasne plošče, dele metalnih bodala ter več celih sekir različnih velikosti.

V eni izmed sekir (v njene votlem delu) so našli 15 delov jantame ogrlice in 4 dele nastave ogrlice. Razen tega so našli dve zapesnitici.

Najdene predmete bodo očistili in jih podrobno preučili. Šele potem bodo natančneje ločili obdobje, iz katerega so nastale, pa tudi njihovo pomen in namen uporabe. Tiste, ki se ga zdaj še ni dalo govoriti. Nedvomno pa gre za depojško najdbo, se pravi, da ljudje takratne dobe te predmete shranili z namenom, da bi kasneje vrnili ponje.

Kustodinja kočevskega muzeja Greta Merhar nam je dejala, da se raziskovanje nadaljuje, da so dela precej otežena, da delavci niso prenehali na to, kaj, ko so našli na tem območju. Zahvalila se je tudi pomoči, ki so jo pri delu dali miličniki.

JOŽE PAVLIN

NOVE NAJDNINE – Fotografiji je nekaj bolj zanimivih najdb. (Foto: Pavlin)

ZNANILEC GOBARSKEGA POLETJA – Kot leta se nam letos obeta bogobgarska letina. Že tedni dni je od tega, kar se je nas oglasila Marinka Pavlin iz Dobravice (pravzaprav vam tega niti ne bi smeli upati, saj gobarji dobri „placa“ nikoli ne izdajo debelim jurčkom v roka).

supermarket

AVTOKAMP BRAKO prikolice

30 let

Ljubljana, Pasaža na Ajdovščini

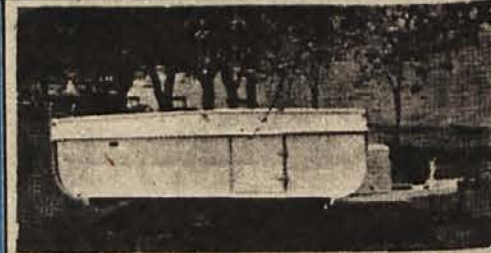
SPECIAL

Potrošniško posojilo do 30.000 din – samo 10% pologa

Turistično tovorna prikolica TT-220-MINI

novost

KAMPER

